

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWIĘTAJNO 2030

Świętajno 2022

Opracowanie: Urząd Gminy Świętajno

Strategię Rozwoju Gminy Świętajno 2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Gminy Świętajno, gminnych jednostek organizacyjnych, dane innych instytucji oraz dane statystyczne.

Autor zdjęć wykorzystanych w opracowaniu: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Świętajno	8
1.1. Diagnoza sytuacji społecznej	8
1.1.1. Ludność i procesy demograficzne	8
1.1.2. Kultura i dziedzictwo kulturowe	9
1.1.3. Sport, rekreacja i turystyka	11
1.1.4. Bezpieczeństwo publiczne	12
1.1.5. Polityka społeczna	16
1.1.6. Edukacja i wychowanie	18
1.1.7. Kapitał społeczny	22
1.2. Diagnoza sytuacji gospodarczej	23
1.2.1. Gospodarka i rynek pracy	23
1.2.2. Środowisko naturalne i infrastruktura	25
1.2.3. Finanse samorządowe	35
1.3. Diagnoza sytuacji przestrzennej	38
1.3.1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność	38
1.3.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	39
1.4. Badania społeczne	41
1.4.1. Warsztaty dla Rad Sołeckich	41
1.4.2. Badania ankietowe	42
1.5. Wnioski z diagnozy	46
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym..	47
2.1. Analiza SWOT	47
2.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	52
2.3. Oczekiwane rezultaty podejmowanych działań	62
2.3.1. Mierniki i wskaźniki rezultatów	62
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	70
3.1. Analiza kluczowych uwarunkowań rozwojowych	70
3.2. Kluczowy zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie	82
3.2.1. Wizja i misja rozwoju gminy Świętajno	82
3.2.2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	82
3.3. Rozmieszczenie planowanych interwencji i planowane zmiany w przestrzeni gminy.	83
3.3.1. Krótka charakterystyka obszarów i kierunków interwencji	91
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	93
5. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	98
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań	101
7. System realizacji strategii	103
7.1. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	105
8. Ramy finansowe strategii i źródła finansowania	106
Wykorzystane źródła	108

Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030” stanowi instrument długofalowego zarządzania gminą. Wskazuje nadrzędne kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2030 r. Opiera się na efektywnym gospodarowaniu własnymi zasobami, do których należą: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, zasoby infrastrukturalne, środki finansowe. Jest także formalną podstawą do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

„Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030” jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w gminie. Zachowuje również spójność z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Południowe Mazury 2030”, strategią rozwoju naszego województwa „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”.

„Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030” została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Jej podstawy prawne stanowią:

- 1) Art. 3, art. 9, art. 10a ustawy z dnia 6 grudnia o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, (Dz. U. z 2021, poz. 1057),
- 2) Art. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r, poz. 1378),
- 3) Art. 10e-10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 i 583),
- 4) Uchwała nr XXIX/237/2021 Rady Gminy Świętajno z dnia 28 września 2021 r. w sprawie określenia trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Świętajno do roku 2030 pn.: „Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030”, w tym trybu jej konsultacji,
- 5) Uchwała nr XXX/253/2021 Rady Gminy Świętajno z dnia 23 listopada 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Świętajno do roku 2030 pn.: „Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030”, w tym trybu jej konsultacji,
- 6) Zarządzenie Or 0050.20.2021 Wójta Gminy Świętajno z dnia 28 września 2021 r. w sprawie powołania zespołu zadaniowego do prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świętajno,

7) Zarządzenie Or 0050.6.2022 Wójta Gminy Świętajno z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie zmiany w składzie zespołu zadaniowego do prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świętajno.

Przy pracach związanych z konstruowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świętajno 2030 wzięto również pod uwagę zapisy Strategii Rozwoju Gminy Świętajno 2016-2023.

Oparto się również na przeglądzie trendów z 2021 r., które potraktowano jako materiał planowania strategicznego. W szczególności wzięto pod uwagę:

- trendy społeczne (*srebrne tsunami*, czyli wzrost do 2030 r. liczby osób starszych w Polsce, którzy stanowią 25% populacji),
- trendy w edukacji (*w kierunku innowacyjności – think different*, czyli wymuszenie zmian w edukacji przez postęp i technologię oraz *edukacja do różnorodności*, czyli edukacja w zakresie nowych kompetencji społecznych w odpowiedzi na np. kryzys migracyjny),
- trendy społeczno-polityczne (*transparentność*, czyli przejrzystość w obszarach związanych z funkcjonowaniem samorządu oraz *czysta energia*, czyli wzrost świadomości energetycznej i ekologicznej mieszkańców),
- trendy ekonomiczne (*konwergencja usług*, czyli współpraca wielu podmiotów i rosnąca multifunkcyjność, jako odpowiedź na potrzeby konsumentów oraz *fundusze zewnętrzne*, czyli środki unijne przeznaczone m.in. na ochronę środowiska, cyfryzację, infrastrukturę, przedsiębiorczość, energetykę, edukację, sprawy społeczne, po które gmina będzie aplikowała a także *polityka społeczna*, czyli przerwienie odpowiedzialności za rozwój społeczny na sektor samorządowy, obywatelski i rynkowy),
- trendy środowiskowe (*gospodarka obiegu zamkniętego*, czyli jak najdłuższe korzystanie z produktów, materiałów i zasobów, by ograniczyć wytwarzanie odpadów; *klimatocentryzm*, czyli radykalne zmiany systemowe i jednostkowe w zakresie ochrony środowiska, w tym szczególnie powietrza),
- trendy technologiczne (*algorytmizacja życia*, czyli dostarczanie użytkownikowi informacji zgodnych z jego przekonaniem, co znacznie utrudnia bycie otwartym na zmiany i opinie innych, *A-commerce*, czyli wszechobecna dostępność i możliwość zakupu produktu lub usługi w danym momencie).

Na poziomie strategii gminnej znalazło to odzwierciedlenie zarówno w celach jak i zaplanowanych działaniach. Niektóre z nich mają minimalizować skutki niekorzystnych, z punktu widzenia rozwoju gminy, trendów (np. *algorytmizacja życia*). Inne zaś służą wspieraniu tych trendów, które są korzystne dla lokalnej społeczności (np. *w kierunku innowacyjności, czysta energia czy gospodarka obiegu zamkniętego*).

Ważnym elementem prac nad Strategią był w nich udział zespołu zadaniowego do prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świątajno, w skład którego docelowo weszli:

- Alicja Kołakowska – Wójt Gminy,
- Magdalena Majewska – Skarbnik Gminy,
- Piotr Szopiński – Sekretarz Gminy,
- Maciej Templin- Kierownik Referatu Technicznego,
- Jolanta Górka – Zastępca Kierownika Referatu Technicznego,
- Jolanta Majewska – Inspektor ds. planowania przestrzennego,
- Ewelina Bors – Referent ds. rozwoju gminy,
- Angelika Gołaś – Referent ds. zarządzania zasobami,
- Mariola Szydłowska – Referent ds. mienia komunalnego,
- Wojciech Lenkiewicz – Referent ds. funduszy inwestycyjnych i programów pomocowych,
- Tomasz Kowalczyk – Młodszy referent ds. informatyki,
- Wiktor Kowalczyk – Stażysta informatyk.

Istotnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców oraz wnioski wpływające z przeprowadzonych warsztatów rad sołeckich. Na potrzeby strategii analiza SWOT przeprowadzona została w czterech obszarach: gospodarka, społeczeństwo, środowisko, przestrzeń.

Fot. 1. Fragment Świętajna

Fot. 2. Fragment Sychowa

1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Świątajno

1.1. Diagnoza sytuacji społecznej

1.1.1. Ludność i procesy demograficzne

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. liczba ludności w gminie wyniosła 5705 mieszkańców, w tym mających stałe zameldowanie 5652. Struktura ludności gminy w 2021 r. kształtowała się następująco: w przedziale 0-18 lat - 1091 mieszkańców, w przedziale 18-60 lat - 3207 mieszkańców, w przedziale powyżej 60 lat - 1407 mieszkańców.

Liczba ludności w gminie Świątajno co roku zmniejsza się. W porównaniu do 2018 r. jest mniejsza o 217 osób. Składa się na to kilka czynników: emigracja, migracja do miast oraz niski przyrost naturalny.

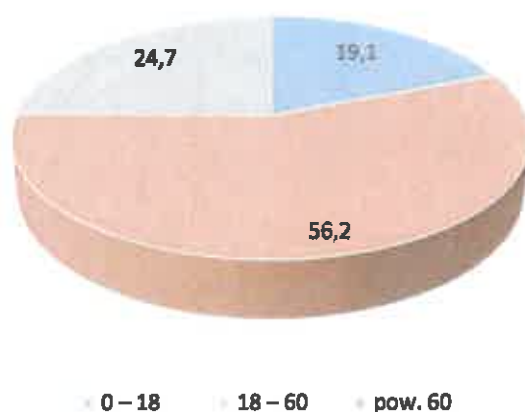
Tab. 1. Ludność i procesy demograficzne w gminie Świątajno w ujęciu dynamicznym w latach 2018-2021

Nazwa wskaźnika*	2018	2019	2020	2021
Liczba ludności	5 922	5 795	5 732	5705
Liczba urodzeń	55	54	48	31
Liczba zgonów	56	82	83	74

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Świątajno. *Według stanu na 31.12.2018, 31.12.2019, 31.12.2020, 31.12.2021. Dane obejmują zarówno zameldowania stałe jak i czasowe.

Dane za ostatnie cztery lata, wyraźnie pokazują spadek liczby urodzeń.

Rys. 1. Struktura ludności wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Świątajno. Stan na 31.12.2021 r.

Blisko 1/4 mieszkańców gminy Świątajno to osoby powyżej 60 roku życia. Jest to tendencja utrzymująca się od kilku już lat. Obserwuje się systematyczny wzrost liczby osób powyżej 60 roku życia.

Tab. 2. Ludność i procesy demograficzne ujęte w sposób porównawczy w wybranych gminach powiatu szczycieńskiego

Nazwa gminy	2020			2021		
	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony
Dźwierzuty	6411	64	79	6244	45	93
Świątajno	5732	48	83	5705	31	74
Rozogi	5645	75	61	5576	51	79

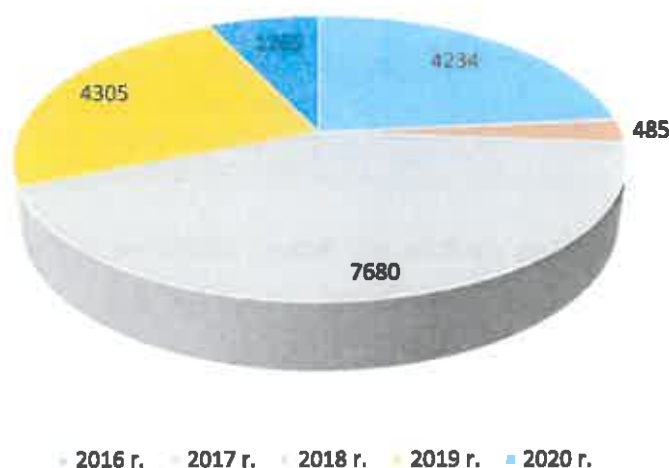
Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Dźwierzuty, Urzędu Gminy Świątajno, Urzędu Gminy Rozogi według stanu na 31.12.2020 r. i 31.12.2021 r.

Porównując powyższe dane, można zauważyć, że zarówno spadek liczby ludności jak i procesy demograficzne, tj. urodzenia i zgony, wykazują podobne tendencje. Widoczny jest we wszystkich trzech gminach spadek liczby ludności w stosunku do roku 2020 oraz spadek liczby urodzeń.

1.1.2. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Świątajno znajduje się Gminny Ośrodek Kultury, prowadzący szereg działań z zakresu oferty kulturalnej. Oferta dotyczy działalności chóru „Pasjonata”, zespołu muzycznego „Music Macabre”, grup języka angielskiego dla dzieci oraz dorosłych, zajęć kreatywnych i wielu innych.

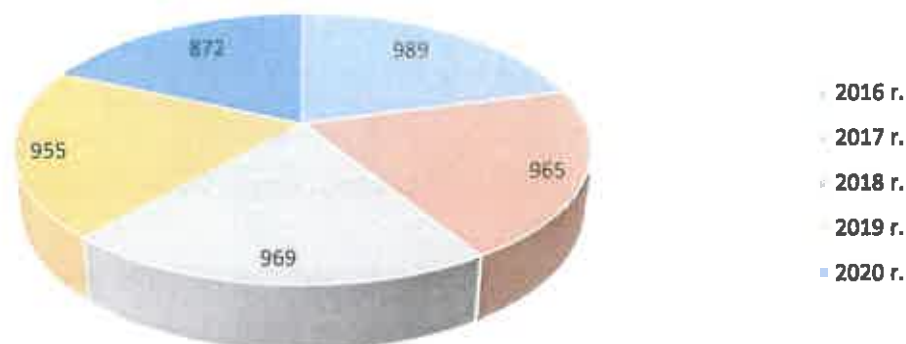
Rys. 2. Liczba osób korzystających z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w latach 2016-2020

Źródło: Dane GUS.

W Świątajnie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, posiadająca swoje filie w Spychowie i Kolonii. GBP prowadzi również działania kulturalne skierowane do mieszkańców gminy, w tym m.in. spotkania z pisarzami, „Teatr przy stoliku”, konkursy czytelnicze dla dzieci, itp.

Rys. 3. Liczba osób korzystających z bibliotek na terenie Gminy Świętajno w latach 2016-2020

Źródło: Dane GUS.

Zarówno GOK jak i GBP biorą udział w różnych projektach, w których pozyskują zewnętrzne dofinansowanie.

Tab. 3. Pozyskane dofinansowania w ramach projektów w GOK i GBP w latach 2019-2021

Lata	Gminny Ośrodek Kultury		Gminna Biblioteka Publiczna	
	Nazwa projektu	Kwota w zł	Nazwa projektu	Kwota w zł
2019	„Sztuka wsi –powrót do przeszłości”	9 225,00	Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych	5900,00
2020	Patriotyzm jutra. „Chodź opowiem Ci pewną historię”	58 000,00	Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych	5900,00
	Moja Mała Ojczyzna. „Labyrinth zwany polskością”	29 650,00		
2021	„Sieć na kulturę w podregionie olsztyńskim”	10 974,00	NPRCZ2.0. Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych	5890,00

Źródło: Dane GOK i GBP.

Gmina Świętajno posiada gminną ewidencję zabytków. Znajduje się w niej 112 obiektów. Ponadto w wojewódzkiej ewidencji zabytków figuruje 52 obiekty (stan na 31.12.2021 r.)¹.

Z terenem gminy Świętajno łączone są m.in. następujące nazwiska postaci historycznych, działaczy polskiego ruchu, poetów, znanych twórców, postaci ze świata kultury: król Prus Fryderyk Wilhelm III i jego żona Luiza (odwiedzili Jerutki), Jerzy Lanc (nauczyciel w pierwszej polskiej szkole na Mazurach w okresie międzywojennym – w Piasutnie), Jan Dopatka (poeta), Franciszek Godek (poeta), Jerzy Dobrzyński (rzeźbiarz), Michał Szczerbic (reżyser), Arkadiusz Biedrzycki (scenarzysta), Andrzej Zawrotny (malarz).

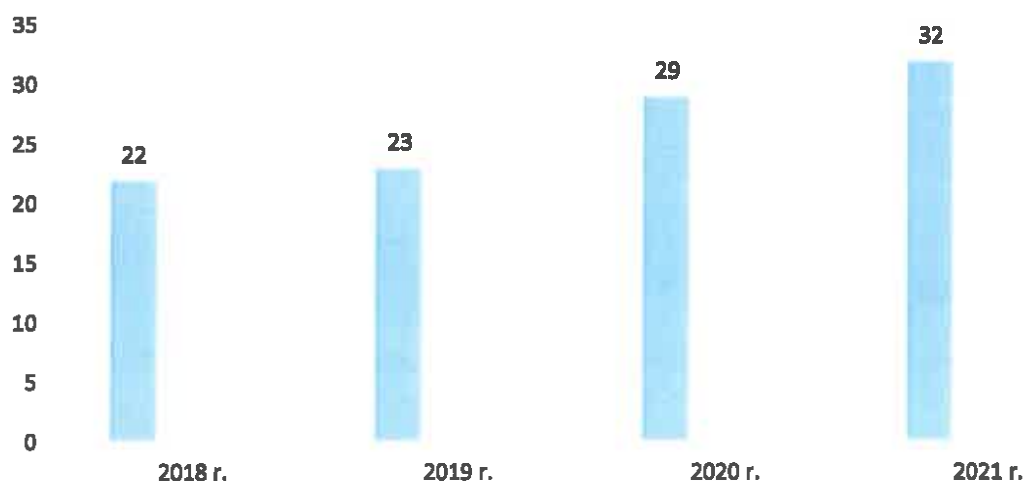
¹ Gminna Ewidencja Zabytków, Wojewódzka Ewidencja Zabytków.

1.1.3. Sport, rekreacja i turystyka

Na terenie Gminy znajdują się: dwa boiska wielofunkcyjne, pełnowymiarowe boisko piłkarskie z naturalną nawierzchnią, boisko sportowe z bieżnią lekkoatletyczną oraz pełnowymiarowa hala sportowa, dwie sale sportowe, dwie siłownie oraz osiem siłowni plenerowych, a także czternaście ogólnodostępnych placów zabaw. Najważniejsze imprezy sportowe to m.in.: Gminny Turniej Tenisa Stołowego w Świątajnie, Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej (Halowej) o Puchar Wójta w Spychowie, Otwarte Mistrzostwa Powiatu Szczycieńskiego w Piłce Plażowej w Piasutnie, Półmaraton „Tropem niedźwiedzia” w Spychowie.

Gmina Świątajno, ze względu na dużą lesistość oraz znajdujące się na jej terenie jeziora, jest terenem bardzo atrakcyjnym pod względem turystycznym. W gminie usytuowanych jest obecnie sześć obiektów turystycznych (do 2019 r. było ich cztery). Należy zaznaczyć, że w miejscowościach: Piasutno, Powalczyn, Jerutki, Kierwik, Koczek, Spychowo, Połom są zlokalizowane duże skupiska domków letniskowych, które w części są w sezonie letnim wynajmowane turystom. W Piasutnie, Jerutkach, Świątajnie, Kolonii (Racibór) i Białym Gruncie funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne. Na terenie gminy funkcjonują dwie restauracje, stołówka, bar-kebab oraz sezonowo mała gastronomia (smażalnia ryb, food truck, bar, pub).

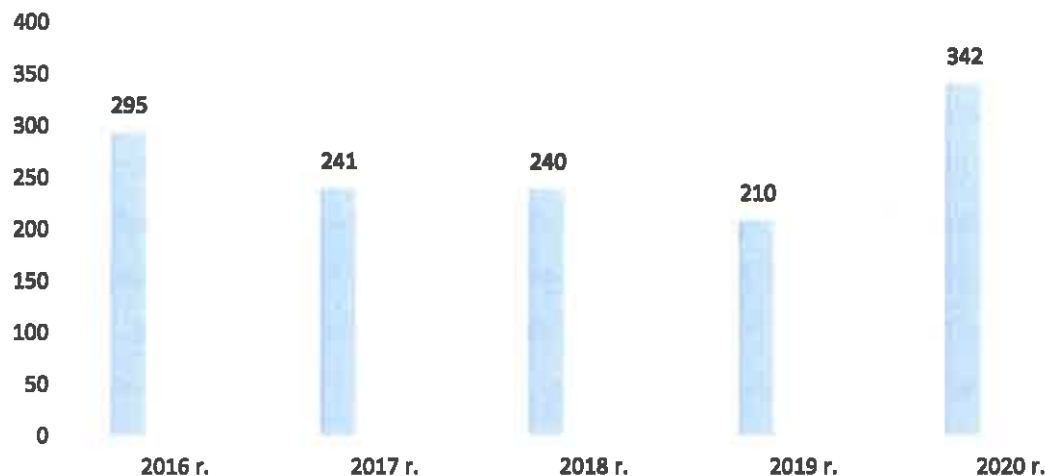
Rys. 4. Liczba obiektów noclegowych zgłoszonych go gminnej ewidencji w latach 2018-2021

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świątajno

Brakuje atrakcyjnego, pod względem turystycznym, zagospodarowania brzegów jezior w Piasutnie, Spychowie, Jerutkach.

Rys. 5. Liczba zgłoszonych miejsc noclegowych w latach 2016-2020

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

1.1.4. Bezpieczeństwo publiczne

Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Świątajno należy rozpatrywać w kilku aspektach, odnosząc się do zagrożeń przeciwpożarowych, przeciwpowodziowych, związanych z przestępczością, biologicznych, radiologicznych i związanych z toksycznymi środkami przemysłowymi. Zabezpieczenie gminy pod względem przeciwpożarowym można uznać za wystarczające. Na terenie gminy działają 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Dwie jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Świątajno i OSP Spychowo oraz dwie jednostki poza systemem, tj. OSP Piasutno i OSP Długi Borek.

Tab. 4. Zdarzenia wg rodzaju w latach 2018-2021

Rodzaj zdarzeń	Rok			
	2018	2019	2020	2021
pożary	22	24	29	20
zdarzenia miejscowe	43	41	70	105
falszywe alarmy	4	4	2	5
ogółem	69	69	101	130

Źródło: Komenda Powiatowa PSP w Szczytnie

Tab. 5. Zasoby ludzkie i wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych (stan na 31.12.2021 r.)

Jednostka OSP	Osoby	Pojazdy	Motopompy	Łodzie/pontony
Świątajno	30	2	3	1
Spychowo	32	2	3	1
Piasutno	40	1	2	0
Długi Borek	26	1	2	0

Źródło: Dane UG Świątajno.

Na terenie gminy Świątajno dominuje klasa umiarkowanego zagrożenia suszą z znacznym udziałem klasy silnego zagrożenia w jej południowej części.

Obszar gminy leży całkowicie w zlewni Wisły. Wody odprowadzane są przez rzeki: Rozogę (górną część nosi nazwę Jerutka), Szkwę i Spychowską Strugę, będącą częścią szlaku kajakowego Krutyni. Szlak ten przecina północny teren gminy i poprzez jeziora: Zyzdrój, Spychowskie, Kierwik i Zdróżno prowadzi ku Wielkim Jeziorom Mazurskim. Cały szlak Krutyni liczy 99 km, z tego na terenie Gminy Świętajno – 9 km. Spychowska Struga jest największą rzeką w gminie, odprowadza wody z części północnej i północno-wschodniej. Z części zachodniej odwadnianie następuje przez rzekę Rozogę (Jerutka), zaś ze środkowej i południowej – przez rzekę Szkwę.

Tab. 6. Rzeki w gminie Świętajno

Nazwa rzeki	Długość na terenie gminy w km	Średnia szerokość w m	Średni przepływ w m/s	Stopień zagrożenia powodziowego
Szkwa	7,5	2	0,22	brak
Spychowska Struga	9	4	3,1	znikome
Rozoga (Jerutka)	18	1,5	0,33	brak

Zródło: Dane UG Świętajno.

Tab. 7. Jeziora w gminie Świętajno

Nazwa	Powierzchnia w ha	Głębokość w m	
		średnia	maksymalna
Kierwik	59,6	6,1	16,6
Krawno	78,0	3,6	14,3
Nożyce	56,9	6,0	11,0
Piasutno	51,7	3,8	7,2
Spychowskie	48,8	2,3	7,7
Świątajno	175,5	4,6	9,1
Zyzdrój Mały	50,7	3,8	12,8

Zródło: Dane UG Świętajno.

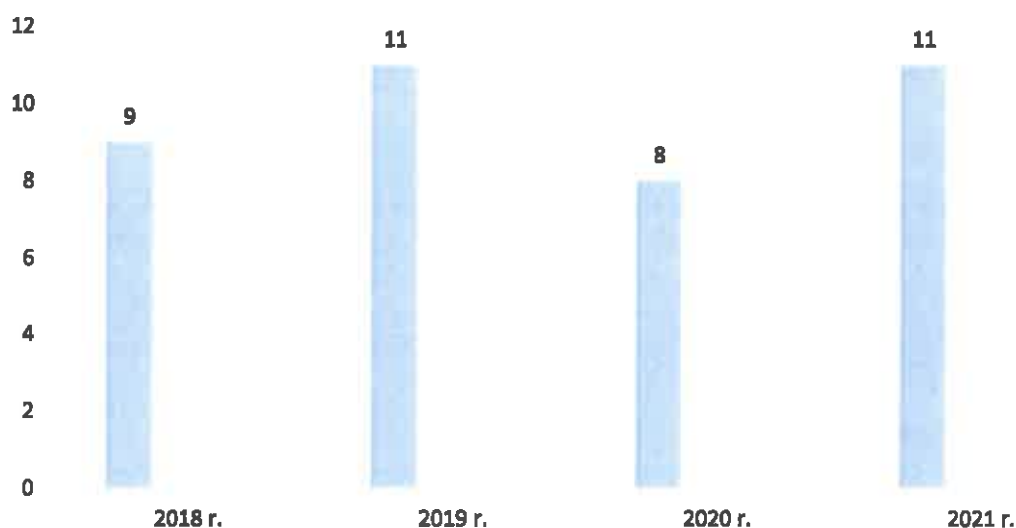
Na terenie gminy Świętajno występują miejsca szczególnego zagrożenia powodziowego od rzek Szkwa i Rozoga. Na skutek gwałtownych roztopów połączonych z długotrwałymi opadami atmosferycznymi może wystąpić lokalne zagrożenie powodziowe (podtopienia) na terenie gminy. Jednakże będą to podtopienia łąk, nieużytków i pól, co nie stanowi zagrożenia dla ludności. Mieszkańcy z rejonu podtopień nie będą mieli trudności w przemieszczaniu się po swoim terenie ze względu na inne alternatywne drogi. Wyżej opisane zagrożenia nie powinny powodować podjęcia działań zmierzających do ewakuacji miejscowej ludności. Nie przewiduje się zdarzeń mogących spowodować bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludności.

Gmina Świętajno znajduje się w rewirze działania Komendy Powiatowej Policji w Szczytnie. Na terenie gminy funkcjonuje od 2020 r. Posterunek Policji, co znacznie wpłynęło na poprawę bezpieczeństwa w gminie. Ponadto mieszkańcy za pomocą Krajowej Mapy

Zagrożeń Bezpieczeństwa wskazują zagrożenia, ale i jednocześnie oczekiwania w zakresie bezpieczeństwa. Najczęściej zgłaszają zagrożenia, które są najbardziej uciążliwe w ich miejscu zamieszkania. Są to m.in.: przekraczanie dozwolonej prędkości, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych czy nieprawidłowe parkowanie.

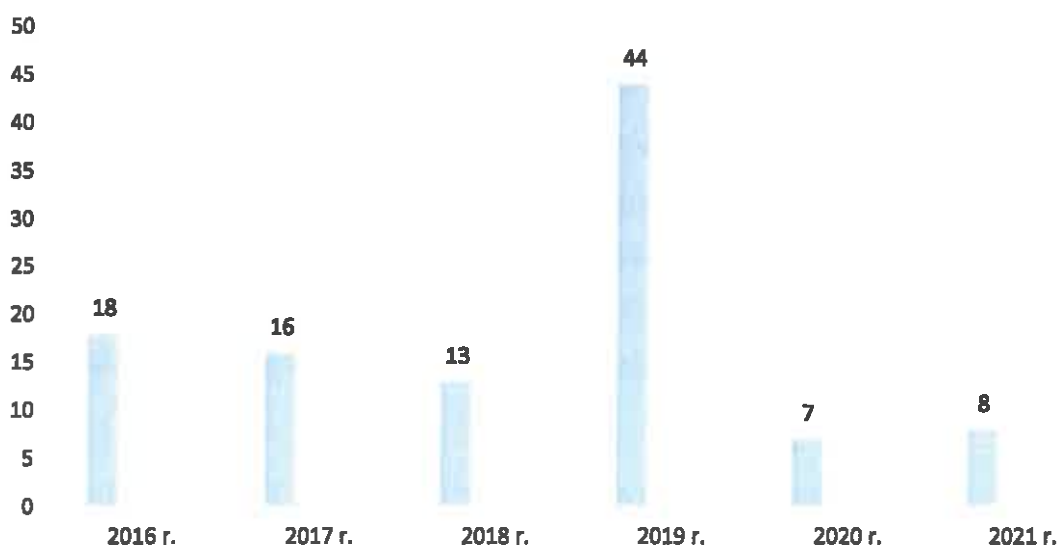
Rys. 6. Osoby z gminy Świątajno zatrzymane w związku z popełnieniem przestępstw lub podejrzeniem przestępstw określonych w Kodeksie Karnym i ustawach szczególnych 2018-2021

Źródło: Dane Posterunku Policji w Świątajnie

Warto także wskazać na liczbę interwencji domowych. W 2020 r. na terenie gminy doszło do 71 interwencji domowych, zaś w roku 2021 do 60 tego typu interwencji.

Rys. 7. Osoby zatrzymane z terenu gminy Świątajno w związku z popełnieniem przestępstw oraz wykroczeń w ruchu drogowym w latach 2016-2021

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2016-2019 oraz dane Posterunku Policji w Świątajnie

CL₇

W ostatnich latach widoczny jest spadek przestępstw i wykroczeń w ruchu drogowym.

Na terenie gminy Świątajno nie występują szczególne rodzaje zagrożeń epidemicznych. Jednak w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych (powódź, huragan, długotrwały brak prądu) istotne znaczenie dla uniknięcia ewentualnych zagrożeń w tym zakresie jest zapewnienie ludności awaryjnych źródeł wody zdatnej do picia i na potrzeby gospodarcze oraz odprowadzenie ścieków.

Zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi na terenie gminy jest minimalne. Jedyne niebezpieczeństwa w tym zakresie to potencjalnie stacja paliw oraz niekontrolowane uwolnienie do środowiska substancji niebezpiecznych w czasie transportu drogowego.

Zagrożenie radiologiczne gminy Świątajno istnieje w przypadku ewentualnej awarii zakładów przemysłowych, w szczególności elektrowni atomowych państw bałtyckich.

Na terenie gminy, od kilku lat, funkcjonują – trzy placówki POZ i dwie apteki. Ponadto od 1 kwietnia 2019 w Świątajnie (wcześniej w Spychowie) stacjonuje zespół ratownictwa medycznego. Średni czas dojazdu do poszczególnych miejscowości w gminie to 15 minut. Stacjonowanie w Świątajnie karetki pogotowia również wpłynęło na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Rys. 8. Liczba udzielonych porad w placówkach POZ w latach 2016-2020

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

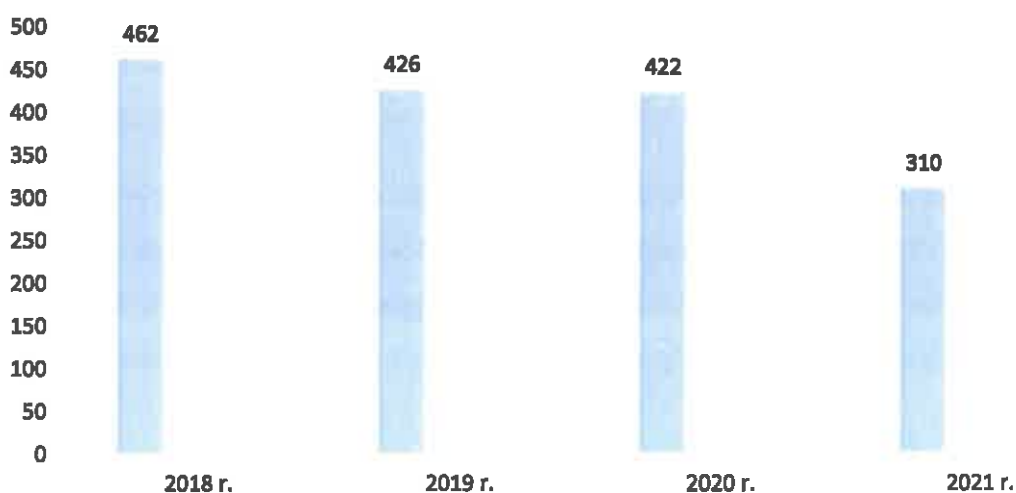
Według danych GUS za 2019 r. liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonej na 1 mieszkańca wyniosła 4,4.

W gminie występują trudności w dostępie do stomatologa, który miałby podpisany kontrakt z NFZ.

1.1.5. Polityka społeczna

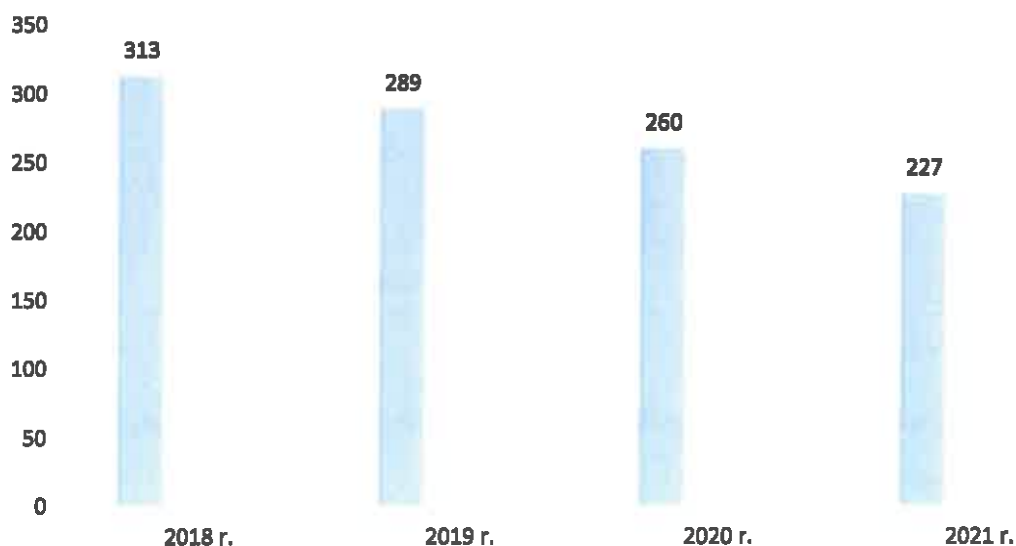
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątajnie realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie Ustawy o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Są to zadania zlecone i własne, pokrywane ze środków rządowych przekazywanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, jak również ze środków samorządowych (na podstawie porozumień w zakresie dożywiania uczniów, wypłaty zasiłków okresowych, stałych oraz utrzymania ośrodka pomocy społecznej).

Rys. 9. Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia z terenu gminy Świątajno w latach 2018-2021

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątajnie.

Rys. 10. Liczba rodzin korzystających z różnych form wsparcia z terenu gminy Świątajno w latach 2018-2021

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątajnie.

Z roku na rok spada liczba osób jak i liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc.

Tab. 8. Wykonanie budżetu GOPS w zakresie wybranych zadań własnych w latach 2018-2021 w zł

Zadania	2018	2019	2020	2021
Domy Pomocy Społecznej	221 139,45	330 112,79	384 723,19	271 277,25
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3 580,00			
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	30 401,52	31 275,94	27 884,25	26 440,28
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	132 587,17	159 216,51	153 783,15	128 303,34
Dodatki mieszkaniowe	10 459,48	7 946,37	7 491,88	8 824,01
Zasiłki stałe	342 765,78	358 227,69	322 010,01	308 674,96
Ośrodki Pomocy Społecznej	510 348,28	564 823,21	636 093,80	672 037,57
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	74 880,00	74 783,77	91 895,50	142 703,29
Pomoc w zakresie dożywiania	232 237,25	232 727,35	215 101,90	190 122,05
Pozostała działalność	16 448,00	91 570,24	89 862,06	95 694,30
Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej	28 120,00	72 772,27		7 034,30
Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	40 619,41	46 034,39	23 567,42	10 244,09
Wspieranie rodziny	84 406,71	121 162,05	33 749,83	465 569,94

Zródło: Dane GOPS w Świątynie

Istotnym wydatkiem z budżetu gminy jest konieczność pokrycia znacznej części kosztów pobytu mieszkańców w różnych domach pomocy społecznej. Ponadto gmina Świątynio w zakresie zadań własnych ponosi wysokie koszty, co roku większe, związane z umieszczeniem nieletnich w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W 2020 r. były to odpowiednio kwoty 104 101,82 zł i 42 271,78 zł, zaś w roku 2021 r. - 120 985,22 zł i 92 724,76 zł.

Tab. 9. Budżet w zakresie zadań zleconych GOPS w 2018-2021 w zł

Zadanie	2018	2019	2020	2021
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	57 079,35	63 586,34	69 037,74	88 618,78
Świadczenia wychowawcze	4 551 938,92	5 021 922,99	5 708 290,89	5 529 378,77
Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 158 864,10	3 215,549,13	3 131 971,24	3 163 488,70
Karta Dużej Rodziny	123,00	572,01	190,25	306,80
Wsparcie rodziny	215 355,06	211 979,94	201 810,00	492,00*

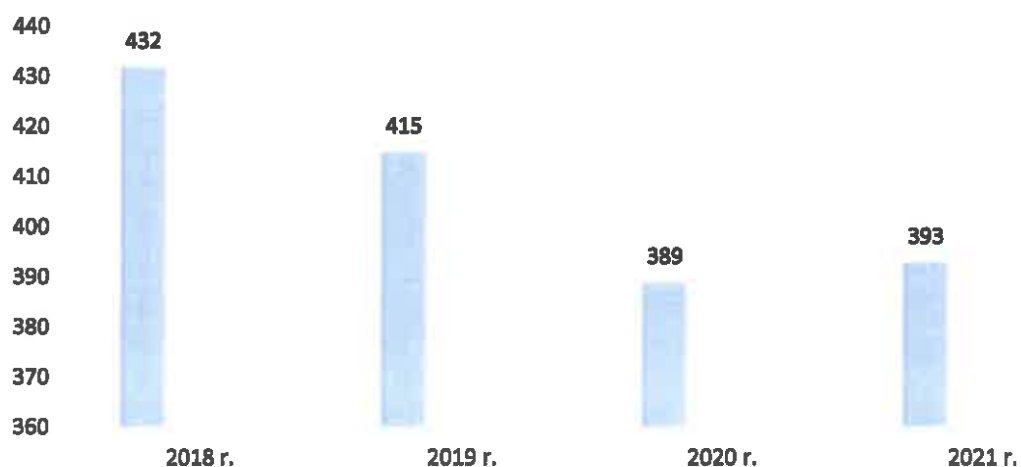
Zródło: Dane GOPS w Świątynie; *świadczenie „Dobry start” zostało odebrane ośrodkom pomocy społecznej i przekazane do ZUS.

Wśród zadań zleconych największe pod względem finansowym zadania dotyczyły świadczeń wychowawczych i rodzinnych.

1.1.6. Edukacja i wychowanie

Na terenie gminy Świętajno zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze prowadzone są w: szkołach podstawowych 8-klasowych (Świętajno, Spychowo, Jeruty, Kolonia), przedszkolu (Świętajno), publicznym punkcie przedszkolnym (Jerutki). Szkolne budynki są w dobrym stanie. Środki na mniejsze remonty były zabezpieczane w budżetach poszczególnych szkół (malowanie, doświetlenie, położenie paneli na podłogach, drobne naprawy w sanitariatach, itp.).

Rys. 11. Liczba uczniów pobierających naukę w szkołach podstawowych w latach 2018-2021

Źródło: Dane CUW w Świętajnie

Najwięcej uczniów pobiera naukę w SP w Świętajnie. Świętajno jest gminną miejscowością, położoną centralnie. Ma dobre połączenia komunikacyjne (autobusowe i kolejowe), leży niedaleko od Szczytna, toteż wiele osób wybiera ją jako stałe miejsce zamieszkania, osiedlając się i budując domy w samym Świętajnie lub w jego okolicach. Obwód szkoły w Świętajnie obejmuje również miejscowości Piasutno, Powalczyn i Jerutki. Liczba urodzonych dzieci w obwodzie jest w zasadzie stała z tendencją wzrostową.

Tab. 10. Liczba uczniów i liczba etatów nauczycieli w szkołach podstawowych na terenie gminy Świętajno w latach 2019-2021

Nazwa placówki	2019		2020		2021	
	Liczba uczniów	Liczba etatów	Liczba uczniów	Liczba etatów	Liczba uczniów	Liczba etatów
SP Jeruty	61	10,59	59	9,51	66	11,74
SP Kolonia	49	10,34	42	11,72	46	11,72
SP Spychowo	65	10,56	51	12,22	48	11,22
SP Świętajno	240	26,00	237	26,00	233	25,00

Źródło: Dane CUW w Świętajnie

Jeśli chodzi o liczbę etatów pedagogicznych, to w szkołach samorządowych na terenie gminy jest ona ustabilizowana. Na przestrzeni ostatnich kilku lat wystąpiły niewielkie wahania, spowodowane różnymi okolicznościami, m. in.: urlopami dla poratowania zdrowia, długotrwałymi zastępstwami, urlopami macierzyńskimi i wychowawczymi. Większość kadry pedagogicznej to mieszkańcy gminy, pozostała część to nauczyciele dojeżdżający z innych gmin powiatu i miasta Szczytno.

Tab. 11. Kwoty subwencji i wydatki szkolne w rozbiciu na szkoły w latach 2019-2021

Nazwa szkoły	2019		2020		2021	
	Kwota subwencji oświatowej	Wydatki	Kwota subwencji oświatowej	Wydatki	Kwota subwencji oświatowej	Wydatki
SP Jeruty	669 508,62	1 197 338,84	708 196,00	1 104 878,77	681 627,00	1 173 380,91
SP Kolonia	690 639,90	1 177 976,19	554 252,00	1 098 716,43	489 557,00	1 277 383,20
SP Spychowo	817 531,77	1 540 889,72	798 877,00	1 489 452,42	621 458,00	1 982 169,56 /PROJEKT- 360 887,75/
SP Świętajno	2 127 577,82	2 284 130,57	2 340 154,00	3 047 286,30	2 283 959,00	3 682 627,07 /PROJEKT- 341 321,14/

Źródło: Dane CUW w Świętajnie

Mimo wzrostu subwencji oświatowej, zaobserwować można również wzrost wydatków na edukację w kolejnych latach. Wsparciem dla gminy jest udział szkół w projektach związanych z uzyskaniem dofinansowania na doposażenie, pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz zajęcia pozalekcyjne. Edukacja podstawowa na terenie gminy jest na dobrym poziomie, świadczą o tym wyniki egzaminów uzyskiwane na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Tab. 12. Wyniki egzaminu ósmioklasistów w 2021 r.

Nazwa szkoły	Przedmiot	Liczba uczniów	Wynik/stanin	Średni wynik		
				gmina	Wojew.	kraj
Szkoła Podstawowa w Kolonii	język polski	2	5	59 %	56,08 %	60 %
	matematyka	2	5	46,75 %	42,04 %	47 %
	język angielski	2	5	60,13 %	60,93 %	66 %
Szkoła Podstawowa w Spychowie	język polski	9	5	59 %	56,08 %	60 %
	matematyka	9	5	46,75 %	42,04 %	47 %
	język angielski	9	5	60,13 %	60,93 %	66 %
Szkoła Podstawowa w Świętajnie	język polski	37	5	59 %	56,08 %	60 %
	matematyka	37	5	46,75 %	42,04 %	47 %
	język angielski	37	5	60,13 %	60,93 %	66 %

Źródło: Dane CUW na podstawie danych OKE

W odniesieniu do wyników na terenie powiatu szczywieńskiego, które były następujące: język polski: 54,30; matematyka: 40,52; język angielski: 58,11 - gmina Świętajno zajęła odpowiednio 3, 2 i 1 miejsce.

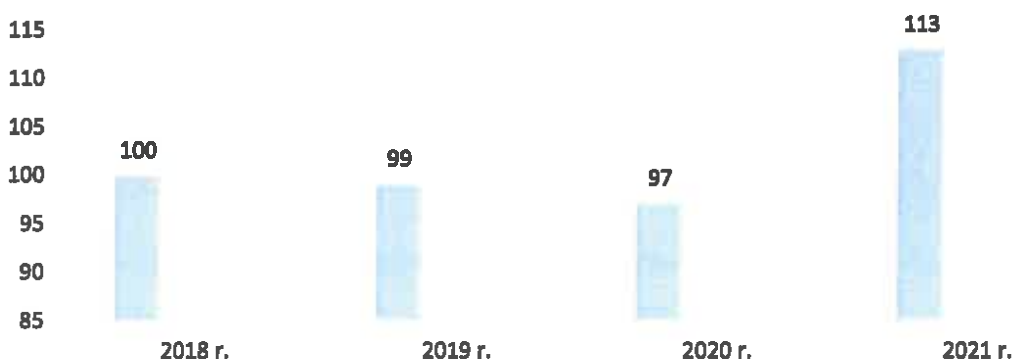
Tab. 13. Demografia w obwodach szkolnych w gminie Świętajno w latach 2013-2021*

OBWÓD /ROK URODZENIA	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OBWÓD ŚWIĘTAJNO									
ŚWIĘTAJNO	18	16	23	29	20	18	17	12	7
JERUTKI	3	3	3	3	6	1	3	2	3
CIS	1	1	1	1	0	3	1	1	0
PIASUTNO	7	1	3	4	2	4	7	4	4
POWAŁCZYN	0	0	1	0	2	1	1	1	
RAZEM	29	21	31	37	30	27	29	20	14
OBWÓD JERUTY									
JERUTY	7	4	3	2	1	4	7	4	4
BIAŁY GRUNT	2	0	1	1	4	2	1	2	1
CHOCHÓL	2	3	1	1	0	1	0	3	0
JEROMINY	0	0	2	1	0	0	0	0	1
ZIELONE	1	0	0	1	0	0	1	1	0
STARE CZAJKI, NOWE CZAJKI	1	2	1	1	2	2	1	4	0
KONRADY	0	0	1	1	1	1	2	1	0
RAZEM	13	9	9	8	8	10	12	15	6
OBWÓD KOLONIA									
KOLONIA	6	9	10	4	7	7	8	4	7
DŁUGI BOREK	2	2	3	0	3	1	2	3	0
RAZEM	8	11	13	4	10	8	10	7	7
OBWÓD SPYCHOWO									
SPYCHOWO	3	4	6	5	8	6	1	4	2
KOCZEK	0	0	1	1	0	1	0	1	0
SPYCHOWSKI PIEC	0	0	0	0	0	1	0	0	0
KIERWIK	0	1	1	0	0	2	1	0	1
BYSTRZ	1	0	1	1	0	0	2	1	0
SPYCHÓWKO	0	1	0	1	0	0	1	0	1
NIEDZWIEDZI KĄT	0	0	1	0	0	0	0	0	0
POŁOM	0	0	0	0	0	1	1	0	0
RAZEM	4	6	10	8	8	11	6	6	4
RAZEM WSZYSTKIE OBWODY	54	47	63	57	56	56	57	48	31

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno. * Stan na 04.01.2022 r. wg. danych ewidencji ludności.

W ostatnich latach zanotowano bardzo niski przyrost naturalny.

Rys. 12. Liczba dzieci w samorządowym przedszkolu w Świętajnie w latach 2018-2021

Źródło: Dane CUW w Świętajnie

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym, nie wykazuje na przestrzeni ostatnich lat wielkich odchyżeń, toteż liczba grup przedszkolnych waha się w granicach 4 -5 grup.

Tab. 14. Subwencja, dotacja oraz wydatki na samorządową edukację przedszkolną w gminie Świętajno w latach 2018-2021 w zł

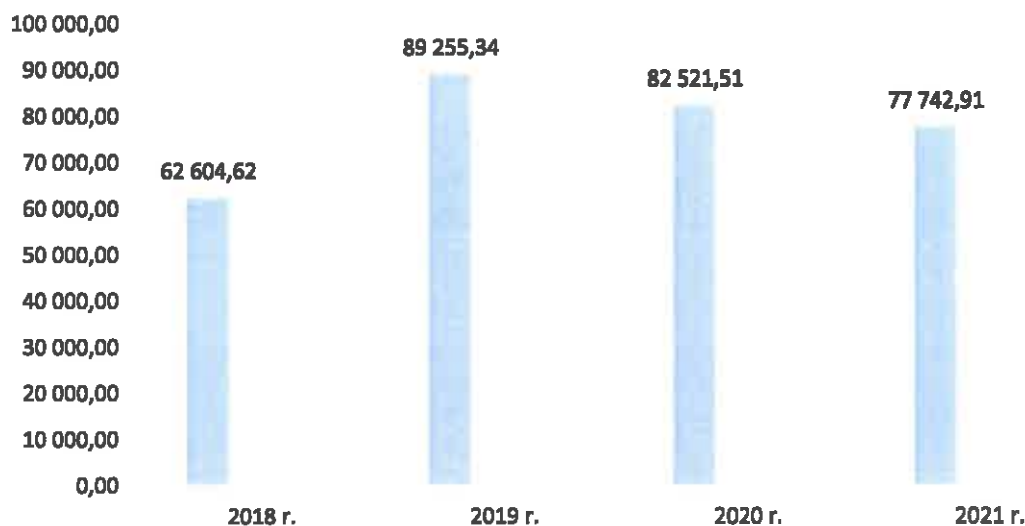
Wyszczególnienie	Przedszkole w Świętajnie	Oddział przedszkolny w Jerutach	Oddział przedszkolny w Kolonii	Oddział przedszkolny w Spychowie
2018				
Subwencja oświatowa na dzieci 6-letnie	180 024,00	45 620,00	23 855,00	33 397,00
Dotacja przedszkolna	80 850,00	20 550,00	15 070,00	19 180,00
Wydatki ogółem	629 761,00	81 298,00	53 580,00	72 492,00
2019				
Subwencja oświatowa na dzieci 6-letnie	170 190,87	38 401,24	21 985,91	33 601,05
Dotacja przedszkolna	95 404,00	22 448,00	29 463,00	23 851,00
Wydatki ogółem	773 859,12 (PROJEKT-10 156,07)	135 482,53 (PROJEKTY-51 729,65)	104 139,10 (PROJEKTY-46 893,10)	74 483,83 (PROJEKT-9 854,10)
2020				
Subwencja oświatowa na dzieci 6-letnie	170 088,00	43 220,00	25 513,00	21 610,00
Dotacja przedszkolna	100 908,00	20 084,00	28 692,00	22 953,00
Wydatki ogółem	909 343,82 (PROJEKT-4 856,39)	133 544,84 (PROJEKT-40 817,55)	108 284,51 (PROJEKT-33 698,58)	67 722,02 (PROJEKT-6 464,27)
2021				
Subwencja oświatowa na dzieci 6-letnie	160 400,00	37 121,00	26 515,00	37 121,00
Dotacja przedszkolna	111 295,00	12 754,00	22 550,00	15 696,00
Wydatki ogółem	989 113,84	92 581,15	82 626,65	66 444,19

Zródło: Dane CUW w Świętajnie

Wydatki na samorządową edukację przedszkolną wykazują tendencje wzrostowe, tak jak w przypadku szkół, wsparciem dla budżetu są realizowane w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych projekty. Prowadzenie przedszkola, utrzymanie budynków, wynagrodzenia dla obsługi i administracji, dowożenie uczniów oraz w części dożywienie i utrzymanie oddziałów przedszkolnych są zadaniami własnymi gminy. Budynek zajmowany dotychczas przez samorządowe przedszkole jest mało funkcjonalny. Posiada tylko jedną drewnianą i dość wąską klatkę schodową. Ponadto dach wymaga remontu. Budynek objęty jest nadzorem konserwatorskim.

Liczba dzieci uczęszczających do punktu przedszkolnego w Jerutkach wynosiła kolejno: w 2018 r. – 18; w 2019 r. – 17; w 2020 r. – 15; w 2021 r. - 13.

Rys. 13. Dotacja dla publicznego punktu przedszkolnego „Nasza Nadzieja” w Jerutkach w latach 2018-2021 w zł

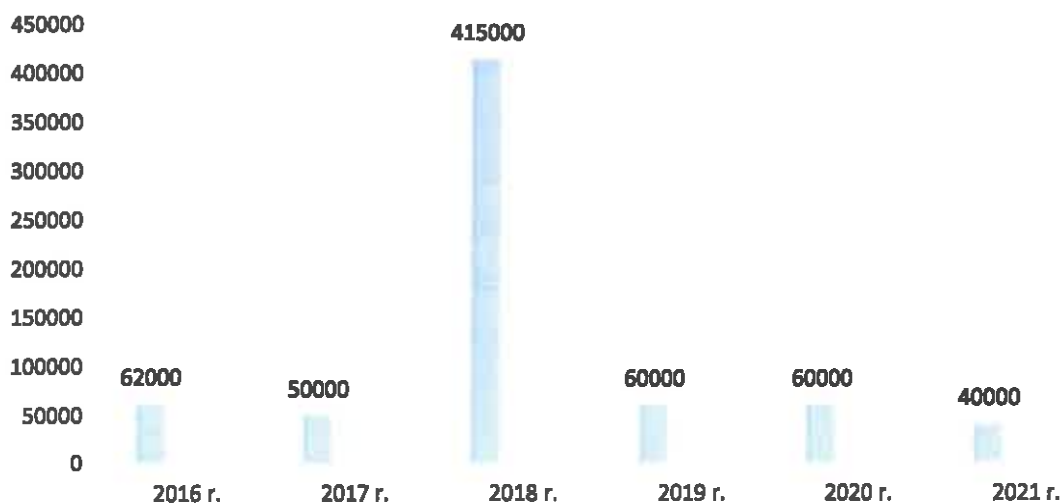

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

1.1.7. Kapitał społeczny

Na terenie gminy funkcjonują fundacje, stowarzyszenia, kluby. Na poziomie Urzędu Gminy opracowywany jest Program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Każdego roku organizowane są spotkania lub szkolenia z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych. Od kilku lat gmina organizuje konkursy dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu sportu, kultury, turystyki. Liczba organizacji, które przystępują do konkursów to zwykle 8-9 organizacji. Liczba zadań z podziałem na lata: 2016 r. – 6; 2017 r. – 8; 2018 r. – 12; 2019 r. – 10; 2020 r. – 12.

Rys. 14. Kwota przekazana organizacjom w latach 2016-2021 w zł

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za lata 2016-2021.

Zwykle kwota przeznaczona na ten cel to ok. 60 000, 00 zł. W 2018 jedno ze stowarzyszeń (Stowarzyszenie „Razem” ze Świątajna) zaangażowane było w budowę boiska sportowego w Jerutach. W 2021 r. kwotę 20 000,00 zł na zajęcia sportowe prowadzone przez wybrane stowarzyszenie przekazano do budżetu Gminnego Ośrodka Kultury, który nadzoruje ww. działalność. Liczba organizacji, którym udzielane jest wsparcie, głównie pożyczka na wkład własny w różnych projektach wynosi 1-2 rocznie. Aktywność społeczna jest dość duża, co jest widoczne w organizacji imprez oraz przedsięwzięciach związanych z działaniami związanymi z programem „Odnowa Wsi województwa Warmińsko-Mazurskiego pn. Wieś Warmii, Mazur, Powiśla – miejscem, w którym warto żyć”, wydatkowaniem środków w ramach Funduszu Sołectkiego, działalnością Koła Gospodyń Wiejskich, spółdzielni socjalnych oraz pozyskiwaniem środków zewnętrznych przez stowarzyszenia i fundacje z terenu gminy.

Frekwencja w wyborach na terenie gminy była następująca (dane: pkw.gov.pl):

- wybory prezydenckie w roku 2020: I tura – 55,66 %, II tura – 64,66%,
- wybory do parlamentu europejskiego w roku 2019: 34,80 %,
- wybory do Sejmu i Senatu w roku 2019 – 49,95%,
- wybory samorządowe w roku 2018 – 53,43 %;

1.2. Diagnoza sytuacji gospodarczej

1.2.1. Gospodarka i rynek pracy

Dane dotyczące gospodarki i rynku pracy, w tym liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Świątajno przedstawiają się następująco:

Tab. 15. Liczba bezrobotnych z gminy Świątajno z podziałem na wybrane kategorie w latach 2018-2021

Wybrane wskaźniki	2018	2019	2020	2021
bezrobotni zarejestrowani ogółem	208	167	202	179
bezrobotne kobiety	108	87	102	92
bezrobotni do 30 r. życia	47	53	65	51
bezrobotni powyżej 50 r. życia	66	51	60	54
długotrwale bezrobotni	71	57	86	83
bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani	21	14	9	17

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Szczytnie.

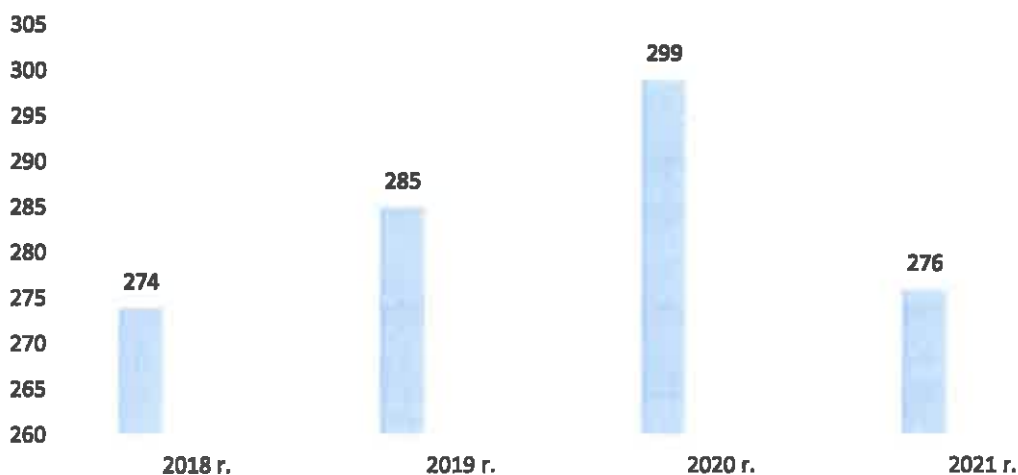
Liczba bezrobotnych średnio w ciągu ostatnich czterech lat wynosi 189 osób. Ponad połowę stanowią kobiety. Liczby bezrobotnych do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia są zbliżone i utrzymują się na podobnych poziomach w kolejnych latach. Liczba długotrwale

bezrobotnych wzrosła w ostatnich dwóch latach i może być to spowodowane reakcją rynku pracy na pandemię.

Według danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przedstawiała się następująco:

Rys. 15. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Świętajno w latach 2018-2021 (stan na 31 grudnia 2021)

Źródło: Dane Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Liczba przedsiębiorców nie uległa większym zmianom w ostatnich czterech latach.

Tab. 16. Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców w wybranych branżach w latach 2019-2021

Główny rodzaj wykonywanej działalności gospodarczej	2019	2020	2021
usługi budowlane	124	135	73
transport drogowy towarów	65	68	68
sprzedaż detaliczna poza straganami i targowiskami	60	63	63
wykonywanie instalacji elektrycznych	51	55	46
produkcja wyrobów tartacznych	46	46	38
handel i naprawa samochodów	39	40	48

Źródło: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Tab. 17. Liczba i struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Świętajno w 2020 r.

Powierzchnia gospodarstw w ha	Liczba w szt.	Struktura gospodarstw w %
1 – 1.99	189	24.77
2 - 4.99	186	24.38
5 – 9.99	124	16.25
10 – 14.99	93	12.19
15 – 19.99	69	9.04
20 – 49.99	94	12.32
50 – 99.99	6	0.79
100 i więcej	2	0.26
RAZEM	763	100.00

Źródło: Załącznik nr 5 do zarządzenia nr 54/2021 z dnia 06.10.2021 r. Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie – Plan działania zespołu doradztwa w powiecie szczycieńskim gmina Świętajno na rok 2022.

W 2020 r. na terenie gminy było 763 gospodarstwa rolne. Większość z nich stanowiły gospodarstwa do 10 ha. Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wyniosła 7,06 ha. Gospodarstwa zajmowały się głównie hodowlą bydła mlecznego. Większość arealów to łąki i pastwiska oraz tereny pod uprawę kukurydzy.

1.2.2. Środowisko naturalne i infrastruktura

a) Wody powierzchniowe

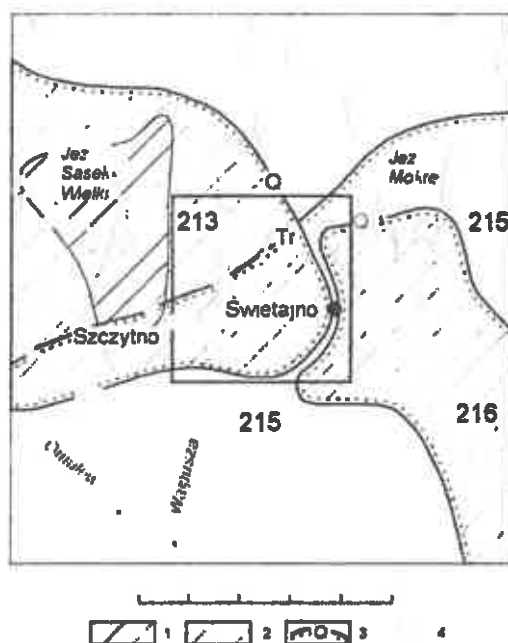
Obszar gminy Świątajno (arkusz Świątajno) należy do zlewni rzek: Rozoga i Szkwa, które są prawymi dopływami Narwi, należącej do zlewni Wisły. W północnej części niewielkie dopływy tych rzek wypływają z jezior i płyną na południe. Na terenie gminy jest to rzeka Jerutka (jeziro Marksoby) – dopływ Omulwi oraz wypływający z jeziora Piasutno niewielki ciek, który wpada do Szkwy. Rzeki płyną z reguły płaskimi dolinami wypełnionymi licznymi podmokłościami, torfowiskami i niewielkimi oczkami wodnymi. Doliny rzek pocięte są krzyżującymi się często rowami odwadniającymi. Jeziora wypełniają rynny o przebiegu południkowym. Największe jeziora to: Świątajno (2,1 km²), Marksoby (1,5 km²) oraz jeziora: Piasutno, Nożyce o powierzchni poniżej 0,5 km². Na południe od Powalczyna znajduje się źródło o wydajności 2–5 l/s, zasilane przesączającymi się wodami z jeziora Nożyce.

b) Wody podziemne

Zgodnie z podziałem regionalnym na jednostki hydrogeologiczne obszar znajduje się w obrębie regionu I – mazowieckiego. Teren arkusza Świątajno znajduje się w granicach tzw. Jednolitych Częściach Wód Podziemnych (JCWPd) nr 33 i 50. Na tym obszarze wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Główny poziom użytkowy związany jest z czwartorzędowymi osadami polodowcowymi i rzecznyymi. W rejonie Świątajna i Powalczyna rolę głównego wodonośnego poziomu użytkowego przejmuje poziom sandrowy. W dolinach rzek zwierciadło wód występuje zwykle na głębokości około 4 m, natomiast na równinie ujmowane są wody z głębokości często poniżej 10 m p.p.t. Miąższość tego poziomu dochodzi do 25 m, przewodność 200-300 m²/dobę, a wydajność średnio 50-70 m³/dobę, niekiedy przekracza tę wartość. Ze względu na brak naturalnej izolacji poziom ten cechuje wysoki stopień zagrożenia zanieczyszczeniami. Wody czwartorzędowe z poziomu sandrowego i międzymorenowego stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę. Wody te występują tu zwykle pod ciśnieniem, a wydajność studni jest bardzo zróżnicowana. Ujęcia wody zasilające wodociągi zbiorowe, o wydajnościach powyżej 100 m³/dobę, znajduje się w Świątajnie i Spychowie.

Na obszarze arkusza Świętajno występują fragmenty trzech głównych zbiorników wód podziemnych. Są to zbiorniki o dużej powierzchni i znacznych zasobach – Zbiornik międzymorenowy Olsztyn (nr 213) i Sandr Kurpie (nr 216), wyznaczone w utworach czwartorzędowych oraz Subniecka Warszawska (nr 215) wyznaczony w utworach trzeciorzędowych.

Rys. 16. Położenie arkusza Świętajno na tle obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, wg A. S. Kleczkowskiego (1990).

Numer i nazwa GZWP, wiek utworów wodonośnych: 213 – Zbiornik międzymorenowy Olsztyn, czwartorzęd (Q), 215 – Subniecka Warszawska, trzeciorzęd (Tr), 216 – Sandr Kurpie, czwartorzęd (Q).

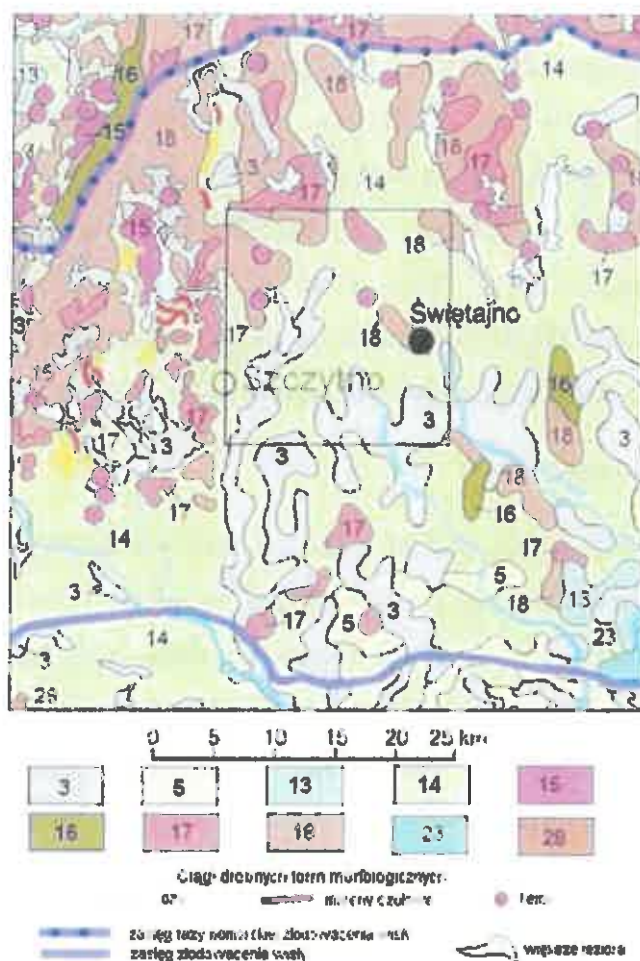
Źródło: Źródło: Gawlikowska E., Seinfert K., Bojakowska I., Kwecko P., Tomassi-Morawiec H., Król J., Marczak M., Objasnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000. Arkusz Świętajno (216), Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012, s. 816.

c) Warunki podłoża budowlanego

Obszar arkusza Świętajno przykryty jest ciągłą pokrywą utworów czwartorzędowych pochodzenia lodowcowego oraz rzeczno. Warunki podłoża budowlanego są korzystne w obszarach występowania gruntów spoistych: zwartych, półzwartych i twaroplastycznych oraz gruntów sypkich średnio zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość zwierciadła wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t. Takie podłoże mogą stanowić piaski i żwiry (grunty średnio zagęszczone) sandru utworzonego w fazie pomorskiej, zlodowaceń bałtyckich, które pokrywają znaczną część arkusza. Obszary występowania tych

utworów stanowią płaską powierzchnię, która porozcinana jest stosunkowo małymi, płytkimi dolinami rzecznyymi. Korzystne podłoże wyznaczono m.in. dla okolic miejscowości: Jerutki, Jeruty i Świętajno. Niektóre części dolin zostały zmeliorowane, co zwiększyło areał gruntów nadających się pod lekką zabudowę.

Rys. 17. Położenie arkusza Świętajno na tle Mapy geologicznej Polski w skali 1:500 000 wg L. Marksa, A. Bera, W. Gogołka, K. Piotrowskiej (red.), (2006)

Czwartorzęd: holocen: 3 – piaski i żwiry; mady rzeczne oraz torfy i namuły, 5 – piaski eoliczne, lokalnie w wydmach; plejstocen: zlodowacenia północnopolskie 13 – ły, mułki i piaski zastoiskowe; 14 – piaski i żwiry sandrowe; 15 – piaski i mułki kemów; 16 – piaski, mułki i żwiry ozów, 17 – żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych; 18 – gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe; zlodowacenia środkowopolskie: 23 – ły, mułki i piaski zastoiskowe, 28 – gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe

Źródło: Gawlikowska E., Seinfert K., Bojakowska I., Kwecko P., Tomassi-Morawiec H., Król J., Marczak M., Objasnienia do mapy georodowiskowej Polski 1:50 000. Arkusz Świętajno (216), Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012, s. 8.

d) Osady i zanieczyszczenie osadów

Osady jezior Nożyce i Piastuna charakteryzują się niskimi zawartościami potencjalnie szkodliwych pierwiastków, za wyjątkiem ołowiu w osadach jeziora Piastuno, zbliżonymi do ich wartości tła geochemicznego. Osady jeziora Świętajno cechuje podwyższona zawartość

pierwiastków śladowych, zwłaszcza cynku, ołowiu, kadmu i rtęci. Stwierdzone zawartości pierwiastków śladowych i są niższe od ich dopuszczalnych stężeń i niższe od ich wartości *PEL*, powyżej której obserwuje się szkodliwe oddziaływanie na organizmy wodne.

e) Kopaliny

Na przeważającym obszarze GZWP nr 216 poziom wodonośny charakteryzuje się dużą podatnością na zanieczyszczenia ze względu na brak izolacji lub jej niewielką miąższość, dlatego też wyznaczono obszar ochronny. Z tego obszaru wyłączono obszar górniczy dla złoża kopaliny pospolitej w rejonie m. Świątajno. Złoże „Świątajno” udokumentowano na powierzchni 1,32 ha. Kopalina są wodnolodowcowe piaski, częściowo zawodnione. W nadkładzie o grubości do 1,7 m, śr. 0,6 m, występuje gleba i piaski gliniaste. Miąższość złoża wynosi od 2,0 do 4,8 m, śr. 3,2 m. Punkt piaskowy wynosi od 73,6 do 89,3%, śr. 81,8%, zawartość pyłów od 0,9 do 2,3%, śr. 1,7%, a ciężar nasypowy w stanie utrzęsonym od 1,64 do 1,89 t/m³, śr. 1,79 t/m³. Kopalina może być wykorzystywana w budownictwie i drogownictwie.

f) Presje na środowisko wodne

GZWP nr 216 Sandr Kurpie obejmuje głównie tereny o charakterze rolniczym (34%) i leśnym (62%), jest pozbawiony dużych aglomeracji miejskich i stref uprzemysłowionych. Duże walory krajobrazowe, w tym tereny leśne i jeziora, powodują intensywny rozwój turystyki. Ok. 85% powierzchni GZWP nr 216 podlega ochronie z mocy prawa ochrony przyrody. Klasa jakości wody zbiornika GZWP nr 216 Sandr Kurpie, na przeważającym obszarze II, lokalnie III. Zbiornik jest bardzo podatny na antropopresję. Na przeważającym obszarze GZWP nr 216 poziom wodonośny charakteryzuje się dużą podatnością na zanieczyszczenia ze względu na brak izolacji lub jej niewielką miąższość, dlatego też wyznaczono obszar ochronny. Istotnym elementem zasilania zbiornika umożliwiającemu migrację potencjalnych zanieczyszczeń jest dopływ poziomy do jego granic, dlatego też projektowany obszar ochronny objął cały obszar GZWP nr 214 oraz strefę dopływów lateralnych wyznaczoną izochroną 25 lat. Z tego obszaru wyłączono następnie obszar górniczy dla złoża kopaliny pospolitej w rejonie msc. Świątajno. Ograniczenia lokalizacyjne dotyczą nowych, uciążliwych inwestycji stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, które powinny być wykonywane poza obszarami ochronnymi. GZWP nr 213 Zbiornik międzymorenowy Olsztyn jest położony w całości w granicach województwa warmińsko-mazurskiego i rozciąga się na NW od miejscowości Dobre Miasto (powiat olsztyński), po Świątajno (powiat szczycieński) na SE. Zagrożenie dla wód podziemnych tego zbiornika

stanowią przede wszystkim tereny zurbanizowane i wykorzystywane rolniczo. Do najczęstszych na tym obszarze należą obszarowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń z terenów rolniczych, nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa i odpadami, magazyny paliw oraz zakłady produkcyjne, wykorzystujące substancje niebezpieczne. Jednak duża lesistość oraz objęcie części obszarów opisywanego GZWP ochroną prawną stanowią czynniki sprzyjające ochronie wód podziemnych. Na terenie gminy Świętajno brak dużych terenów zurbanizowanych. Mimo, że gmina jest dość dobrze zwodociągowana i skanalizowana to znajdują się jeszcze tereny zamieszkałe pozbawione sieci wodociągowej i/lub sieci kanalizacyjnej.

Formy ochrony przyrody w gminie Świętajno określają następujące akty prawne:

Tab. 18. *Formy ochrony przyrody w gminie Świętajno i akty prawne dotyczące tych form*

Formy ochrony przyrody	Obowiązujący akt prawny
<p>Spychowski Obszar Chronionego Krajobrazu Obszar położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno i Świętajno oraz w powiecie piskim na terenie gminy Ruciane-Nida. Powierzchnia [ha]: 12 188,86.</p>	<p>Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2002 r. Nr 87, poz. 1272). Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2003 r. Nr 52, poz. 72). Rozporządzenie Nr 133 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 178, poz. 2615). Uchwała Nr XXXIV/743/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2018 r. poz. 1322).</p>
<p>Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Kierwik Obszar położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim tylko na terenie gminy Świętajno. Powierzchnia [ha] 250,0000.</p>	<p>Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2002 r. Nr 87, poz. 1272). Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2003 r. Nr 52, poz. 725). Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Kierwik (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 70, poz. 1343).</p>
<p>Natura 2000: Puszcza Piska Kod obszaru: PLB280008 Obszar położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, podlaskim, mazowieckim. Powierzchnia [ha] na terenie gminy Świętajno: 23 376,2.</p>	<p>Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Dziennik Urzędowy (Dz.U.04.229.2313). Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, Nr. 25 poz. 133).</p>

Formy ochrony przyrody	Obowiązujący akt prawny
<p>Mazurski Park Krajobrazowy Park położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gminy: Świętajno, w powiecie piskim na terenie gmin: Ruciane-Nida, Pisz, Orzysz, w powiecie mrągowskim na terenie gmin: Piecki, Mikołajki, Mrągowo. Powierzchnia [ha]: 53 655 00.</p>	<p>Uchwała Nr VIII/31/77 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Suwałkach z dnia 5 grudnia 1977 r. w sprawie utworzenia Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. WRN w Suwałkach z 1977 r. Nr 8, poz. 36). Uchwała Nr X/38/77 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie z dnia 8 grudnia 1977 r. w sprawie utworzenia Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN w Olsztynie z 1977 r. Nr 11, poz. 51). Obwieszczenie Nr 122 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 marca 1999 roku w sprawie wykazu obowiązujących aktów prawa miejscowego wydanych przed 1 stycznia 1999 roku przez b. Wojewódzkie Rady Narodowe, b. Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych oraz Wojewodów: Olsztyńskiego, Elbląskiego, Suwalskiego, Ciechanowskiego, Ostrołęckiego oraz Toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 15, poz. 122). Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2006 r. Nr 20, poz. 506).</p>
<p>Natura 2000: Ostoja Piska Kod obszaru: PLH280048 Obszar położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno, Rozogi i Świętajno, w powiecie piskim na terenie gminy: Ruciane-Nida, w powiecie mrągowskim na terenie gmin: Sorkwity, Piecki, Mikołajki, Mrągowo, w powiecie olsztyńskim na terenie gminy: Biskupiec. Powierzchnia [ha]: 57 826 61.</p>	<p>DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (L 33 str. 146).</p>
<p>Zespół przyrodniczo-krajobrazowy: Zyzdrój Zespół położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gminy: Świętajno, w powiecie mrągowskim na terenie gmin: Piecki. Powierzchnia [ha]: 1 335 00.</p>	<p>Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 11 stycznia 2000 r. w sprawie wyznaczenia zespołu przyrodniczo – krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2000 r. Nr 2, poz. 18). Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Zyzdrój” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2007 r. Nr 122, poz. 1698).</p>
<p>Zespół przyrodniczo-krajobrazowy: Rzeka Babant i jezioro Białe Zespół położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno i Świętajno, w powiecie mrągowskim na terenie gmin: Sorkwity, Piecki, w powiecie olsztyńskim na terenie gminy: Biskupiec.</p>	<p>Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 11 stycznia 2000 r. w sprawie uznania zespołu przyrodniczo – krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2000 r. Nr 2, poz. 20). Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Rzeka Babant i Jezioro Białe” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2007 r. Nr 122, poz. 1700). Rozporządzenie Nr 62 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Rzeka Babant i Jezioro Białe” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 168, poz. 2414). Uchwała Nr X/61/2011 Rady Gminy Sorkwity z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego</p>

Formy ochrony przyrody	Obowiązujący akt prawny
Powierzchnia [ha]: 12 458,00.	„Rzeka Babant i Jezioro Białe” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 110, poz. 1822).
Rezerwat przyrody Pupy Rezerwat położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim tylko na terenie gminy Świętajno. Powierzchnia [ha]: 57,18.	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1995 r. Nr 6, poz. 93). Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2001 r. Nr 28, poz. 375). Zarządzenie Nr 6 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 lutego 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 19, poz. 366). Zarządzenie Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 czerwca 2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Pupy” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 80, poz. 1388). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 22 kwietnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Pupy” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2020 r. poz. 1865).
Rezerwat przyrody Ławny Lasek Rezerwat położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim tylko na terenie gmin Świętajno.. Powierzchnia [ha]: 7,66.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 lipca 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1963 r. Nr 65, poz. 327). Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2001 r. Nr 28, poz. 375). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Ławny Lasek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r. poz. 4615).
Użytek ekologiczny Biele Użytek położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim tylko na terenie gminy Świętajno. Powierzchnia [ha]: 26,65.	Rozporządzenie Nr 43 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 10 kwietnia 1992 r. w sprawie uznania obiektów i obszarów podlegających ochronie za pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1992 r. Nr 7, poz. 66). Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Biele” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1665). Uchwała Nr VII/48/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 19 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Biele” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 2376).
Użytek ekologiczny Kosaciec Użytek położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim tylko na terenie gminy Świętajno. Powierzchnia [ha]: 0,20.	Rozporządzenie Nr 43 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 10 kwietnia 1992 r. w sprawie uznania obiektów i obszarów podlegających ochronie za pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1992 r. Nr 7, poz. 66). Rozporządzenie Nr 75 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kosaciec” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1665).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy (nie nadano nazwy)	Brak danych dot. aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu (1977 r.). Obwieszczenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 5 czerwca 1991 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego wykazu obiektów uznanych za pomnik przyrody na terenie województwa olsztyńskiego (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1991 r. Nr 14 poz. 191).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy (nie nadano nazwy)	Brak danych dot. aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu (1977 r.). Obwieszczenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 5 czerwca 1991 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego wykazu obiektów uznanych za pomnik przyrody na terenie województwa olsztyńskiego (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1991 r. Nr 14 poz. 191).

Formy ochrony przyrody	Obowiązujący akt prawny
Pomnik przyrody Sosna zwyczajna (nie nadano nazwy)	Rozporządzenie Nr 93 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 sierpnia 1995 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz uchylecia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1995 r. Nr 20 poz. 202)
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Niedźwiadek”	Rozporządzenie Nr 278 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 7 listopada 1996 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1996 r. Nr 49 poz. 509)
Pomnik przyrody Grupa 6 drzew Dęby szypułkowe „Złote Dęby”	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 71 poz. 1204).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Jurand”	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 71 poz. 1204).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Smętek”	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 71 poz. 1204).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Jan”	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 71 poz. 1204).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Niedźwiedź”	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 71 poz. 1204).
Pomnik przyrody Grupa 30 drzew Dęby szypułkowe im. Melchiora Wańkowicza	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 września 2004 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2004 r. Nr 122 poz. 1564). Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2004 r. Nr 167 poz. 2061)
Pomnik przyrody Sosna zwyczajna „Szkłarnia”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy „Ursus”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Grupa 3 drzew Sosny zwyczajne (2szt.) i świerk pospolity (1 szt.) „Morsy”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Sosna zwyczajna „Jagienka”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Grupa 2 drzew Sosny zwyczajne „Chocholskie sosny”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Sosna zwyczajna „Niedźwiedzica”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Świerk pospolity „Gruby świerk”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świętajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).

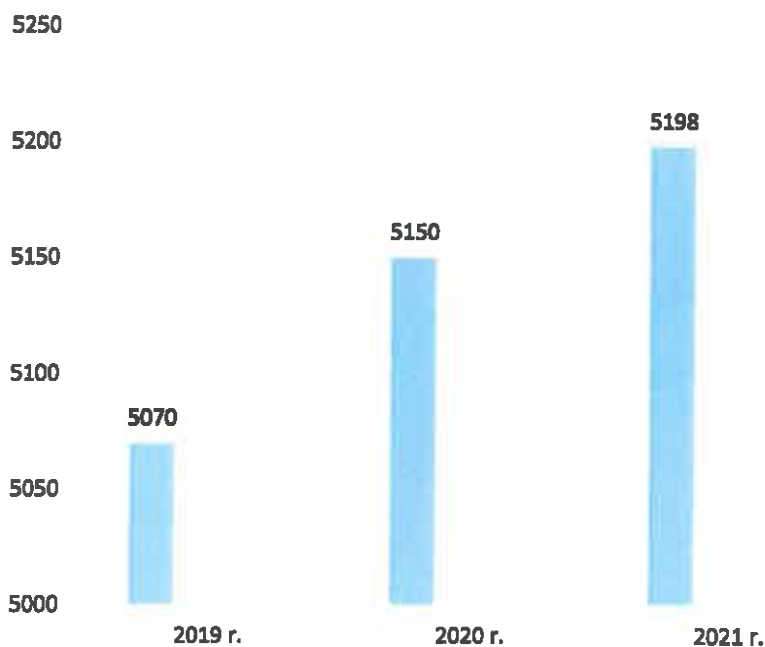
Formy ochrony przyrody	Obowiązujący akt prawny
Pomnik przyrody Trzmielina pospolita „Gabryśia”	Uchwała Nr IV/17/2015 Rady Gminy Świątajno z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1174).
Pomnik przyrody Dąb szypułkowy (nie nadano nazwy)	Zarządzenie Nr 21 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 8 marca 1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1989 r. Nr 4 poz. 88). Obwieszczenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 5 czerwca 1991 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego wykazu obiektów uznanych za pomniki przyrody na terenie województwa olsztyńskiego (Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego z 1991 r. Nr 14 poz. 191).

Źródło: Opracowanie własne Referatu Technicznego.

Powierzchnia lasów ogółem to 17842 ha (lesistość 63%) i są to głównie lasy państwowe. Dominują lasy sosnowe i świerkowe. Gmina Świątajno ma charakter turystyczno-rolniczy.

Na terenie gminy funkcjonują 3 oczyszczalnie ścieków (Świątajno, Spychowo, Długi Borek – oczyszczalnia zakładowa).

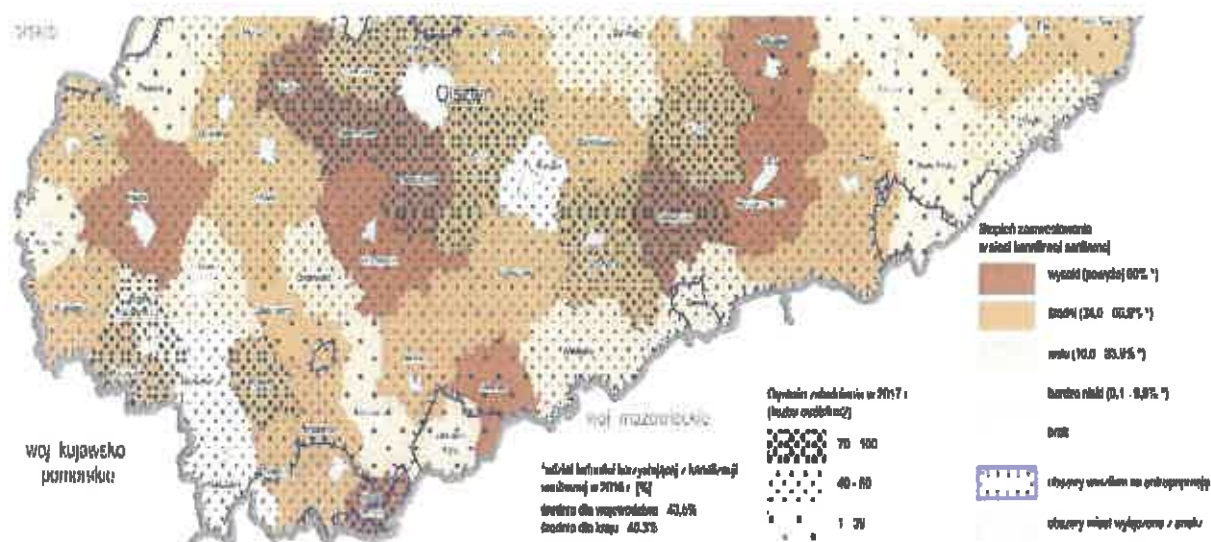
Rys. 18. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2019-2021

Źródło: Dane Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Świątajnie

Każdego roku budowane są nowe odcinki sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy znajdują się również przydomowe oczyszczalnie ścieków (aktualnie zbierane są dane w zakresie ich liczby). Natomiast liczba zbiorników bezodpływowych na terenie gminy w 2019 r. wynosiła 502, w 2020 r. – 515 i w 2021 r. - 526.

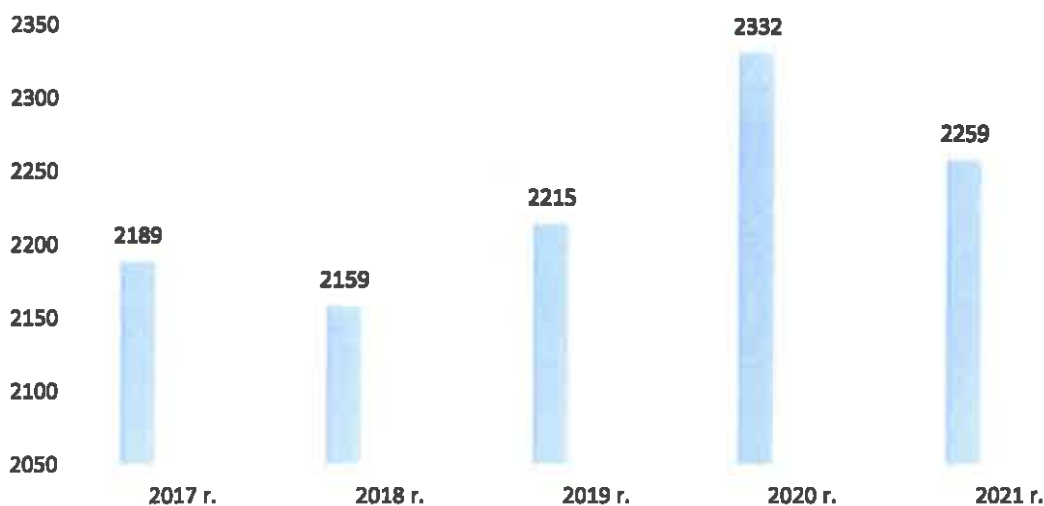
Rys. 19. Stopień zainwestowania w sieci kanalizacji sanitarnej na tle gęstości zaludnienia

Źródło: Projekt Strategii „Południowe Mazury”.

W zakresie gospodarki odpadami od kilku lat zadanie to zlecane jest w drodze in-house Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Świętajnie.

Rys. 20. Liczba deklaracji złożonych do Urzędu Gminy w latach 2017-2021

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

W gminnym systemie gospodarki odpadami znajdują się mieszkańcy, przedsiębiorcy, właściciele domków letniskowych. Gmina Świętajno jest udziałowcem w Spółce - Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Olsztynie, dokąd za pośrednictwem stacji przeładunkowej w Trelkowie, trafiają odpady. W 2021 r. ZGOK organizował szkolenia przeznaczone dla nauczycieli, przedstawicieli UG i ZGK z naszej gminy.

Ca

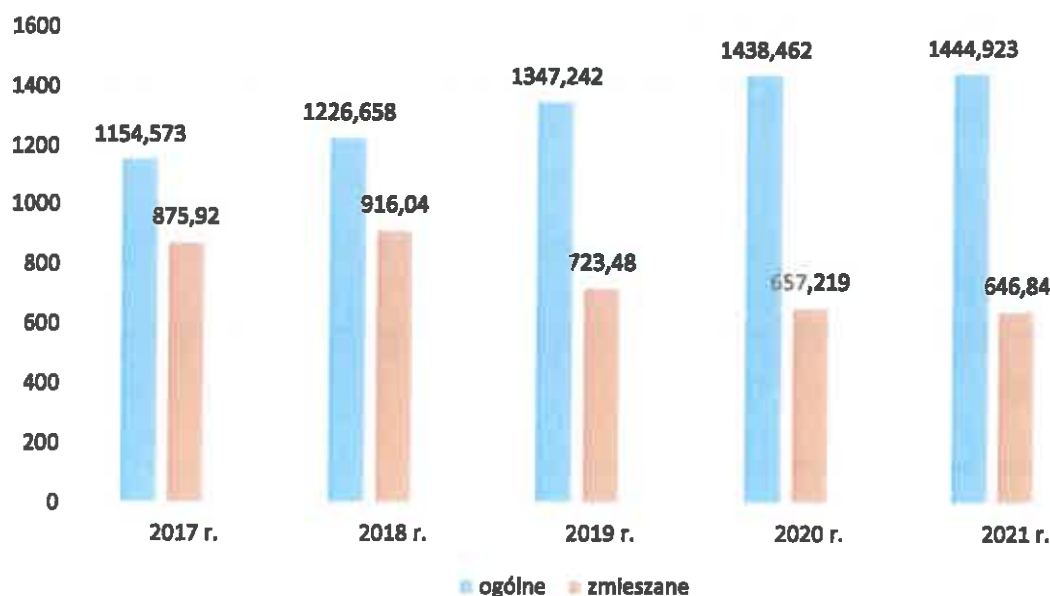

Tab. 19. Liczba deklaracji z podziałem na rodzaj i charakter gospodarstwa ujętego w deklaracji z terenu gminy Świątajno w latach 2017-2021

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gospodarstwa jednoosobowe	200	199	238	1503	1425
Gospodarstwa składające się z 2 i więcej osób	1208	1214	1185		
Właściciele nieruchomości niezamieszkałych	114	86	116	123	103
Właściciele domków letniskowych	667	660	676	706	731

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świątajno

Rys. 21. Liczba odpadów komunalnych zebranych w t w latach 2017-2021 ogółem i zmieszanych

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świątajno

Ze względu na właściwą segregację odpadów przez mieszkańców gminy z roku na rok zmniejsza się liczba odpadów zmieszanych, choć liczba odpadów ogółem sukcesywnie wzrasta. Gmina Świątajno uzyskuje nałożone na poszczególne frakcje poziomy odzysku. W 2021 r. uzyskaliśmy wszystkie nałożone na gminy poziomy odzysku. Ważna w tym zakresie jest edukacja społeczeństwa (ulotki, pogadanki, spotkania na zebraniach wiejskich, informacje na stronie internetowej UG i ZGK).

Przypis netto z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2021 r. wyniósł 1 278 487,34 zł.

1.2.3. Finanse samorządowe

Budżet gminy Świątajno od kilku lat oscyluje wokół kwoty 30 000 000,00 zł, z czego najwięcej realizuje GOPS w zakresie polityki społecznej oraz gminne placówki oświatowe (szkoły, oddziały przedszkolne, przedszkole, punkt przedszkolny) w zakresie opieki i edukacji.

Tab. 20. Dochody Gminy Świętajno w latach 2016-2020

DOCHODY OGÓLEM/ROK	2016	2017	2018	2019	2020
		26 250 751,65	25 623 364,80	27 705 419,40	29 836 155,13
Dochody bieżące, w tym:	24 575 634,49	25 046 869,55	25 750 909,59	27 373 979,46	28 691 621,29
dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	2 713 392,00	2 814 401,00	3 146 071,00	3 294 021,00	2 934 798,00
dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	60 344,17	64 119,26	41 254,63	28 733,99	17 466,84
z subwencji ogólnej	7 216 121,00	6 992 549,00	7 317 811,00	7 671 882,00	7 955 010,00
z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	9 296 812,96	9 850 747,07	9 711 026,25	10 578 341,21	11 178 120,86
pozostałe dochody	5 288 964,36	5 325 053,22	5 511 349,15	5 801 001,26	6 606 225,59
Dochody majątkowe, w tym:	1 675 117,16	576 495,25	1 954 509,81	2 462 175,67	2 521 289,99
ze sprzedaży majątku	61 697,00	122 174,65	162 551,00	275 013,00	435 103,00
z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	1 525 036,36	454 320,60	1 791 958,81	2 187 162,67	2 080 351,72

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

Główne źródło własnych dochodów bieżących gminy stanowi podatek dochodowy od osób fizycznych.

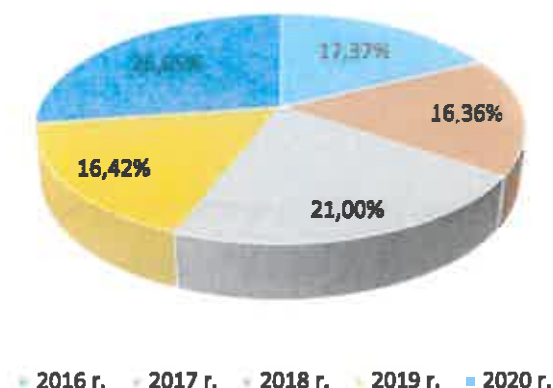
Tab. 21. Wydatki Gminy Świętajno w latach 2016-2020

WYDATKI OGÓLEM/ROK	2016	2017	2018	2019	2020
		26 600 649,24	28 145 061,92	30 813 069,27	31 536 264,96
Wydatki bieżące	21 978 735,27	23 541 506,20	24 340 103,20	26 356 825,20	27 180 503,92
Wydatki majątkowe, w tym:	4 621 913,97	4 603 555,72	6 472 966,07	5 179 439,76	5 787 318,67
inwestycje i zakupy inwestycyjne	4 464 403,51	3 129 560,72	6 272 966,07	5 171 439,76	4 324 067,78
wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne	157 510,46	1 473 995,00	200 000,00	8 000,00	1 463 250,89

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

Od kilku lat utrzymuje się wysoki poziom wydatków majątkowych w gminie (inwestycje i zakupy inwestycyjne). Dotyczą one głównie takich zadań jak: modernizacje i remonty dróg gminnych i powiatowych (współfinansowanie), wymiana nawierzchni dróg gruntowych na nawierzchnię zwirową, rozbudowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, modernizacja oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci oświetlenia ulicznego na terenie gminy, wymiana opraw oświetleniowych, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budowa chodników ulicznych i parkingów. Na przestrzeni lat 2016-2020 poziom wydatków majątkowych wynosił średnio 5 333 038,84 zł.

Rys. 22. Procentowy udział wydatków majątkowych do wydatków ogółem

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

Udział wydatków majątkowych do wydatków ogółem w ostatnich pięciu latach wynosi średnio ok. 20%.

Tab. 22. Wykonanie budżetu w latach 2016-2020

Nazwa	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	26 250 751,65	25 623 364,80	27 705 419,40	29 836 155,13	31 212 911,28
Wydatki ogółem	26 600 649,24	28 145 061,92	30 813 069,27	31 536 264,96	32 967 822,59
Deficyt	- 349 897,59	- 2 521 697,12	- 3 107 649,87	- 1 700 109,83	- 1 754 911,31
Przychody ogółem w tym:	2 053 741,43	3 447 261,71	5 143 257,86	3 867 151,52	5 681 696,68
kredyty i pożyczki	178 000,00	2 354 763,91	4 851 232,23	3 300 000,00	5 050 386,99
wolne środki	1 875 741,43	1 081 497,80	243 876,63	346 151,52	631 309,69
splaty udzielonych pożyczek	0,00	11 000,00	48 149,00	221 000,00	0,00
Rozchody ogółem w tym:	539 000,00	765 034,00	1 729 764,23	1 535 732,00	1 585 732,00
splaty kredytów i pożyczek	539 000,00	705 885,00	1 518 764,23	1 525 732,00	1 585 732,00
udzielone pożyczki	0,00	59 149,00	211 000,00	10 000,00	0,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

Rys. 23. Zadłużenie gminy w latach 2016-2020

Źródło: Dane Urzędu Gminy Świętajno

Do kwoty zadłużenia w 2020 r. została doliczona pożyczka na prefinansowanie z BGK w kwocie 1 960 386,99 zł.

1.3. Diagnoza sytuacji przestrzennej

1.3.1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność

Gmina Świątajno położona jest w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości ok 20 km od miasta powiatowego – Szczytna i ok. 70 km od miasta wojewódzkiego – Olsztyna. Zajmuje powierzchnię 279,8 km² i jest czwartą pod względem wielkości gminą powiatu szczytnieńskiego. Na terenie gminy dominują niziny. Ze względu na swoje położenie, na terenie gminy Świątajno występują duże obszary użytków leśnych. W związku z tym rozwinięty jest tutaj dobrze przemysł leśny (liczne tartaki, zakłady zajmujące się obróbką i przetwórstwem drewna).

Gmina Świątajno posiada: 114,725 km dróg, w tym 18,218 km z nawierzchnią bitumiczną, 0,06 km z nawierzchnią betonową, 0,319 km z nawierzchnią brukową, 24,691 km o nawierzchni gruntowej naturalnej (z gruntu rodzimego), ponad 63,005 km o nawierzchni gruntowej wzmocnionej żwirem i żużlem, 0,107 km z kostki prefabrykowanej, 0,32 km z kostki kamiennej oraz 8,005 km o nawierzchni tłuczniowej (stan na rok 2021). Ponadto gmina posiada 6,5 km ścieżek rowerowych (4,7 km będących w zarządzie Starostwa Powiatowego)². Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 53 relacji Olsztyn-Ostrołęka, nr 59 relacji Giżycko – Rozogi, nr 58 Olsztynek – Szczuczyn oraz linia kolejowa nr 219 Olsztyn – Ełk. W odległości ok 30 km znajduje się Port Lotniczy Olsztyn-Mazury³.

Gmina Świątajno wraz z innymi gminami z powiatu szczytnieńskiego, nidzickiego i piskiego utworzyła partnerstwo „Południowe Mazury”. Ma na celu podniesienie atrakcyjności i dostępności terenów znajdujących się na terenie południowych Mazur, m.in. poprzez poprawę szlaków komunikacyjnych między ww. powiatami.

Nie jest zabezpieczony w wystarczającym stopniu transport publiczny dowożący uczniów szkół średnich do Szczytna. W niektórych miejscowościach nie ma żadnego autobusu. Transport uczniów na terenie gminy Świątajno oraz uczniów niepełnosprawnych do szkół i ośrodków w Szczytnie zabezpiecza gminna jednostka - CUW, organizując co roku przetarg w tym zakresie.

---

² Gminna Ewidencja Dróg.

³ Tamże.

Mimo tego, iż na terenie są dwa punkty-skrzynki z internetem światłowodowym (Świątajno, Spychowo) oraz funkcjonuje internet przesyłany drogą radiową, to niektóre miejscowości w gminie mają nadal trudności z korzystaniem z internetu (miejscowości położone na południu gminy np. Jerominy, Zielone oraz msc. Powalczyn).

1.3.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Dla obszaru gminy opracowano Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno – uchwała Rady Gminy w Świątajnie Nr XVI/141/2000 z dnia 26 lipca 2000 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno. W roku 2016 uchwalono zmianę studium - uchwała Nr XXVI/153/2016 z dnia 15 listopada 2016 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno. Jednakże Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno, pomimo uchwalonej w 2016 roku zmiany (dotyczącej tylko fragmentu) uznano za nieaktualne, ze względu na zmianę przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz zmianę przepisów odrębnych. Poza zmianą przepisów prawa zmieniły się uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy. Zmianie uległa polityka przestrzenna na poziomie krajowym oraz na poziomie regionalnym (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2018).

W związku z powyższym Rada Gminy w 2018 r. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno – uchwała Nr III/17/2018 z dnia 27 grudnia 2018 r. i podjęto prace nad opracowaniem nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świątajno.

Pokrycie obszaru gminy planami miejscowymi wynosi ok. 16%. Miejscowości, które zostały częściowo objęte planami zagospodarowania przestrzennego to: Bystrz, Chochół, Jerutki, Jeruty, Kierwik, Piasutno, Spychowo, Świątajno. W planach zagospodarowania przestrzennego wyróżnia się przeznaczenie terenów na cele: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej jednorodzinnej, zabudowy wielorodzinnej, zabudowy usług turystycznych, zabudowy rekreacji indywidualnej, usług, zabudowy produkcyjnej i usługowej, gruntów leśnych, użytków rolnych, zabudowy zagrodowej, zespołu parkingowo-garażowego, ogrodów działkowych, komunikacji, zieleni.

W 2018 r. Rada Gminy podjęła uchwały dotyczące zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotyczyły one głównie zmian funkcji terenów oraz dopuszczenia możliwości zabudowy nieruchomości budynkami gospodarczymi (uchwała nr XLI/261/2018 z 13 marca 2018 r., uchwała XLI/262/2018 z 13 marca 2018 r.).

Strukturę osadniczą gminy Świątajno stanowią 24 miejscowości: Biały Grunt, Bystrz, Chochół, Cis, Długi Borek, Jerominy, Jerutki, Jeruty, Kierwik, Koczek, Kolonia, Konrady, Niedźwiedzi Kąt, Nowe Czajki, Piasutno, Połom, Powalczyn, Spychowo, Spychowski Piec, Spychówko, Stare Czajki, Szklarnia, Świątajno, Zielone. W ostatnich latach podjęto działania zmierzające do porządkowania istniejącej już zwartej zabudowy w Świątajnie i Spychowie poprzez nadawanie nazw ulicom.

Na terenie gminy Świątajno nie występują obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Obszary zintegrowanego inwestowania to tzw. osiedle „Rzemieślnik” w Świątajnie przy ul. Grunwaldzkiej oraz potencjalnie obszar pomiędzy Chochołem a Jerutami, objęty MPZP. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego na terenie gminy dotyczą: terenów budowy i modernizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, lokalnych ścieżek rowerowych, terenów organizacji imprez masowych, terenów przewidzianych pod budowę i modernizację dróg gminnych, placów zabaw, obiektów rekreacyjno-sportowych, świetlic wiejskich, strażnic OSP. Obszary wykluczenia z inwestowania to przede wszystkim tereny Lasów Państwowych oraz inne, gdzie występują różne formy ochrony przyrody, np. otulina Mazurskiego Parku Krajobrazowego, Spychowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Natura 2000 Ostoja Ptasia. Obszarami o wyjątkowym potencjale rozwojowym w zakresie turystyki są tereny wokół msc. Spychowo, Spychówko, Koczek, Kierwik, Bystrz, Powalczyn, Piasutno, Jerutki, czyli obszary położone na północy i zachodzie gminy. Obszary położone na południu gminy, poniżej DK nr 53 mają charakter wybitnie rolniczy (hodowla bydła mlecznego, uprawa kukurydzy, pastwiska). Rolniczy charakter mają również tereny położone na wschodzie gminy, wokół msc. Długi Borek.

Odnosząc się do terenu gminy Świątajno jako funkcjonalnego obszaru wiejskiego, to trzeba wskazać, że gmina położona jest peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków miejskich kraju. Występują problemy demograficzne i społeczne (depopulacja, starzenie się społeczeństwa), słaba dostępność do usług publicznych, dominacja zatrudnienia w rolnictwie i usługach publicznych oraz niska dywersyfikacja funkcji ekonomicznych. Gmina Świątajno wymaga wsparcia procesów rozwojowych.

1.4. Badania społeczne

1.4.1. Warsztaty dla Rad Sołeckich

Warsztaty dla członków Rad Sołeckich odbyły się w Urzędzie Gminy Świątajno w dniach 19 i 20 października 2020 r. w godz. 16.00-19.00. W warsztatach wzięło udział 26 członków z 14 Rad Sołeckich. Tylko jedno sołectwo nie wzięło udziału w warsztatach.

Sołtysi i członkowie Rad Sołeckich z poszczególnych sołectw są świadomi walorów przyrodniczych i kulturowych swoich sołectw. Wskazują na ich atrybuty: świeże powietrze, ciszę i spokój, lasy, jeziora, dobrą infrastrukturę - drogi, na przyjaznych mieszkańców, piękną faunę (m.in. bociany) i ciekawą historię.

Uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na braki w zakresie: infrastruktury drogowej 10, (38 %), infrastruktury turystycznej 7 (27%), w tym pomosty 3, (12%), oświetlenia drogowego 7 (27%), braku działki lub powiększenia działki gminnej 4 (15%), braku świetlicy wiejskiej 3 (12%) lub polepszenia jej warunków 1 (4%), braku chodników 2 (8%), braku sieci kanalizacyjnej 2, braku transportu publicznego 2 (8%), lepszej gospodarki wodnej 2 (8%), braku zjazdów na posesję 2 (8%), lepszego odkrzaczenia dróg gminnych 2 (8%), braku opieki stomatologicznej 2 (8%), braku boiska 2 (8%), braku przystanku autobusowego 2 (8%), braku sklepu 2 (8%), braku parku lub jego ulepszenia 2 (8%) oraz braku: opieki weterynaryjnej, sieci wodociągowej, parkingu, internetu, zagospodarowania brzegów jeziora, mieszkań, paczkomatu, kontenera na odzież dla PCK po 1 (4%).

Za najbardziej pożądane kierunki rozwoju gminy Świątajno uczestnicy uznali: edukację 19 (73%), rozwój infrastruktury przemysłowej 15 (58%), rozwój infrastruktury technicznej (drogi, wodociągi, kanalizacja) 12 (46%), turystykę 11 (42%), aktywizację społeczeństwa 8 (31%), w tym aktywizację seniorów 4 (15%) , dbałość o środowisko naturalne 6 (23%), rolnictwo 4 (15%), inne 4 (15%).

Według uczestników warsztatów szczegółowe działania najbardziej pożądane to:

- a) w zakresie turystyki: ścieżka dydaktyczno-rowerowa biegnąca przez kilka miejscowości gminy ze stanowiskiem ładowania rowerów elektrycznych (i rowerami), zagospodarowanie brzegów jezior, budowa pomostów,
- b) w zakresie edukacji: stworzenie centrum sportowego z basenem i siłownią, organizowanie imprez sportowych, dostęp dla psychologa dla dzieci,
- c) w zakresie polityki senioralnej: wykorzystanie istniejących świetlic wiejskich,

d) w zakresie infrastruktury technicznej: budowa sieci kanalizacyjnych, budowa mniejszych oczyszczalni, naprawa dróg gminnych, sukcesywne oświetlenie miejscowości, budowa świetlic,

e) w zakresie pozyskiwania inwestorów: ulgi i ułatwienia dla inwestorów.

Uczestnicy warsztatów dokonali również analizy SWOT, techniki służącej do porządkowania i analizowania informacji, wskazując mocne i słabe strony gminy oraz jej szanse i zagrożenia.

Analizując uzyskane odpowiedzi uczestników, można wskazać, że szansę w rozwoju gminy upatrują oni głównie w rozwoju turystyki, nastawionej na: wykorzystanie istniejących walorów przyrodniczych, budowę ścieżek rowerowych, wykorzystanie bliskości transportu kolejowego i lotniczego, rozwój szeroko pojętej branży nastawionej na zdrową żywność (ekoryneczki, agroturystyka, gospodarstwa ekologiczne, spółdzielnie socjalne, itp.) przy maksymalnym wykorzystaniu funduszy zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej.

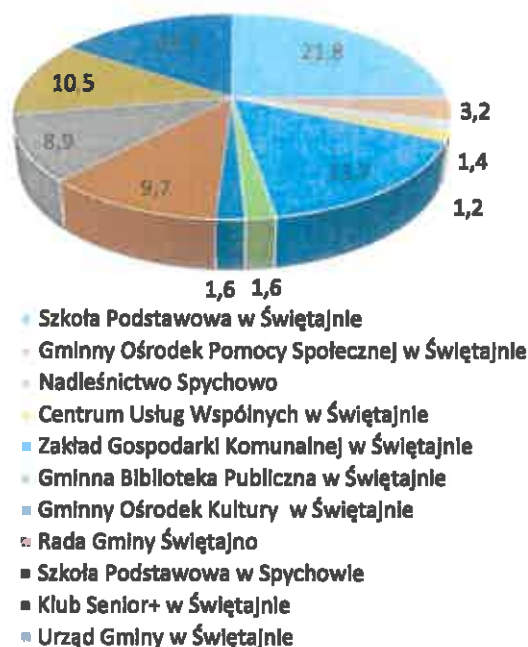
Trudności w realizacji powyższych upatrywane są natomiast w: nadal słabej jeszcze jakości dróg, słabej komunikacji publicznej, słabej opiece medycznej, braku dostępu do sieci internetowej, wysychaniu jezior oraz migracji młodych mieszkańców poza obszar gminy.

1.4.2. Badania ankietowe

Opracowany kwestionariusz ankiety był skierowany do mieszkańców gminy, w szczególności do pracowników różnych zakładów pracy oraz członków grup formalnych znajdujących się na terenie gminy Świętajno.

W ankiecie wzięły udział 124 osoby, co stanowi 2,2 % ogółu mieszkańców (5724 mieszkańców dane z 7 grudnia 2021 r.). Badania ankietowe trwały od 15 listopada do 15 grudnia 2021 r. Zostały przeprowadzone w: Szkole Podstawowej w Świętajnie (27 ankietowanych), Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świętajnie (7 ankietowanych), Nadleśnictwie Spychowo (12 ankietowanych), Centrum Usług Wspólnych w Świętajnie (4 ankietowanych), Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Świętajnie (17 ankietowanych), Gminnej Bibliotece Publicznej w Świętajnie (2 ankietowanych), Gminnym Ośrodku Kultury w Świętajnie (2 ankietowanych), Radzie Gminy Świętajno (12 ankietowanych), Szkole Podstawowej w Spychowie (11 ankietowanych), Klubie Senior+ w Świętajnie (13 ankietowanych), Urzędzie Gminy w Świętajnie (17 ankietowanych).

Rys. 24. Ankietowani według miejsc pracy i przynależności do grup formalnych w %.

Źródło: opracowanie własne.

Kwestionariusz ankiety składał się z 3 pytań. Odpowiedzi wielokrotnego wyboru miały charakter zarówno zamknięty jak i otwarty.

Tab. 23. Wyniki ankiety w ujęciu liczbowym i procentowym

1. Czego brakuje w gminie Świętajno?				
Proponowane odpowiedzi	TAK		NIE	
	Liczba	Procent	Liczba	Procent
dobrej infrastruktury drogowej	73	58,9	9	7,3
infrastruktury turystycznej	73	58,9	9	7,3
oświetlenia drogowego	53	42,7	15	12,1
chodników	40	32,3	20	16,1
sieci wodociągowej	38	30,6	22	17,7
sieci kanalizacyjnej	43	34,7	20	16,1
nowego przedszkola	59	47,6	19	15,3
złobka	40	32,3	16	12,9
inne,	18	14,5	0	0
w tym:				
stomatologa	4	3,2		
miejsc pracy	1	0,8		
przedszkola w Spychowie	4	3,2		

oświetlenia na skrzyżowaniu przy CPN	2	1,6		
wsparcia seniorów	1	0,8		
basenu	1	0,8		
boiska sportowego	1	0,8		
dużego parku z infrastrukturą	1	0,8		
placu zabaw na Osiedlu w Świętajnie	1	0,8		
budowy świetlic wiejskich	1	0,8		
rozwoju edukacji	1	0,8		
2. Jakie powinny być najważniejsze kierunki rozwoju gminy?				
edukacja	67	54,0	11	8,9
rozwój infrastruktury przemysłowej	76	61,3	11	8,9
rozwój infrastruktury technicznej	51	41,1	12	9,7
turystyka	75	60,5	8	6,5
aktywizacja społeczeństwa	53	42,7	13	10,5
ochrona środowiska naturalnego	53	42,7	17	13,7
rolnictwo	25	20,2	23	18,5
inne, w tym:	1	0,8	0	0
nowe miejsca pracy/inwestorzy	1	0,8		
3. Które z inwestycji/przedsięwzięć są najbardziej pożądane w gminie?				
modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Świętajnie	55	44,4	11	8,9
budowa nowego gminnego przedszkola w Świętajnie	61	49,2	18	14,5
budowa mieszkań w Świętajnie	68	54,8	13	10,5
budowa ścieżek rowerowych	61	49,2	10	8,1
budowa „Grodu Juranda” w Spychowie	26	21,0	28	22,6
otwarcie sanatorium	18	14,5	32	25,8
otwarcie zakładu opieki długoterminowej	51	41,1	18	14,5
inne, w tym:	16	12,9	0	0
boisko sportowe	1	0,8		
pozyskanie dużych pracodawców	1	0,8		
budowa amfiteatru w Świętajnie	1	0,8		
stomatolog	5	4,0		
budowa świetlic wiejskich	1	0,8		
otwarcie zakładu pracy	1	0,8		
wspomaganie seniorów	6	4,8		

Źródło: opracowanie własne

W opinii ankietowanych najbardziej odczuwalny w gminie Świątajno jest brak dobrej infrastruktury drogowej i brak infrastruktury turystycznej (po 58,9% ankietowanych) oraz kolejno brak nowego przedszkola (47,6%) i wystarczającego oświetlenia drogowego (42,7%). Ponad 30% ankietowanych wskazało ponadto na braki w zakresie: chodników, sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej oraz żłobka. 14,5% ankietowanych wskazało na inne niż wymienione powyżej braki dotyczące przede wszystkim: braku stomatologa i przedszkola w Spychowiu (po 3,2%) oraz braku oświetlenia na skrzyżowaniu przy CPN (1,2%).

Na pytanie: Jakie powinny być najważniejsze kierunki rozwoju gminy?, w największym stopniu ankietowani wskazali na rozwój infrastruktury przemysłowej (61,3%), turystykę (60,5%) i edukację (54%). W następnej kolejności znalazły się kolejno: aktywizacja społeczeństwa i ochrona środowiska naturalnego oraz rozwój infrastruktury technicznej, (ponad 40%).

Na pytanie: Które z inwestycji/przedsięwzięć są najbardziej pożądane w gminie?, ankietowani w największym stopniu wskazali na: budowę mieszkań w Świątajnie (54,8), następnie budowę nowego gminnego przedszkola w Świątajnie i budowę ścieżek rowerowych (po 49,2%), a także modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Świątajnie i otwarcie zakładu opieki długoterminowej (obie powyżej 40%). 12,9% ankietowanych wskazało inne odpowiedzi, wśród których dominujące były: wspomaganie seniorów (4,8%) i stomatolog (4,0%).

Wśród odpowiedzi znalazły się, też takie, które wskazywały na to, że w gminie nie brak sieci wodociągowych (17,7%), oraz że rolnictwo nie jest najważniejszym kierunkiem rozwoju gminy (18,5%).

Wnioski z ankiety: Za najważniejszy kierunek rozwoju gminy ankietowani uznali rozwój infrastruktury przemysłowej, tj. pozyskanie inwestorów, otwarcie nowych zakładów pracy. Drugim kierunkiem rozwoju powinna być według nich turystyka, tj. wszelkie inwestycje służące jej rozwojowi na terenie gminy, w tym inwestycje drogowe, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie brzegów jezior, budowa pomostów, itp. Istotne z punktu widzenia ankietowanych jest także budownictwo mieszkaniowe. Należy więc intensyfikować wysiłki w zakresie budowy nowych mieszkań w Świątajnie. Ten element wiąże się z otwarciem nowych zakładów pracy w najbliższej okolicy Świątajna.

1.5. Wnioski z diagnozy

Mając na uwadze wszystkie powyższe dane, można wskazać podstawowe kierunki, zamierzenia i przedsięwzięcia, których realizacja powinna w znacząco pozytywny sposób wpłynąć na rozwój gminy Świątajno w najbliższych kilku latach. Zaliczyć do nich należy:

- 1) Położenie nacisku na ofertę skierowaną do seniorów.
- 2) Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego do promocji gminy.
- 3) Rozwój turystyki, w tym realizacja wszelkich inwestycji i przedsięwzięć temu służących (ścieżki rowerowe, pomosty, zagospodarowanie brzegów jezior, rekultywacja jezior).
- 4) Zabezpieczenie opieki stomatologicznej.
- 5) Wdrożenie działań zmierzających do dalszego ograniczenia liczby osób korzystających ze wsparcia GOPS.
- 6) Zracjonalizowanie sieci placówek edukacyjnych i opiekuńczych.
- 7) Wykorzystanie kapitału społecznego do promocji gminy.
- 8) Pozyskanie inwestorów.
- 9) Dbanie o lokalną przyrodę, w tym szczególnie zasoby wodne, jako wizytówkę gminy, poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i właściwą gospodarkę odpadami.
- 10) Realizacja kluczowych gminnych inwestycji (rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Świątajnie, inwestycje drogowe, inwestycje wodno-kanalizacyjne, budowa przedszkola, utworzenie żłobka, budowa centrum sportowo-kulturalnego, energooszczędne oświetlenie uliczne, budowa mieszkań w Świątajnie, otwarcie zakładu opieki długoterminowej, powstanie uzdrowiska) i sukcesywne zmniejszanie zadłużenia gminy.
- 11) Poprawa w zakresie transportu zbiorowego.
- 12) Uporządkowanie gospodarki przestrzennej - uchwalenie nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego będącego podstawą dla opracowania MPZP.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

2.1. Analiza SWOT

Wyznaczeniu celów strategicznych rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia tychże celów posłuży analiza SWOT przeprowadzona w czterech obszarach: gospodarka, społeczeństwo, środowisko, przestrzeń.

Tab. 24. Analiza SWOT dotycząca gospodarki, społeczeństwa, środowiska i przestrzeni gminy Świętajno

GOSPODARKA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • czyste środowisko, wykorzystanie warunków naturalnych do działalności, • posiadanie udokumentowanych zasobów wody podziemnej, • dobrze funkcjonująca gospodarka leśna, rozwój przetwórstwa drzewnego, • rozwijający się sektor usługowo-handlowy, • stosunkowo niskie koszty ogólne, elastyczność w reagowaniu na zmienne warunki i potrzeby rynku - umożliwiające konkurowanie z dużymi firmami, • potencjał siły roboczej, • stabilność i rozwój istniejących zakładów, szczególnie zajmujących się przetwórstwem drewna, • większy popyt na towary i usługi w sezonie turystycznym • rozwijająca się produkcja mleka, • specjalizacja gospodarstw, • unowocześnianie bazy infrastrukturalnej w rolnictwie, • produkcja zdrowej żywności, • wysoki poziom zwodociągowania gminy (146,57 km), • funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Świętajnie, Spychowie, Długim Borku, • dobry poziom skanalizowania gminy (67,45 km), • aktywność i doświadczenie gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, • współpraca Urzędu Gminy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność gospodarczą (spółdzielnie socjalne), 	<ul style="list-style-type: none"> • brak sieci gazowej, • niska gęstość zaludnienia, • warunki gruntowo-wodne niesprzyjające budowie infrastruktury technicznej, • niedostateczna jakość techniczna dróg głównych utwardzonych (powiatowych i gminnych), • duża ilość gminnych dróg gruntowych, • wymagający poprawy stan przejazdów, pomostów, przepustów, • istnienie rozproszonej zabudowy, • wymagający poprawy stan i poziom techniczny oświetlenia ulic, dróg i miejsc publicznych, • niesatysfakcjonujący poziom gospodarki odpadami stałymi, • niewystarczające zasoby złóż surowców do budowy dróg, • starzejące się urządzenia i wymagające nakładów (budowy, rozbudowy, modernizacji, remontów, zmiany technologii itp.) instalacje służące ochronie środowiska, • mała ilość obiektów gospodarki wodnej służącej do retencjonowania wody, • mało opracowań planistycznych, • brak lokalnego kapitału i ograniczone możliwości budowy nowych (rozbudowy istniejących) zakładów, zakupu sprzętu, zwiększenia zatrudnienia, itp.), • niewielkie środki na promocję gospodarczą, • położenie peryferyjne w regionie - oddalenie od ośrodków miejskich, • utrudniony kontakt z rynkami ponadlokalnymi, • brak zakładów przetwórstwa rolnego, • duża liczba małych gospodarstw, • słaba jakość gleby, • trudności w zakresie transportu zbiorowego.

	<ul style="list-style-type: none"> • niski popyt na towary i usługi poza sezonem turystycznym, • niewystarczające zasoby lokalnego kapitału, • ograniczone możliwości zwiększenia poziomu dochodów własnych.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie zasobów drewna jako paliwa ekologicznego, materiału budowlanego, surowca do produkcji, np. mebli, • wykorzystanie alternatywnych źródeł energii, • wykorzystanie nowoczesnych technologii, • rozwój dostępu do Internetu, • stosunkowo tania siła robocza, • położenie na szlaku komunikacyjnym biegnącym ku Wielkim Jeziorom Mazurskim, • realizacja opracowanych dokumentów i programów o znaczeniu strategicznym, • wspieranie mikroretencji w celu zmniejszenia ilości odpływających wód, wzrostu zasilania wód podziemnych, opóźnienia odpływu i zwiększenia ilości wody zatrzymywanej w krajobrazie, poprawy mikroklimatu, wzrostu dostępności wody dla roślin i zwierząt oraz minimalizacji skutków wystąpienia ekstremalnych zjawisk hydrologiczno-meteorologicznych w skali lokalnej, • realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji w celu poprawienia bilansu wodnego zlewni przy zachowaniu niezmiennego przyrodniczo krajobrazu oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy na terenach leśnych sposobem na wzrost bioróżnorodności, poprawę stanu cennych ekosystemów, stabilizację wody w jeziorach, rozwój turystyki oraz adaptację do zmian klimatu, • zwiększanie możliwości retencyjnych poprzez realizację i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy na terenach rolniczych, sposobem na poprawę produktywności gleb, ochronę przed powodzią i suszą, lepsze nawodnienie terenów rolniczych oraz adaptację do zmian klimatu, • realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniającego sposobem na spowolnienie odpływu wód ze zlewni rolniczych, co przyczyni się do zwiększenia retencji wody glebowej na obszarach wiejskich oraz wzrostu odporności tych terenów na wystąpienie skutków suszy, 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie w granicach obszarów chronionego krajobrazu – utrudnienia inwestycyjne wynikające z potrzeb ochrony środowiska, przeszkody formalne w lokalizowaniu działalności, • niewielka konkurencja w dostarczaniu energii elektrycznej, • utrzymywanie się stagnacji gospodarczej, • niepewna sytuacja na rynku pracy (dla pracodawcy i dla pracownika), • trudne warunki rynkowe dla podmiotów zakładających i prowadzących działalność gospodarczą, • brak inwestorów, konkurencja o ich pozyskanie, • niskie dochody większości mieszkańców ograniczające popyt na towary i usługi, • konkurencja dużych zakładów z innych miast i regionów (szczególnie w branży spożywczej), • emigracja ludności do miast i za granicę, • niekorzystne warunki klimatyczne i glebowe w gminie, • oddalenie od dużych rynków zbytu, • niekorzystne trendy demograficzne – odpływ ludności ze wsi, • słabo rozwinięte otoczenie rolnictwa (zbyt), • niskie ceny na produkty rolne, • narastająca konkurencja ze strony innych regionów i zagranicy, • niespójny i niestabilny system prawny, • niestabilna polityka państwa, w tym wobec samorządów gminnych (finanse, kompetencje), • opóźnienia w terminach uruchomienia środków z programów pomocowych, • pogarszające się warunki pozyskiwania i rozliczania dofinansowań zewnętrznych, • niekorzystne dla samorządów zmiany w zakresie systemów oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia – znaczne obciążenia budżetu gminy, zbyt niskie finansowanie tych sfer z budżetu centralnego, • nieprecyzyjne ustawodawstwo ograniczające działania inwestycyjne (żmudne i długotrwałe procedury przetargowe), • niekorzystne tendencje na rynku ofert wykonawczych (zbyt mała liczba wykonawców zainteresowanych wykonywaniem inwestycji w gminach wiejskich).

<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie zasobów wody podziemnej mogącej stanowić podstawę wyznaczenia obszaru ochrony uzdrowiskowej, • posiadanie w zasobach gminy gruntów i budynków mogących potencjalnie służyć rozwojowi gminy, • dostępność źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych, • polityka wspierania małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie państwa, • dostępność atrakcyjnych form dofinansowania działań inwestycyjnych w różnych sektorach działalności gospodarczej, w tym dla rolników na działalność pozarolniczą, • systemy dopłat do produkcji rolnej, • rozwój agroturystyki, • współpraca regionalna (powiat, województwo, związki gmin, partnerstwa), • opracowanie dokumentów strategicznych lokalnych i ponadlokalnych (strategie, plany rozwoju, plany inwestycyjne, programy działania w różnych obszarach społecznych, itp.), ich monitorowanie i realizacja. 	
SPOŁECZEŃSTWO	
<p style="text-align: center;">mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość potrzeb środowiska, • postępujący poziom wykształcenia mieszkańców, • doświadczenia gminy w zakresie rozwijania inicjatyw obywatelskich (patrole), • aktywność ochotniczych straży pożarnych, • uczestnictwo jednostek OSP w Świętajnie i Spychowie w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego, • zaangażowanie gminy w rozbudowę infrastruktury technicznej i poprawy istniejącej bazy lokalowej, • współpraca gminy z Policją, • rozwijanie działalności edukacyjnej (profilaktyka) w zakresie bezpieczeństwa i przeciwdziałania zagrożeniom, • działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa (monitoring wizyjny, programy wychowawcze) w placówkach oświatowych, • zaangażowanie gminy w rozbudowę infrastruktury służącej lokalnym społecznościom, • działania w ramach Funduszu Sołeckiego, • dobry poziom aktywności i integracji społeczności lokalnych, • funkcjonowanie Klubów Senior+ w Świętajnie i Spychowie, • współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi i społecznymi w zakresie kultury, zachowania dziedzictwa kulturowego, sportu, rekreacji, promocji gminy. 	<p style="text-align: center;">słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • niekorzystna sytuacja demograficzna, • niskie wskaźniki liczebności oddziałów w szkołach – zwiększone koszty edukacji, • niewystarczająca baza infrastrukturalna i lokalowa w sferze kultury, sportu i rekreacji (sale sportowe, świetlice wiejskie, miejsca spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych), • wymagająca modernizacji istniejąca baza lokalowa w sferze edukacji, ochrony zdrowia sportu, rekreacji, kultury i administracji, • niski poziom życia części społeczeństwa, • niska aktywność części społeczeństwa w poszukiwaniu pracy, przywiązanie i rosnące oczekiwania w zakresie pomocy społecznej, • niewystarczający poziom wykształcenia mieszkańców, • migracja i emigracja ludności, w tym szczególnie aktywnej młodzieży, • niewykorzystanie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego, • niedoprecyzowana tożsamość regionalna, • brak straży gminnej,

<ul style="list-style-type: none"> • bogata oferta kulturalna. 	
<p style="text-align: center;">szanse</p>	<p style="text-align: center;">zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • bliski kontakt społeczny, znajomość lokalnych środowisk, • poprawa łączności ze światem zewnętrznym poprzez Internet, telefonię komórkową, • napływ wykształconej ludności z ośrodków miejskich, • wymiana społeczno-kulturalna z innymi gminami/miastami w kraju i za granicą, • kreowanie tożsamości regionalnej, • poprawa bazy miejsc spotkań, możliwości spędzania wolnego czasu, aktywności, pożytecznych zajęć /świetlice, place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, tereny wypoczynku, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia, szlaki turystyczne), • rozwój infrastruktury OSP (baza lokalowa, sprzęt, wyposażenie), • poprawa poziomu i jakości oświetlenia, • rozwój monitoringu • poprawa bazy miejsc spotkań, możliwości spędzania wolnego czasu, aktywności, pożytecznych zajęć /świetlice, place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, tereny wypoczynku, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia, szlaki turystyczne), • wodne patrole obywatelskie, • środki finansowe zewnętrzne na programy społeczne i ich realizacja. 	<ul style="list-style-type: none"> • dalsza migracja do miast i emigracja, • pogłębiający się niż demograficzny i starzejące się społeczeństwo, • słaby dostęp do sektora usług publicznych w zakresie służby zdrowia, opieki stomatologicznej na wsi, • niski wskaźnik osadnictwa i powstawania nowych miejsc pracy, • słaby dostęp do sektora usług prywatnych na wsi, • polityka państwa w zakresie ochrony zdrowia i edukacji – niskie nakłady rzeczowe i finansowe; • niedoinwestowanie wsi, • niskie nakłady państwa na działalność kulturalną, • pogarszające się warunki pozyskiwania i rozliczania dofinansowań zewnętrznych • niewystarczająca aktywność młodzieży w działania lokalnych stowarzyszeń,
ŚRODOWISKO	
<p style="text-align: center;">mocne strony</p>	<p style="text-align: center;">słabe strony</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki stopień zalesienia gminy, zwarte i rozległe kompleksy leśne (63%), • bogaty świat roślinny i zwierzęcy, • czystość wód, powietrza, • dobre warunki pozyskiwania runa leśnego, • dobre warunki rozwoju myślistwa, rybactwa, • wysoki udział naturalnych /i zbliżonych/ ekosystemów, w tym lasów i renaturalizowanych użytków zielonych, w ogólnej powierzchni gminy, • duża bioróżnorodność obszarów, w tym mało przekształconych ekosystemów wodnych, • funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Świętajnie, Spychowie, Długim Borku, • współpraca z Nadleśnictwem Spychowo, • wykorzystywanie paliw ekologicznych (drewno i pochodne), • rosnący poziom inwestycji termomodernizacyjnych, • rosnący poziom wymiany systemów grzewczych na ekologiczne, • rosnący poziom inwestycji (płyty gnojowe zbiorniki na gnojowicę) eliminujących i ograniczających spływy powierzchniowe i 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągle niewystarczające uzbrojenie infrastrukturalne (sieć kanalizacyjna, wodociągowa, drogi, oświetlenie), • niewystarczający poziom regulacji gospodarki odpadami stałymi i ciekłymi, • pogarszająca się jakość wód podziemnych, zwłaszcza na terenach pozbawionych naturalnej izolacji i pierwszej warstwy wodonośnej,

podziemne zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa.	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • walory przyrodniczo-krajobrazowe, • utrzymanie wysokiego poziomu zalesień, • poszerzanie terenów leśnych i renaturalizowanych kosztem nieurodzajnych gruntów rolnych, • działalność Leśnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Spychowie, • działalność Ośrodka Hodowli Cietrzewia w Piasutnie, • stosunkowo niski poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego, • rozwój technologii umożliwiających minimalizację emisji zanieczyszczeń komunalnych oraz kontrolę zanieczyszczeń, • realizacja projektów wykorzystujących ekologiczne technologie, • oddalenie od terenów przemysłowych, • niski stopień zagospodarowania przemysłowego, • korzystanie z ustawowych możliwości ochrony przyrody, • zainteresowanie turystyką na Mazurach, • postępujący rozwój turystyki weekendowej, • rosnąca oferta atrakcji kulturalno-rekreacyjnych dla turystów, • wykreowanie rodzimych produktów turystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilne warunki klimatyczne, w tym wynikające z nich anomalie pogodowe (deficyty opadów powodujących susze), • zanieczyszczenie środowiska, • zwiększający się ruch pojazdów, pogarszanie się stanu dróg, • konkurencja ze strony sąsiednich gmin w zakresie rozwoju turystyki, • utrzymywanie się wysokiego wskaźnika wykorzystania węgla jako czynnika grzewczego, • słabe tempo modernizacji kotłowni i przechodzenia na ekologiczne paliwa, • zanieczyszczenia i skażenia przemysłowe, • wysokie i kosztowne wymagania związane z ochroną środowiska, • dzikie wysypiska, • niewłaściwa gospodarka odpadami ciekłymi na poziomie domków letniskowych i gospodarstw domowych /jakość zbiorników bezodpływowych),
PRZES TRZEN	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjne położenie geograficzne – Pojezierze Mazurskie, Szlak Krutyni, zlewnia Wielkich Jezior Mazurskich, Mazurski Park Krajobrazowy, Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Mazurskie, Obszar Natura 2000 • duży obszar planowany do wykorzystania w celach turystycznych i rekreacyjnych, • naturalne warunki rozwoju turystyki wiejskiej /agroturystyki/, przyrodniczej, pieszej, rowerowej, konnej, wodnej, itp. • istniejące i oznakowane szlaki turystyczne, • dobre warunki do uprawiania sportu i rekreacji, • duża ilość miejsc noclegowych (domki letniskowe, ośrodki wypoczynkowe, kwatery prywatne, pola namiotowe), • amfiteatr w Spychowie, • poprawa bazy miejsc spotkań, możliwości spędzania wolnego czasu, aktywności, (świetlice, place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, tereny wypoczynku, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia, szlaki turystyczne), • zasoby terenów pod budownictwo mieszkaniowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • krótki sezon turystyczny, niewykorzystanie istniejących zasobów w okresie zimowym, • słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i baza rekreacyjna (boiska, hale sportowe, korty, tereny do rekreacji i wypoczynku, pola namiotowe, plaże, miejsca kąpeli itp.), • niska jakość tzw. małej infrastruktury turystycznej (oznakowanie szlaków, ścieżek turystycznych, zagospodarowanie plaż, miejsc kąpeli, miejsc wypoczynku), • niewystarczająco rozwinięta promocja, • brak wykreowanego silnego produktu turystycznego, • postępująca dekapitalizacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, • niewystarczające zasoby planistyczne (MPZP), • brak lokali socjalnych, • niski wskaźnik osiedlania się na terenie gminy,

<ul style="list-style-type: none"> • system ulg i bonifikat przy wykupie mieszkań komunalnych, • uchwalenie MPZP dla Świętajna, Spychowa, Piasutna, Jerutek i ich aktualizowanie. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • uchwalenie nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, będącego podstawą do tworzenia MPZP, • rozwój zabudowy letniskowej (powstawanie obiektów całorocznych), • uruchomienie regionalnego lotniska w Szymanach, • wykorzystanie obiektów do celów turystycznych /budynki dawnych strażnic OSP w Piasutnie i Spychowie), • zainteresowanie ludności miejskiej osadnictwem na wsi • inwestowanie w budowę i modernizację domów i mieszkań w sektorze prywatnym, • dostępność form wspomagania finansowego w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji domów i mieszkań. 	<ul style="list-style-type: none"> • nadmierne obciążenie ruchem turystycznym w krótkim okresie czasu i na niewielkim obszarze, • położenie gminy z dala od miast, • niskie tempo budownictwa, • emigracja ludności.

Zródło: opracowanie własne.

Mając na uwadze diagnozę i wnioski z niej wypływające oraz dokonaną analizę, wyznacza się dla gminy Świętajno następujące cele strategiczne:

- A. Rozwój turystyki - podstawą rozwoju gminy.
- B. Stworzenie sprawnego systemu infrastruktury technicznej - podstawą ochrony środowiska.
- C. Wiedza, zdrowie, aktywność - podstawą rozwoju kapitału ludzkiego,
- D. Wykorzystanie lokalnego potencjału gminy – podstawą rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców.

2.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Osiągnięciu wskazanych celów strategicznych służy wyznaczenie celów operacyjnych i kierunków działania oraz wskazanie istotnych w tym zakresie planowanych działań.

Tab. 25. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań i wybrane działania

Cel strategiczny:		
A. Rozwój turystyki - podstawą rozwoju gminy		
Cele operacyjne	Planowane kierunki rozwoju	Wybrane działania
A1: Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	1) Budowa Gminnego Centrum Kultury i Sportu – GOK w Świętajnie.	Zakup nieruchomości gruntowych.

	<p>2) Modernizacja boiska oraz innych obiektów i urządzeń - terenu przy Szkole Podstawowej w Świątajnie.</p> <p>3) Modernizacja amfiteatru w Spychowie, budowa infrastruktury socjalnej technicznej i turystycznej.</p> <p>4) Kontynuacja tworzenia Centrum Sportu i Rekreacji w Spychowie.</p> <p>5) Zagospodarowanie budynku byłej Remizy OSP w Spychowie</p> <p>6) Remonty i modernizacje świetlic wiejskich.</p> <p>7) Wykorzystanie obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy.</p> <p>8) Modernizacja boiska sportowego w Świątajnie, budowa infrastruktury towarzyszącej.</p> <p>9) Budowa, rozbudowa, naprawy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – siłownie plenerowe i urządzenia towarzyszące we wszystkich miejscowościach.</p> <p>10) Budowa, rozbudowa, naprawy placów zabaw we wszystkich miejscowościach.</p> <p>11) Modernizacje i rozbudowy istniejących instalacji – tereny rekreacyjno-sportowe.</p> <p>12) Tworzenie i rozbudowa oraz modernizacja miejsc spotkań mieszkańców.</p>	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego, renowacje nawierzchni, modernizacja uzupełnienie oświetlenia, uzbrojenia, wyposażenie w dodatkowe urządzenia zagospodarowanie terenu, itp.</p> <p>Remont trybun, sceny, uzupełnienie wyposażenia, zagospodarowanie terenu wokół, organizacja miejsca widokowego .</p> <p>Wykorzystanie terenu przy Szkole Podstawowej w Spychowie, budowa boiska sportowego, dalsze zagospodarowanie terenu w kierunku sportowo-rekreacyjnym.</p> <p>Wykorzystanie obiektu na cele kulturalne i turystyczne, instalacje wodno-kanalizacyjne, zaopatrzenie w ciepło, energię.</p> <p>Remonty obiektów w: Długim Borku, Jerutach, Białym Gruncie, Konradach, Kolonii, Piasutnie Spychowie i Świątajnie, w tym sala w Urzędzie Gminy na parterze.</p> <p>Organizowanie imprez i zajęć o charakterze sportowo-rekreacyjnym dla dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>Budowa budynku wraz z zapleczem sanitarno-socjalnym, oświetlenie, parking, dojazd (ul. Kościelna od Świątajna do drogi kraj. nr 53).</p> <p>Uzupełnienie wyposażenia, zakup nowych urządzeń, naprawa urządzeń wg potrzeb.</p> <p>Uzupełnienie wyposażenia, zakup nowych urządzeń, naprawa urządzeń wg potrzeb.</p> <p>Uzupełnienie wyposażenia, zakup nowych urządzeń, zagospodarowanie terenu, itp.</p> <p>Zakładanie i rozbudowa terenów zieleni, parków, ogrodów, skwerów, placów, zagospodarowanie otoczenia obiektów, budynków – wyposażenie w zielen, elementy małej architektury /wiaty, ławki, lampy ogrodowe, kosze</p>
--	--	--

	<p>13) Remont dachu i zagospodarowanie poddasza na zabytkowej części budynku Szkoły Podstawowej w Spychowie.</p> <p>14) Zagospodarowanie brzegu jeziora Spychowskiego.</p> <p>15) Zagospodarowanie brzegu jeziora Piasutno i jeziora Marksoby.</p> <p>16) Budowa Grodu Juranda w Spychowie.</p> <p>17) Zagospodarowanie budynku byłej OSP w Piasutnie.</p> <p>18) Budowa amfiteatru/sceny w Świątynie.</p> <p>19) Zagospodarowanie budynku po byłej szkole w Jerutkach</p> <p>20) Rozwój elektromobilności na terenie gminy</p>	<p>na odpady, sanitariaty, tablice informacyjne.</p> <p>Remont dachu, zabezpieczenie zabytkowej substancji budynku, zagospodarowanie poddasza w kierunku funkcji kulturalnej, uzupełnienie wyposażenia.</p> <p>Budowa pomostu, utworzenie miejsca widokowego, montaż urządzeń do ćwiczeń, wykonanie areny do walk rycerskich, miejsca do kąpeli, ciągu spacerowego, elementów parkowej architektury, oświetlenia.</p> <p>Montaż urządzeń parkowych, elementów małej architektury, zagospodarowanie miejsca widokowego. Budowa pomostu w Jerutkach.</p> <p>Budowa pomostu i budowli w kształcie grodu.</p> <p>Wymiana pokrycia dachowego, docieplenie, zmiana oświetlenia, remont i modernizacja pomieszczeń wewnątrz, dostawienie tarasu widokowego, zagospodarowanie w kierunku funkcji kulturalnej.</p> <p>Budowa amfiteatru/sceny z miejscami siedzącymi w Świątynie.</p> <p>Zagospodarowanie w kierunku funkcji turystycznej lub społecznej (opiekuńczej, terapeutycznej, zdrowotnej, itp.).</p> <p>Budowa stanowisk ładowania elektrycznego rowerów i samochodów.</p>
<p>A2: Poprawa estetyki i funkcjonalności obszarów wiejskich</p>	<p>1) Budowa i remonty szlaków komunikacyjnych.</p> <p>2) Budowa i modernizacja przystanków autobusowych.</p> <p>3) Tworzenie, rozwój i modernizacja terenów zielonych.</p>	<p>Budowa i remonty dróg gminnych i chodników, projektowanie i budowa ścieżek rowerowych, miejsc parkingowych, współudział w realizacji zadań.</p> <p>Budowanie, naprawy przystanków na terenie gminy.</p> <p>Budowa i modernizacja parkingów, ciągów spacerowych, urządzeń parkowych, elementów małej architektury, zakładanie i pielęgnowanie szaty roślinnej.</p>

	4) Remonty budynków komunalnych. Zagospodarowanie budynku po byłej zlewni w Świętajnie.	Poprawa estetyki obiektów instytucji publicznych i terenów wokół nich; remonty mieszkań komunalnych. Remont budynku i zagospodarowanie działki.
A3: Poszanowanie kultury, tradycji, pamięci o przeszłości, kreowanie tożsamości regionalnej.	<p>1) Budowa i modernizacja infrastruktury, stworzenie bazy obiektów wyposażenia regionalnego.</p> <p>2) Tworzenie wsi tematycznych, organizacja imprez, budowa szlaków dziedzictwa kulturowego.</p> <p>3) kontynuacja inicjatywy zagospodarowania i udostępnienia obiektów „Szczycieńskiej Pozycji Leśnej”.</p> <p>4) Budowa, remonty przydrożnych kapliczek.</p> <p>5) Renowacje zabytków, obiektów o znaczeniu historycznym.</p> <p>6) Rozbudowa izby pamięci Marii Zientary-Malewskiej w Spychowie.</p> <p>7) Upamiętnienie znanych postaci związanych z gminą - Jerzy Lanc, Jan Dopatka.</p> <p>8) Działania w zakresie ochrony, utrzymania i estetyki miejsc pamięci, cmentarzy.</p> <p>9) Edukacja społeczna i promocja, budowanie świadomości i tożsamości regionalnej.</p> <p>10) Współpraca gminy z podmiotami, instytucjami, organizacjami.</p>	<p>Tworzenie miejsc tradycji i ich wyposażenie (świetlic, izb, bibliotek, placówek edukacyjnych, itp.) w materiały i elementy tradycyjne i historyczne, promocja, zwiedzanie, spotkania, budowa scen (scena mobilna, sceny stacjonarne), zakup urządzeń.</p> <p>Spychowo - Gród Jurandowy, Jerutki – wioska sztuki, Kolonia – wioska smaków, Świętajno- wioska sportu.</p> <p>Rozbudowa, realizacja nowych inicjatyw, uzupełnienie wyposażenia, oznakowanie, promocja edukacja, itp.</p> <p>Prace budowlane, remontowe, porządkowe, uzupełnienie wyposażenia.</p> <p>Prace remontowe, porządkowe, zagospodarowanie terenu, uzupełnienie wyposażenia.</p> <p>Zagospodarowanie miejsca, wyeksponowanie dorobku poetki oraz innych twórców z regionu, uzupełnienie wyposażenia.</p> <p>Posadowienie pamiątkowych tablic, kamieni, obelisków, itp. w Świętajnie i Piasutnie.</p> <p>Ogrodzenia, szlaki komunikacyjne, uzupełnianie wyposażenia, prace porządkowe, utrzymanie i nasadzenia zieleni, pielęgnacja mogił zbiorowych, pomników, obelisków, itp.</p> <p>Realizacja projektów, programów; spotkania, zajęcia, szkolenia, wymiana informacji, organizacja konkursów (wiedza o gminie, regionie), pokazów, imprez.</p> <p>Partnerstwa, wspólna realizacja przedsięwzięć, promocja. Realizacja Gminnego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.</p>
A4: Wspieranie działalności turystycznej	1) Opracowanie i realizacja miejscowych planów	Opracowanie planów dotyczących miejsc przewidywanych do zabudowy

	<p>zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>2) Aktywna promocja.</p> <p>3) Zlecenie zadań własnych w zakresie wspierania turystyki dla organizacji pozarządowych.</p> <p>4) Gminny Kalendarz Imprez Kulturalnych</p>	<p>mieszaniowej, zagospodarowania turystycznego.</p> <p>Wydawanie materiałów promocyjnych i reklamowych, oznakowanie, witacze, prezentacje medialne, itp.</p> <p>Działalność Punktu Informacji Turystycznej w Jerutkach Udzielanie w sezonie informacji dot. podmiotów i usług branży turystycznej, imprez kulturalnych, atrakcji turystycznych, sprzedaż pamiątek, itp. Organizacja imprezy „Promocja Gminy Świętajno” w Piasutnie. Wydawanie materiałów promocyjnych.</p> <p>Sporządzenie corocznego harmonogramu imprez kulturalnych organizowanych w gminie.</p>
<p>A5: Promocja i rozwój produktów turystycznych</p>	<p>1) Produkt: „Spychowo – Gród Juranda”.</p> <p>2) Produkt: Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Mazurskie”.</p> <p>3) Produkt: „Spychowska Struga”</p> <p>4) Produkt: Herb gminy i postać Dębomira.</p> <p>5) Produkt: Charakterystyczne dla gminy Świętajno imprezy kulturalne.</p> <p>6) Produkt: Myślistwo i wędkarstwo.</p> <p>7) Produkt: ścieżki rowerowe, piesze, wodne - Szlak Krutyni, Szlak Juranda, Szlak Szczycieńskiej Pozycji Leśnej,</p>	<p>Tworzenie wizerunku Jurandowego Sychowa, rozbudowa amfiteatru i infrastruktury, uzupełnienie wyposażenia, organizacja imprez, motywy i stylizacje historyczne.</p> <p>Współpraca z Nadleśnictwami poznawanie obszaru i atrakcji LKP, ochrona przyrody, realizacja inicjatyw. Zagospodarowanie biegu rzeki (miejsca postojowe, noclegowe, ochrona przyrody, czystości i porządku, oznakowanie.</p> <p>Wykonanie rzeźb, promocja, edukacja: legendy, tradycje, związki człowieka z przyrodą, korzystanie z dóbr natury, wyrób pamiątek</p> <p>Kontynuacja i rozwój imprez: „Powrót Juranda do Sychowa”, Konkurs Sygnalistów Myśliwskich im. Tomka Napiórkowskiego, „Turniej chórów o miecz Juranda”, „Dzik kontra świnia”, „Turniej scrabble nad jeziorem”; inicjatywy, promocja, zapraszanie artystów, rozrywka z formami kultury, tradycje i stylizacje historyczne.</p> <p>Propagowanie aktywnego wypoczynku, promocja, legenda o św. Hubercie, tradycje myśliwskie, współpraca z kołami łowieckimi, kołami wędkarskimi.</p> <p>Rozbudowa, uzupełnianie wyposażenia, promocja, aktywny wypoczynek i aktywne spędzanie wolnego czasu, elementy edukacyjne.</p>

Co

	<p>Leśna Ścieżka Dydaktyczna, Szlak Lanca.</p> <p>8) Produkt: Rozwój wiosek tematycznych.</p>	<p>Realizacja inicjatyw, wydawanie materiałów promocyjnych, koordynacja współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
<p>A6: Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>1) Rozwój i monitoring systemu oświetlenia ulic, obiektów i miejsc publicznych.</p> <p>2) Monitoring wizyjny</p> <p>3) Poprawa bazy lokalowej i wyposażenia OSP.</p> <p>4) Poprawa poziomu bezpieczeństwa na drogach.</p> <p>5) Współpraca z Policją.</p> <p>6) Stworzenie banku informacji o powodziach, podtopieniach i suszach</p>	<p>Działania podejmowane w miejscach, które tego wymagają.</p> <p>Jw. /Świątajno, ul. Mickiewicza (SP, GBP), Grunwaldzka (UG), ul. Parkowa (park), ul. Kościelna (boisko), ul. Spółdzielcza (teren obok PKP; Spychowo (amfiteatr, SP+ teren sportowy, remiza OSP, Nadleśnictwo), place zabaw, miejsca spotkań, tereny zabudowane – wg potrzeb.</p> <p>Remonty budynków OSP, adaptacje, zmiany sposobu użytkowania, zakupy, modernizacja wyposażenia.</p> <p>Remonty i modernizacje dróg, projektowanie i budowa ścieżek rowerowych, przejścia dla pieszych.</p> <p>Współpraca w zakresie miejsc na mapie zagrożeń, zgłaszanie nieprawidłowości, szkód, kradzieży, itp., uzupełnienie wyposażenia, kontrole.</p> <p>Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o powodziach, podtopieniach, suszach i ich skutkach. Analiza skuteczności zarządzania ryzykiem powodziowym i rekomendacja zmian.</p>
<p>B. Stworzenie sprawnego systemu infrastruktury technicznej - podstawą ochrony środowiska</p>		
<p>B1: Gospodarka odpadami stałymi</p>	<p>1) Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, rewitalizacja terenu.</p> <p>2) Realizacja ponadlokalnego systemu gospodarowania odpadami.</p> <p>3) Budowa, rozbudowa i doskonalenie gminnego systemu gospodarki odpadami.</p> <p>4) Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	<p>Usunięcie zalegających odpadów, recykling, działania rewitalizacyjne.</p> <p>Współpraca z gminami, podmiotami, uczestnictwo w inicjatywach ponadlokalnych.</p> <p>Budowa, remonty, modernizacje obiektów i urządzeń (np. PSZOK), uzupełnianie wyposażenia, monitorowanie systemu segregacji odpadów, działania kontrolne.</p> <p>Spotkania, edukacja, szkolenia, podnoszenie świadomości społecznej, działalność informacyjna.</p>

<p>B2: Ochrona przed zanieczyszczeniami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizacja kotłowni. 2) Zmiana systemów ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej. 3) Termomodernizacja i rewitalizacja obiektów użyteczności publicznych oraz innych obiektów. 4) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych. 5) Poprawa jakości wód jezior i rzek. 6) Regulacja kwestii wód opadowych. 7) Dbanie o dobry potencjał ekologiczny wód powierzchniowych poprzez zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych. 8) Działania edukacyjne i informacyjne pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i gospodarki ściekowej w aglomeracjach i poza nimi. 9) Działania związane z aktualizacją Programu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z ochroną wód. 	<p>Uzupełnienie wyposażenia, zmiany technologiczne, remonty, naprawy, usprawnienia, itp.</p> <p>Zmiany technologii, systemów grzewczych, zmiany konstrukcyjno-budowlane, wymiana urządzeń grzewczych, armatury, itp.</p> <p>Termomodernizacja (ocieplanie ścian i stropów, wymiana pokryć dachowych, wymiana okien). Działania rewitalizacyjne.</p> <p>Podnoszenie świadomości w tym zakresie wśród mieszkańców (szkolenia, apele, informacje, odezwy). Realizacja uchwały dotyczącej dopłat do wymiany pieca na piec ekologiczny.</p> <p>Zapewnienie czystości, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, odkrzaczanie, odmulanie, podkaszanie trzcin, współpraca z ośrodkami naukowymi (ekspertyzy, badania naukowe).</p> <p>Budowa kanalizacji deszczowej, odprowadzanie wód.</p> <p>Prowadzenie akcji informacyjnej.</p> <p>Prowadzenie akcji informacyjnej.</p> <p>Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska.</p>
--	---	--

	<p>10) Działania związane z ewidencją kąpielisk, miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, punktów widokowych przy zbiornikach wodnych.</p> <p>11) Działania związane z zapewnieniem dostępu do wód w sposób umożliwiający korzystanie z nich.</p> <p>12) Opracowanie i wdrożenie programów rekultywacji jezior</p>	<p>Prowadzenie i aktualizacja ewidencji.</p> <p>Prowadzenie akcji informacyjnej.</p> <p>Program rekultywacji jez. Spychowskiego i jez. Piasutno.</p>
<p>B3: Gospodarka wodno-ściekowa</p>	<p>1) Budowa, rozbudowa, modernizacje gminnych oczyszczalni ścieków.</p> <p>2) Modernizacje, remonty stacji uzdatniania wody.</p> <p>3) Rozbudowa i modernizacje sieci wodociągowej.</p> <p>4) Modernizacja i wymiana przepompowni ścieków.</p> <p>5) Rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej.</p> <p>6) Wzrost liczby podłączeń lokalnych do sieci kanalizacyjnej.</p> <p>7) Rozwiązanie problemu oczyszczonych ścieków.</p> <p>8) Budowa zbiorników bezodpływowych/przydomowych oczyszczalni na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną</p> <p>9) Zwiększenie retencji na obszarach leśnych, rolniczych, zurbanizowanych.</p>	<p>Budowa nowego obiektu, poprawa technologii, zwiększenie przepustowości, poprawa wyposażenia, usprawnienie gospodarki osadowej.</p> <p>Zmiany, usprawnienia technologiczne, naprawy, remonty.</p> <p>Budowa sieci wodociągowych na obszarach niezwodociągowanych, modernizacja istniejącej sieci.</p> <p>Wymiana przestarzałej infrastruktury związanej z istniejącymi przepompowniami ścieków na terenie gminy, systemy monitoringu przepompowni.</p> <p>Budowa sieci na obszarach nieskanalizowanych, modernizacja istniejącej sieci.</p> <p>Budowa przykanalików - podłączenia prywatnych posesji, spotkania, edukacja społeczna, działania kontrolne.</p> <p>Odbudowa i utrzymanie rowów odprowadzających, modernizacja, modernizacja pod kątem zagospodarowania osadów, wykonywanie niezbędnych prac służących dostosowaniu parametrów ścieków do określonych prawnie wymogów i norm.</p> <p>Analiza możliwości zwiększenia retencji na wskazanych obszarach. Poprawa retencji rzeki Rozoga przez odbudowę jazów i przepustów z piętrzeniem (powiat szczycieński). Realizacja przedsięwzięć</p>

		zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji.
C. Wiedza, zdrowie, aktywność - podstawa rozwoju kapitału ludzkiego		
C1: Poprawa warunków i poziomu nauczania w gminnych placówkach oświatowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) Remont i modernizacja budynków oświatowych. 2) Zakup wyposażenia do placówek oświatowych. 3) Realizacja programów edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych. 4) Budowa przedszkola w Świętajnie. 	<p>Zagospodarowanie, adaptacja pomieszczeń, docieplenie ścian, zmiany elewacji /termomodernizacja, prace przygotowujące obiekty do potrzeb działalności edukacyjno-wychowawczej, uzupełnienie wyposażenia, dostosowanie do wymogów prawnych wymiana instalacji grzewczej, zagospodarowanie terenu, dostosowanie obiektów do wymogów prawnych, budowa sali sportowej (Świętajno, Jeruty).</p> <p>Zakup komputerów, mebli, sprzętu audiowizualnego, sprzętu sportowego, pomocy dydaktycznych.</p> <p>Rozwijanie aktywności i zainteresowań.</p> <p>Budowa obiektu edukacji przedszkolnej wraz z zagospodarowaniem terenu.</p>
C2: Ochrona zdrowia mieszkańców i opieka społeczna	<ol style="list-style-type: none"> 1) Remont i modernizacja Ośrodków Zdrowia w Świętajnie i w Spychowie. 2) Rozwój usług zdrowotnych. 3) Utworzenie gabinetu/sali rehabilitacyjnej w Spychowie. 4) Utworzenie domu opieki długoterminowej na terenie gminy lub ośrodka wsparcia dziennego. 5) Stworzenie obszaru ochrony uzdrowiskowej. 6) Pomoc osobom niepełnosprawnym. 7) Pomoc rodzinie. 	<p>Dostosowanie budynków do wymogów prawnych.</p> <p>Gabinety specjalistyczne.</p> <p>Współpraca ze Starostwem Powiatowym w zakresie utworzenia gabinetu rehabilitacyjnego.</p> <p>Współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie utworzenia domu opieki długoterminowej lub ośrodka wsparcia dziennego.</p> <p>Wykorzystanie zasobów naturalnych (zasoby wodne, czyste powietrze, klimat, roślinność, itp.), prace w terenie (odwierty i in.), badania, ekspertyzy.</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych, dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz strony internetowej UG oraz gminnych jednostek dla osób niepełnosprawnych w ramach tzw. dostępności; organizacja integracyjnych imprez, współpraca z ŚDS w Piasutnie i DPS w Spychowie.</p> <p>Realizacja programów pomocy, punkty konsultacyjne, imprezy</p>

	<p>8) Tworzenie/rozwój ośrodków wsparcia; aktywizacja seniorów i osób niepełnosprawnych.</p> <p>9) Profilaktyka uzależnień.</p> <p>10) Edukacja prozdrowotna.</p>	<p>aktywizujące organizowane przez GOPS; działalność świetlicy terapeutycznej dla dzieci.</p> <p>Tworzenie/rozwój ośrodków wsparcia (środowiskowych domów samopomocy, klubów samopomocy, klubów seniora, itp.), uzupełnianie wyposażenia.</p> <p>Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.</p> <p>Propagowanie zdrowego trybu życia, odżywiania, realizacja programów; działalność siłowni. Realizacja programu profilaktycznego w zakresie nadwagi i otyłości.</p>
<p>C3: Podniesienie aktywności społecznej środowisk, zagospodarowanie czasu wolnego</p>	<p>1) Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>2) Tworzenie centrów aktywności w sołectwach.</p> <p>3) Realizacja programów, projektów - aktywizujących środowisko wiejskie.</p> <p>4) Organizacja zajęć w obiektach komunalnych (szkoły, GOK, GBP, UG, świetlice wiejskie).</p> <p>5) Działania bieżące gminnych instytucji i jednostek</p> <p>6) Współpraca z podmiotami - organizatorami imprez.</p> <p>7) Podnoszenie poziomu wiedzy, umiejętności kwalifikacji.</p>	<p>Strategie współpracy, opracowania zasad, rozszerzenie form współpracy (informacja, konsultacje, zlecanie zadań, wspólna realizacja przedsięwzięć, itp.).</p> <p>Modernizacja, remonty, wykorzystanie świetlic wiejskich oraz pomieszczeń w obiektach komunalnych. Remont pomieszczenia przeznaczonego na siedzibę zuchów i harcerzy.</p> <p>Udział w Programie Odnowy Wsi Woj. Warmińsko-Mazurskiego oraz w innych programach.</p> <p>Zakres: sport i rekreacja, kultura i rozrywka, edukacja, inne; imprezy stałe (kalendarz imprez) i doraźne.</p> <p>j.w.</p> <p>j.w.</p> <p>Szkolenia, kursy, inne formy doskonalenia zawodowego, spotkania informacyjne.</p>
<p>D. Wykorzystanie lokalnego potencjału gminy – podstawą rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców</p>		
<p>D1: Aktywizacja podmiotów działalności gospodarczej</p>	<p>1) Tworzenie opracowań zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>2) Budowa i remonty lokalnych i ponadlokalnych szlaków komunikacyjnych.</p>	<p>Przygotowanie terenów uzbrojonych pod inwestycje i działalność gospodarczą.</p> <p>Remonty i modernizacje dróg, poprawa połączeń z głównymi szlakami komunikacyjnymi, współpraca z samorządem powiatowym i GDDKiA.</p>

	<p>3) Wspieranie rozwoju internetu, telekomunikacji kablowej, komórkowej.</p> <p>4) Budowa/zakup tanich mieszkań komunalnych.</p>	<p>Rozwój usług, współpraca z firmami zajmującymi się telefonią komórkową, przekazywanie terenu pod stacje telefonii kom. i stacje internetowe.</p> <p>Zwiększanie odsetka tanich w wynajmie/zakupie mieszkań na obszarze gminy Świętajno.</p>
D2: Zmniejszenie bezrobocia	<p>1) Utrzymanie prac interwencyjnych, robót publicznych, staży, przygotowania zawodowego.</p> <p>2) Tworzenie nowych miejsc pracy.</p> <p>3) Program aktywizacji bezrobotnych.</p> <p>4) Organizacja przedsięwzięć.</p>	<p>Współpraca z PUP i innymi organizacjami.</p> <p>Ułatwienia dla podmiotów działalności gospodarczej, działalność informacyjna, szkolenia.</p> <p>Szkolenia, podnoszenie i/lub zmiana kwalifikacji, współpraca z PUP, LGD i innymi organizacjami, działalność informacyjna.</p> <p>Targi, giełdy pracy, pośrednictwo, działalność informacyjna.</p>
D3: Rozwój rolnictwa	<p>1) Budowa i remonty szlaków komunikacyjnych.</p> <p>2) Weterynaria.</p> <p>3) Regulacja lokalnych stosunków wodnych.</p> <p>4) Edukacja, aktywizacja.</p>	<p>Remonty dróg gminnych i dojazdowych do gospodarstw, poprawa estetyki, nasadzenia roślinności.</p> <p>Punkty usługowe. Program sterylizacji psów i kotów.</p> <p>Prace melioracyjne, czyszczenie rowów melioracyjnych, cieków wodnych, itp.</p> <p>Zajęcia edukacyjne, uzupełnienie wykształcenia, szkolenia.</p>

Zródło: opracowanie własne.

Cele operacyjne, kierunki działania oraz planowane działań, zostały opracowane również w oparciu o niektóre zapisy dotychczas obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Świętajno na lata 2016-2023.

2.3. Oczekiwane rezultaty podejmowanych działań

2.3.1. Mierniki i wskaźniki rezultatów

Monitorowaniu realizacji określonych w Strategii rezultatów, służyć będą wskazane poniżej mierniki oraz wskaźniki.

Tab. 26. Rezultaty, ich mierniki i wskaźniki

Cel	Kierunki/ działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Mierniki i wskaźniki osiągnięcia rezultatów
A1	<p>1), 2), 3), 4), 7), 8), 9), 11), 18), 19)</p> <p>5), 17), 13), 20)</p> <p>6), 12)</p> <p>10)</p> <p>14), 15), 16)</p>	<p>Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni. Sprzyjanie budowie relacji międzyludzkich. Poprawa aktywności fizycznej mieszkańców, w tym szczególnie dzieci. Zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze i w rekreacji mieszkańców gminy. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej (kulturalnej i rekreacyjnej) gminy.</p> <p>Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni. Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.</p> <p>Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych. Zwiększenie poziomu integracji mieszkańców poszczególnych sołectw.</p> <p>Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych. Poszerzenie oferty skierowanej do rodziców i dzieci w zakresie spędzania czasu wolnego.</p> <p>Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy. Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych. Poprawa konkurencyjności gminy w powiecie i regionie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych i modernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), • liczba modernizowanych obiektów (szt.), • liczba zbudowanych stanowisk lądowania pojazdów (szt.), • liczba remontowanych i zmodernizowanych świetlic wiejskich (szt.), • liczba zbudowanych i zmodernizowanych miejsc spotkań dla mieszkańców (szt.), • liczba zbudowanych , rozbudowanych i naprawianych placów zabaw (szt.), • powierzchnia zagospodarowanego terenu sportowo-rekreacyjnego przy Jeziorze Spychowskim i przy Jeziorze Piasutno (ha).
A2	<p>1)</p> <p>2)</p> <p>3)</p> <p>4)</p>	<p>Poprawa stopnia skomunikowania gminy. Poprawa spójności dróg. Zwiększenie stopnia rowerowego skomunikowania gminy oraz integracja przestrzenna gminy pod względem turystycznym i rekreacyjnym.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z komunikacji publicznej.</p> <p>Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych.</p> <p>Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość rozbudowanych dróg (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • liczba przystanków autobusowych na terenie gminy (szt.) • liczba działań podjętych w zakresie tworzenia, modernizacji i rozwoju terenów zielonych (szt.) • liczba wykonanych remontów (szt.)

A3	1), 3), 4), 5), 6), 7), 8) 2) 9), 10)	<p>Rozwój wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego gminy. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturalnym. Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców, rozwijanie pasji, zainteresowań. Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców. Integracja mieszkańców.</p> <p>Integracja i aktywizacja mieszkańców różnych grup wiekowych. Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców. Promocja gminy na zewnątrz.</p> <p>Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców, rozwijanie pasji, zainteresowań. Promocja Gminy na zewnątrz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń kulturowych zorganizowanych przez gminę w ciągu roku (szt.), • liczba przeprowadzonych wydarzeń kulturowych w świetlicach wiejskich (szt.), • liczba działań podjętych w zakresie renowacji obiektów o znaczeniu historycznym (szt.), • liczba działań podjętych w zakresie upamiętnienia postaci związanych z gminą (szt.), • liczba działań podjętych w ramach wsi tematycznych, • liczba podjętych działań w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacja społecznej i promocji, budowania świadomości i tożsamości regionalnej (szt.).
A4	1) 2) 3) 4)	<p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy</p> <p>Promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów (z terenu gminy i z zewnątrz). Zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na teren gminy. Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy.</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej (rekreacyjnej) gminy.</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem tworzenia oferty kulturalnej i sportowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów aktywizacji gospodarczej wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (ha), • liczba działań promocyjnych podjętych na zewnątrz (szt.), • liczba nowych inwestorów (szt.), • liczba przedsiębiorców w CEIDG (os.), • liczba podjętych działań w ramach współpracy ze stowarzyszeniami (szt.), • liczba imprez kulturalnych i sportowych (szt.),
A5	1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8)	<p>Opracowanie i rozwój produktów turystycznych jako rozpoznawalnych na zewnątrz gminy wydarzeń, miejsc, przedmiotów. Zwiększenie atrakcyjności i poprawa konkurencyjności gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podjętych w zakresie utworzenia, polepszenia standardów wyposażenia, zagospodarowania (szt.), • liczba działań podjętych w ramach LKP „Lasy Mazurskie” (szt.).

Cca

			<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań, w których eksponowany jest herb gminy i postać Dębomira (szt.), • liczba działań podjętych w zakresie współpracy z nadleśnictwem Spychowo, Kołami Łowieckimi oraz PZW w Warszawie i PGR w Mrągowie (szt.), • liczba osób biorących udział w charakterystycznych dla gminy Świętajno imprezach turystycznych (szt.)
A6	1), 2), 4), 5)	Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg. Stała kontrola kluczowych miejsc na terenie Gminy poprzez punkty monitoringu. Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy. Poprawa stanu jakości dróg na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba punktów oświetleniowych (szt.), • liczba powstałych punktów monitoringu (szt.), • długość wybudowanych chodników (km), • długość rozbudowanych dróg (km), • liczba działań podejmowanych w ramach współpracy z policją w celu zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy (szt.),
	3)	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez systematyczne doposażanie OSP i poprawę bazy strażnic.	<ul style="list-style-type: none"> • kwota wydatkowana z budżetu gminy na doposażanie OSP, zakupy inwestycyjne , itp. (zł),
	6)	Monitorowanie powodzi, podtopień i susz oraz ich skutków.	<ul style="list-style-type: none"> • ewidencja zdarzeń wraz z opisem.
B1	1)	Poprawa stanu środowiska. Współpraca z Nadleśnictwem Spychowo, Saria Polska Oddział Długi Borek, ŚDS w Piasutnie, OSP w Świętajnie, Piasutnie, Spychowie, Długim Borku oraz z harcerzami ze Świętajna.	<ul style="list-style-type: none"> • ilość wspólnych akcji w zakresie sprzątnięcia odpadów (szt.), • liczba zebranych odpadów (szt. worki),
	2)	Współpraca z innymi gminami w ramach ZGOK.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba oddanych odpadów segregowanych - podstawowe frakcje (t),
	3)	Poprawa stanu gospodarki odpadami - funkcjonowanie PSZOK.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z PSZOK (szt.),
	4)	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz turystów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z gminnego kalendarza odpadowego (szt.),
B2	1), 2), 4)	Poprawa jakości stanu powietrza. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM 2,5, PM 10 oraz emisji CO2. Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła. Zwiększenie	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10 (dni), • kwota udzielonych dotacji na wymianę pieców (zł).

	3) 5), 7), 8), 9), 10, 11, 12) 6)	<p>liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej budynków.</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności jezior Piasutno i Spychowskiego poprzez umożliwienie ich wykorzystania w kierunku rekreacyjnym. Poprawa czystości rzeki Szkwy. Zintensyfikowanie działań zmierzających do zachowania i poprawy dobrego potencjału ekologicznego wód na terenie gminy.</p> <p>Zwiększenie ilości wody zatrzymywanej na terenie gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków użyteczności publicznej z przeprowadzoną termomodernizacją (szt.), • liczba podjętych działań w zakresie poprawy stanu jakości rzeki Szkwy (szt), • liczba podjętych działań w zakresie dbania o dobry potencjał ekologiczny wód powierzchniowych: 8), 9), 10), 11), 12), • liczba budynków użyteczności publicznej, przy których zatrzymywana jest woda opadowa (szt.)
B3	1), 4), 5), 6), 7), 8) 2), 3), 9)	<p>Zwiększenie ilości odprowadzonych ścieków systemem kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Zwiększenie długości sieci wodociągowej. Zapewnienie dobrej jakości wody odbiorcom ze SUW, z sieci wodociągowej.</p> <p>Zwiększenie i wydłużenie retencji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w danym roku (mb/km), • liczba gospodarstw domowych/mieszkańców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (szt.), • liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków w danym roku (szt.), • liczba podłączeń w danym roku (szt.), • ilość zmodernizowanych rowów odprowadzających ścieki (mb), • liczba przydomowych oczyszczalni, • liczba zbiorników bezodpływowych • długość sieci wodociągowej wybudowana w danym roku (mb/km), • liczba podłączeń do budynków (szt.), • długość zmodernizowanej sieci wodociągowej w danym roku (mb/km), • liczba zmodernizowanych, odnowionych przepustów i jazów
C1	1), 2) 3)	<p>Poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych.</p> <p>Poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych dzięki szerokiej ofercie zajęć</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych pomieszczeń szkolnych (szt.), • wyniki egzaminu po klasie VIII w szkołach (%), • liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych.

	4)	pozalekcyjnych, fakultatywnych programów edukacyjnych. Poprawa warunków opieki nad dziećmi przedszkolnymi.	fakultatywnych programów edukacyjnych (szt.), <ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podjętych w celu poprawy warunków opieki i wychowania dzieci przedszkolnych (szt.),
C2	1), 2), 3)	Poprawa warunków lokalowych ośrodków zdrowia na terenie gminy. Poprawa dostępności do lekarzy rodzinnych i lekarzy specjalistów, m.in. stomatologów, oferujących swoje usługi w ramach NFZ.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wykonanych remontów, modernizacji ośrodków zdrowia (szt.), • kwota środków przeznaczonych na remonty i modernizacje (zł),
	4)	Poszerzenie oferty opieki dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i w podeszłym wieku.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba pensjonariuszy (os.),
	5)	Rozwój opieki uzdrowiskowej na terenie gminy z wykorzystaniem jej zasobów - wody.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań związanych z wyznaczeniem terenu ochrony uzdrowiskowej (szt.),
	6), 8)	Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. Poprawa warunków związanych z dostępnością architektoniczną w budynkach użyteczności publicznej. Walka z marginalizacją seniorów, włączenie społeczne osób starszych. Poprawienie jakości życia poprzez nowe możliwości spędzania czasu wolnego przez seniorów i zapewnienia oferty dostosowanej do wieku i potrzeb tych osób. Integracja osób starszych, możliwość spędzania czasu wolnego z osobami o podobnym wieku i zainteresowaniach.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), • liczba korzystających z Klubów Senior+ w Świątynie i w Sychowie (os.), • liczba korzystających ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Piasutnie (os.),
	7)	Realizacja polityki krajowej nastawionej na wsparcie rodzin i osób starszych oraz niesamodzielnych. Osiąga nie efektów w ramach realizacji programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia GOPS w ramach wsparcia rodzin (liczba rodzin), • liczba mieszkańców objętych programami aktywizacji zawodowej i społecznej (os.),
	8)	Realizacja polityki krajowej nastawionej na wsparcie rodzin z problemem uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba interwencji w ramach Gminnej Komisji ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi (szt.), • liczba działań ukierunkowanych na wsparcie dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem (szt.),
	9)	Zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu problemów zdrowotnych dzięki	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych (szt.),

		wcześniejszemu wykryciu chorób w ramach badań profilaktycznych.	
C3	1), 2, 3), 4), 5), 6)	Realizacja Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Tworzenie/budowa świetlic wiejskich w sołectwach, które ich nie posiadają. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturalnym z wykorzystaniem istniejącej bazy, w tym świetlic wiejskich. Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców, rozwijanie pasji, zainteresowań.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań, warsztatów, konsultacji, itp. z organizacjami pozarządowymi (szt.), • liczba imprez, zajęć, programów realizowanych w świetlicach wiejskich (szt.), • liczba imprez integracyjnych odbywających się w sołectwach poza świetlicami w tzw. centrach aktywności (szt.), • liczba imprez, konkursów, turniejów, itp. realizowanych przez organizacje pozarządowe przy współudziale GOK (szt.),
	7)	Ciągle zwiększanie poziomu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji osób zaangażowanych w aktywizowanie lokalnych środowisk .	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń/ kursów/warsztatów dla urzędników, pracowników gminnych jednostek, radnych, sołtysów i rad sołeckich, grup odnowy, itp. (szt.).
D1	1)	Zachowanie ładu przestrzennego, w tym wydzielenie obszarów pod inwestycje.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju (szt.),
	2)	Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy w kontekście tworzenia ponadlokalnych szlaków komunikacyjnych (powiatowych, regionalnych).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych ciągów komunikacyjnych o znaczeniu powiatowym, ponadpowiatowym -drogi, ścieżki rowerowe (km),
	3)	Poprawienie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do mediów będących kanałami komunikacyjnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci szerokopasmowej (szt.),
	4)	Polepszenie warunków życia na terenie gminy poprzez dostęp do tanich mieszkań.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wybudowanych/ zakupionych przez gminę mieszkań (szt.),
D2	1), 2)	Spadek bezrobocia wśród mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba/procent bezrobotnych na terenie gminy (os./%), • liczba osób korzystających z różnych form wsparcia zatrudnienia, w których organizatorem jest gmina lub gminne jednostki (os.),
	3)	Aktywizowanie bezrobotnych, umożliwienie zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, z nowymi kwalifikacjami zaw. w ramach programów, projektów org. przez GOPS (os.),
	4)		

Ca

		Organizacja/ współorganizacja/udział gminy w przedsięwzięciach z zakresu targów pracy, giełd, pośrednictwa, itp.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przedsięwzięć (szt.),
D3	1)	Poprawa jakości dróg gruntowych na terenie gminy, dojazdów do łąk, remonty przepustów i mostów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych dróg gruntowych (km), • liczba remontów przepustów i mostów (szt.),
	2)	Polepszenie dostępności mieszkańców do lekarza weterynarii. Realizacja gminnego programu sterylizacji psów i kotów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba sterylizacji psów i kotów sfinansowanych z budżetu gminy (szt.),
	3)	Polepszenie stanu gminnych rowów melioracyjnych, cieków wodnych, itp.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba oczyszczonych rowów melioracyjnych (km),
	4)	Zwiększanie wiedzy mieszkańców, a szczególnie rolników na tematy związane z ich codzienną pracą. Współpraca z ODR w Szczytnie.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń przeznaczonych dla rolników (szt.).

Zródło: opracowanie własne.

Realizacja strategii przyczyni się do rozwoju gminy oraz poprawy warunków jej mieszkańców. Planowana budowa jak i rozbudowa obiektów i urządzeń infrastruktury komunalnej (technicznej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej, kulturalnej i innej) poprawi poziom i komfort życia i pracy, ułatwi rozwój przedsiębiorczości. Zapewni zachowanie atrakcyjnych walorów krajobrazowych oraz skuteczną ochronę środowiska. Zwiększy się atrakcyjność gminy jako miejsca zarówno stałego jak i okresowego (turystycznego) pobytu. Nastąpi poprawa jakości funkcjonowania instytucji i gospodarstw domowych. Wzbogacona zostanie oferta wypoczynku i rekreacji, rozwoju zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego. Rozszerzeniu ulegnie rynek usług turystycznych i około turystycznych, powstaną dodatkowe miejsca pracy i źródła dochodu mieszkańców. Wraz z rozwojem przedsiębiorczości i aktywności, pojawią się dobre praktyki i wzorce do naśladowania, co zmniejszy liczbę osób niedostosowanych społecznie, a tym samym zmniejszy zapotrzebowanie na pomoc instytucjonalną.

Dzięki realizacji celów i działań operacyjnych określonych w strategii nastąpi poprawa warunków opieki i edukacji, co spowoduje utrzymanie wysokich wyników edukacyjnych, szersze korzystanie z wiedzy i źródeł informacji - co w konsekwencji ułatwi dzieciom i młodzieży wyrównywanie szans w stosunku do uczniów ze środowisk miejskich.

Szczegółowy sposób oraz terminy monitorowania mierników i wskaźników zaprezentowano w Rozdziale 7 dokumentu.

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

3.1. Analiza kluczowych uwarunkowań rozwojowych

Gmina Świątajno jest średniej wielkości gminą wiejską, położoną na południu Mazur. Przez jej teren przebiegają drogi krajowe DK 53, DK 58, DK 59, a także linia kolejowa nr 219 Olsztyn-Ełk. W odległości ok. 35 km znajduje się Port Lotniczy Olsztyn Mazury w Szymanach. Centralnie położona w gminie wieś Świątajno pełni funkcję ośrodka administracyjno-usługowego o lokalnym znaczeniu. Gmina jest zróżnicowana wewnątrz pod względem zasobów środowiska naturalnego, stopnia wyposażenia w infrastrukturę oraz funkcji (turystyczna, rolnicza). Realizacja budownictwa występuje głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy, w mniejszym stopniu w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Wzdłuż DK nr 53, stanowiącej główny szlak komunikacyjny, łączący ją z miastem powiatowym – Szczytnem oraz miastem wojewódzkim - Olsztynem, znajdują się tereny objęte MPZM, przeznaczone pod działalność gospodarczą (obszar Jeruty-Chochół). Inne tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą znajdują się również obok DK nr 58 oraz w jej niedalekim sąsiedztwie w Spychowie oraz obok drogi powiatowej 1504N w Świątajnie (Osiedle Rzemieślnik).

DK nr 53 dzieli umownie gminę na dwie części. Część południowa znajdująca się poniżej ww. drogi ma charakter rolniczy, dotyczący występujących tu powszechnie pastwisk, łąk niezbędnych do hodowli bydła mlecznego i mięsnego. Podobny charakter mają wschodnie obrzeża gminy. Część centralna i północna gminy ma charakter turystyczny, przede wszystkim na występujące tu duże skupiska lasów oraz jeziora, a także formy ochrony przyrody. Na tym obszarze występują liczne zakłady obróbki drewna i produkcji wyrobów drewnianych oraz usługi.

Zaprezentowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje spójny proces przygotowania i wdrażania kompleksowego, wielowątkowego strategicznego pomysłu na rozwój gminy Świątajno. Pomysł ten jest zorientowany terytorialnie, bowiem gminna przestrzeń jest jednocześnie dobrem i zasobem o istotnym znaczeniu dla społeczności gminy Świątajno. Gminna przestrzeń nie tylko ma określoną powierzchnię i wartość, ale podlega silnej presji rozwojowej oraz różnym trendom. Celem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Świątajno jest z jednej strony pokazanie w Strategii podstawowego układu funkcjonalnego ze

schematycznie pokazaną siecią osadniczą, komunikacyjną i infrastrukturalną, z drugiej zaś - przybliżenie kierunków, obszarów i działań podejmowanej interwencji.

Poniżej zestawiono rysunki przedstawiające obecne uwarunkowania i plany istotne dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, m.in. takie jak: obszar doposażenia w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, obszary planowanej rewitalizacji, tereny aktywności gospodarczej, tereny przeznaczone pod budowę budynków wielorodzinnych z tanimi mieszkaniami (w tym komunalnymi).

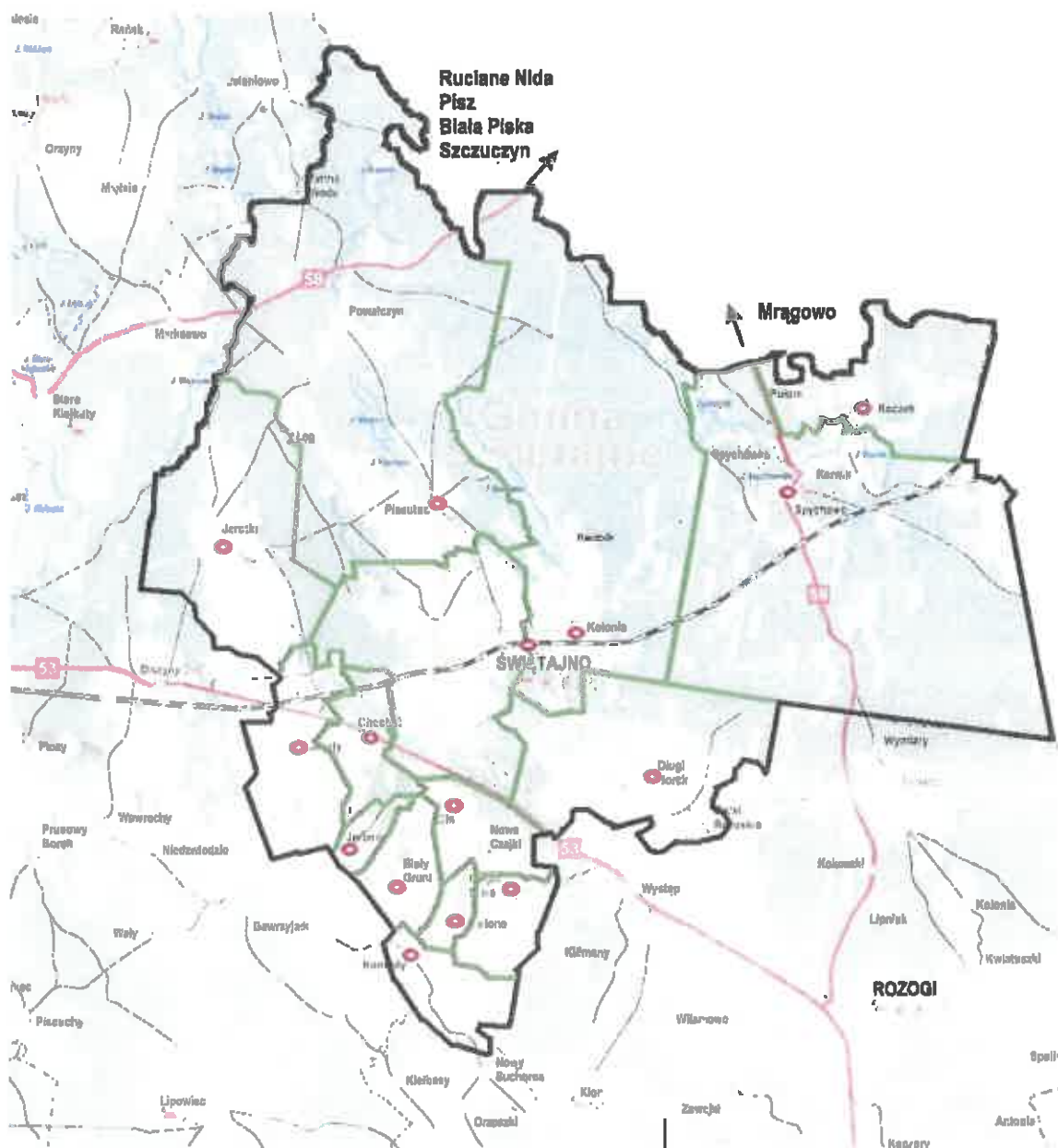
Rys. 25. Sieć osadnicza wraz z układem komunikacyjnym na terenie gminy Świętajno

Źródło: opracowanie własne.

Sieć osadnicza na terenie gminy Świętajno w perspektywie kilku lat nie ulegnie znaczącej zmianie. Miejscowości takie jak: Świętajno i Spychowo, nadal będą miały zdecydowanie większą liczbę mieszkańców niż Kolonia, Piasutno, Jerutki. W Świętajnie dominować będzie budownictwo mieszkaniowe. Główne kierunki rozbudowy gminnej miejscowości to kierunki: Świętajno-Kolonia, Świętajno-Piasutno, Świętajno-Jerutki. W pozostałych czterech największych miejscowości dominować będzie raczej budownictwo rekreacyjne.

Rys. 26. Podział gminy Świętajno na sołectwa

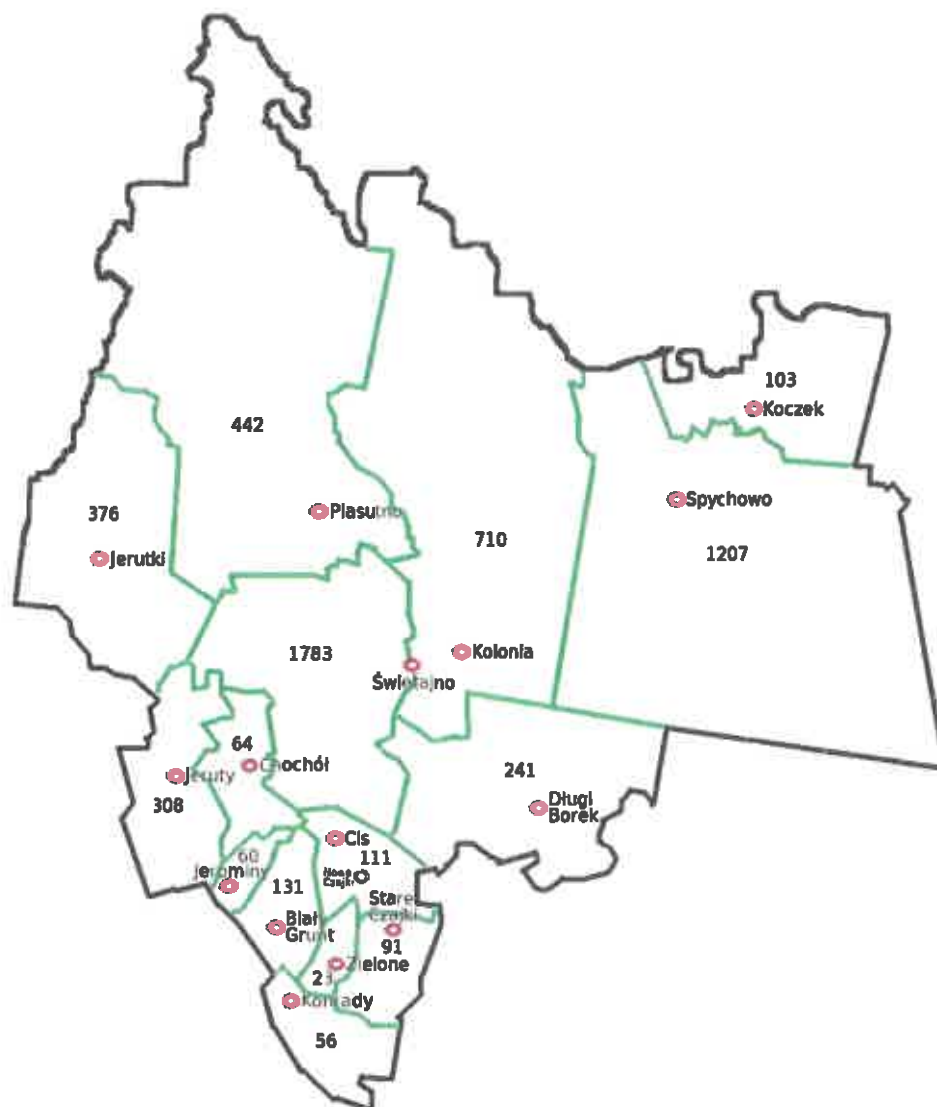

Źródło: opracowanie własne.

Ca

Na terenie gminy Świętajno funkcjonuje 15 jednostek pomocniczych gminy – sołectw. Największe z sołectw pod względem obszaru: Spychowo, Piasutno, Kolonia, Jerutki mają charakter turystyczny, pozostałe – rolniczy. Na terenie sołectwa Świętajno dominuje funkcja mieszkaniowa, usługowa i rolnicza. Nie przewiduje się zmian w podziale gminy na sołectwa.

Rys. 27. Liczba ludności na terenie poszczególnych sołectw w 2021 r. (stan na 31.12.2021 r.)

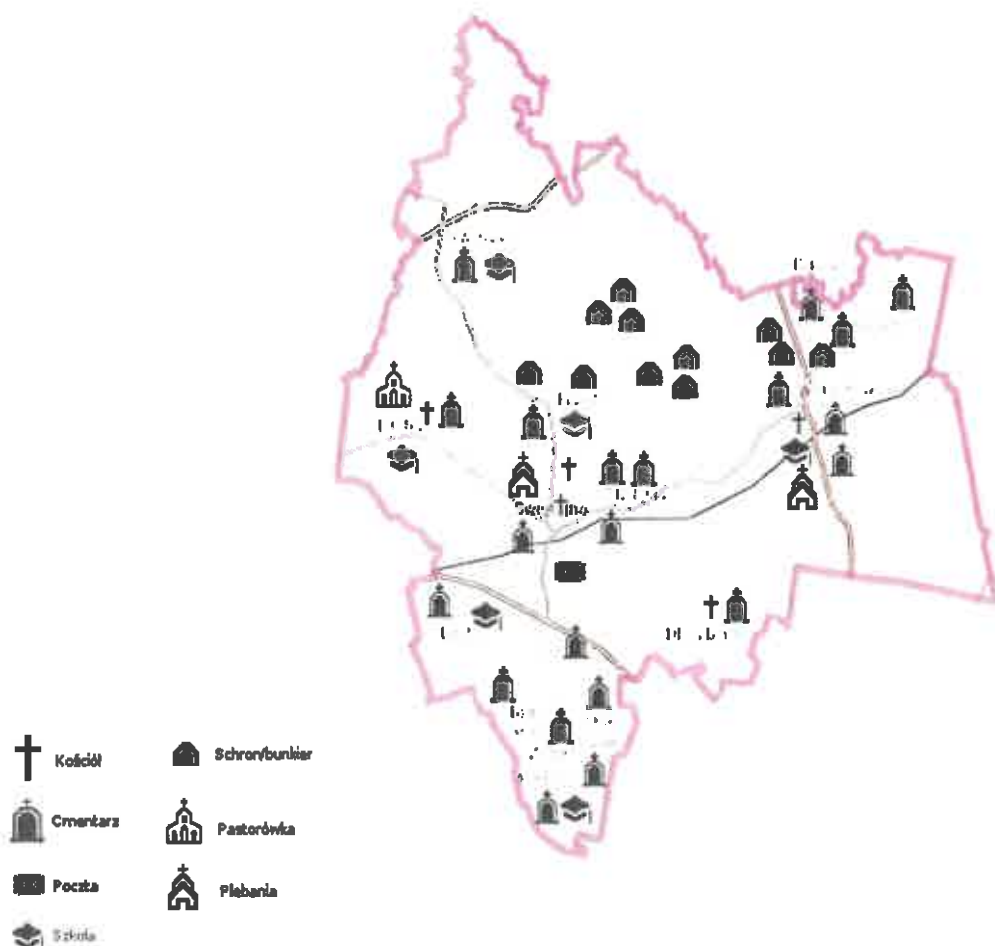

Źródło: opracowanie własne.

Najliczniejsze sołectwo to sołectwo Świętajno. Od kilku lat liczba mieszkańców w sołectwie utrzymuje się na podobnym poziomie.

Część zasobów dziedzictwa kulturowego na terenie gminy wymaga w różnym zakresie remontów. Dotyczy to m.in. niektórych kapliczek, pomników (Powalczyn), budynku pastorówki w Jerutkach, kościoła w Spychowie, kościołów w Świętajnie, cmentarzy ewangelickich w Konradach, Starych Czajkach, Koczku, Białym Gruncie, Długim Borku oraz cmentarza komunalnego w Świętajnie.

Rys. 28. Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Świętajno

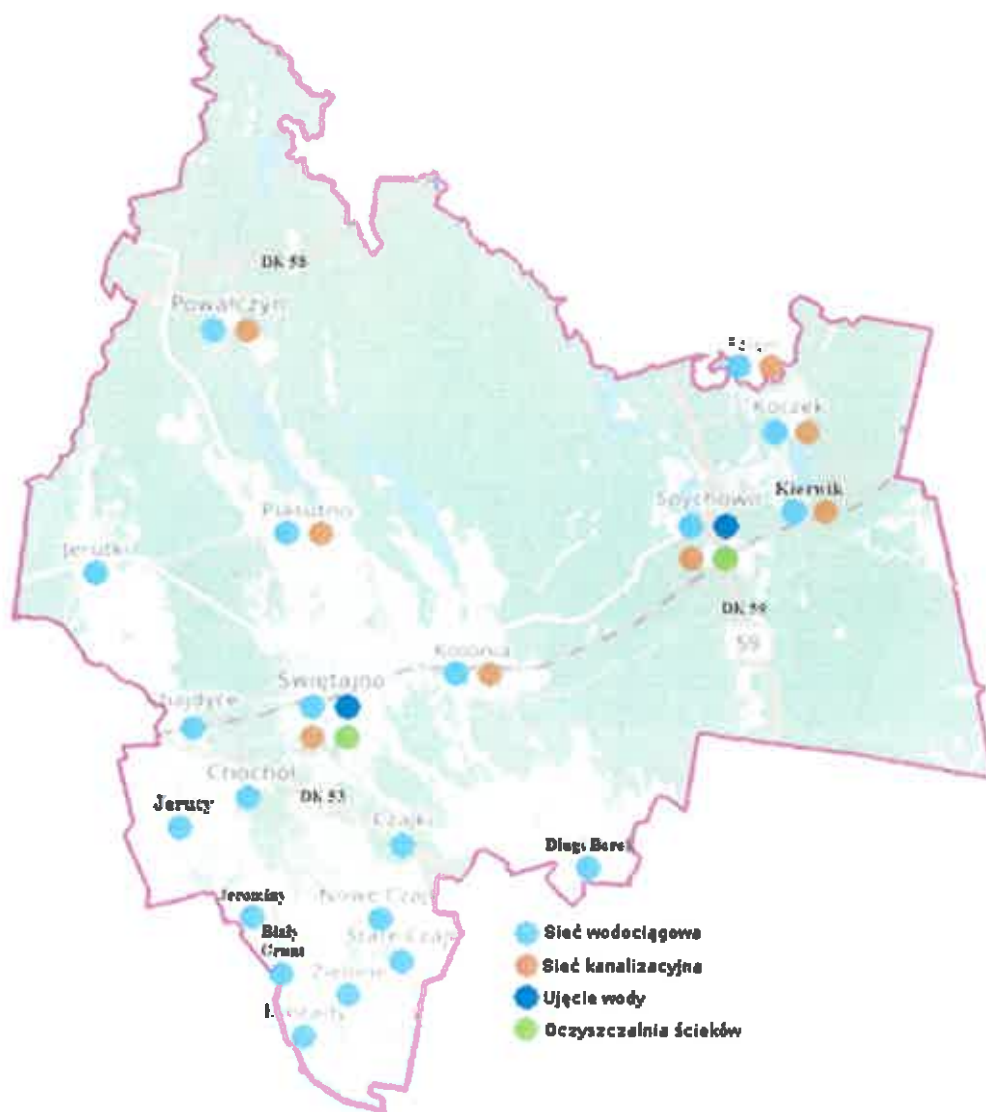
Źródło: opracowanie własne.

Planuje się upamiętnienie w trwałej formie (tablica, pamiątkowy kamień, ławeczka, itp.) postaci dwóch poetów Jana Dopatki w Świętajnie i Jan Godka w Kolonii oraz postaci Jerzego Lanca w Piasutnie. Dobrym pomysłem wydaje się również wydłużenie pieszej ścieżki edukacyjno-historycznej - Szlak Fortyfikacji Szczycieńskiej Pozycji Leśnej znajdującej się w okolicach Spychowa poprzez zagospodarowanie kolejnych umocnień - przywrócenie ich do stanu nadającego się do zwiedzania.

CC

Gmina Świętajno jest dość dobrze zwodociągowana i skanalizowana. Jednakże nawet największe miejscowości, o zwartej zabudowie, takie jak Piasutno, Spychowo, Kolonia, posiadają sieć wodociągową i kanalizacyjną tylko w części tychże wsi. Podobna sytuacja występuje w Jerutkach i Jerutach, Kierwiku, Koczku w zakresie sieci wodociągowej. Sieci kanalizacyjnej nie posiadają niektóre duże miejscowości o zwartej zabudowie, takie jak np.: Jerutki. W perspektywie kilku lat z pewnością trzeba będzie zbudować tam sieć kanalizacyjną wraz z oczyszczalnią ścieków.

Rys. 29. Infrastruktura techniczna wodno-kanalizacyjna

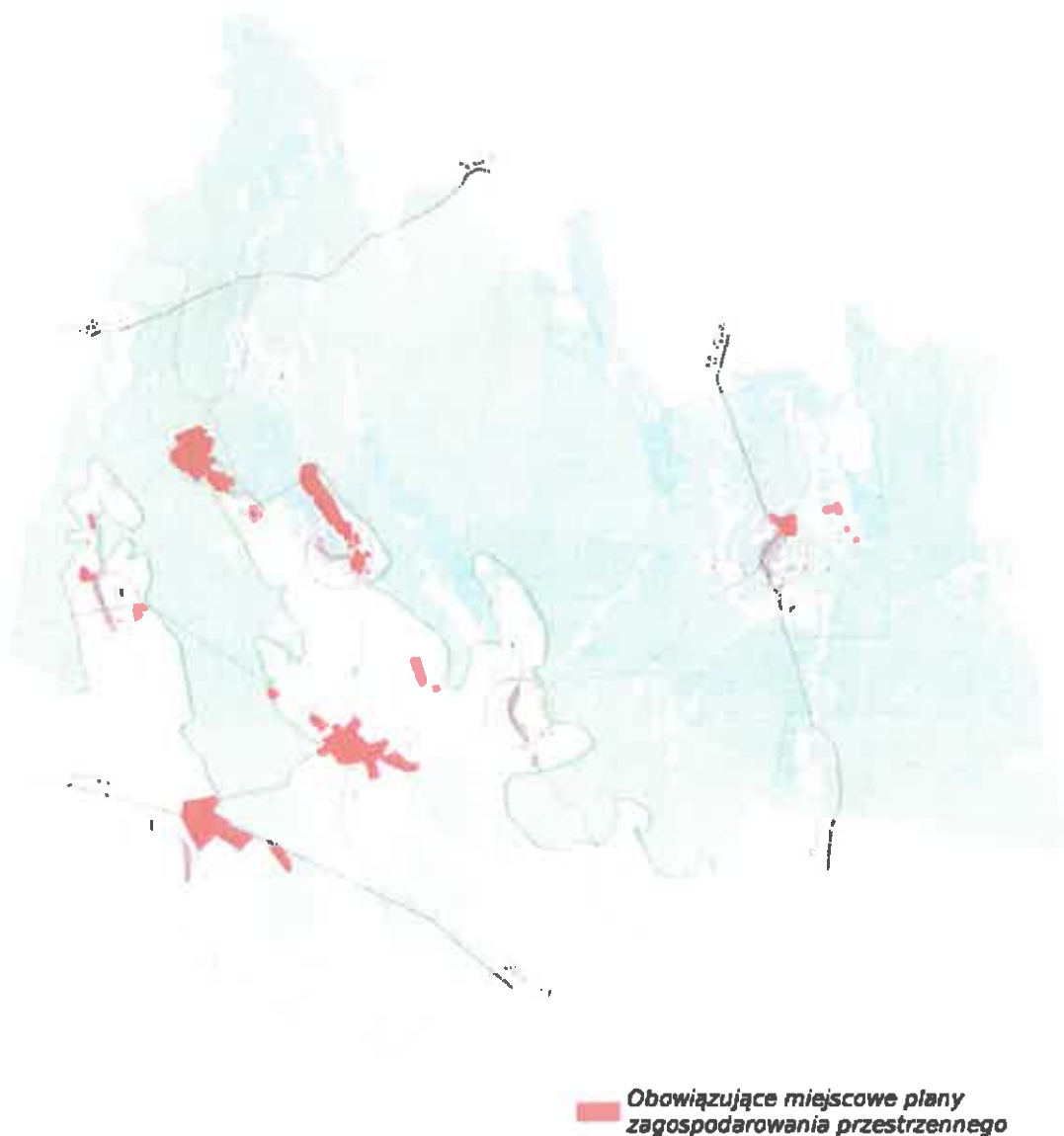

Źródło: opracowanie własne.

W 2022 r. gmina sfinalizuje działania zmierzające do uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Brak planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wymagają poprawek niezbędnych z punktu widzenia gminy i jej mieszkańców.

Konieczne będzie również tworzenie nowych planów, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji mieszkalnej, rekreacyjnej, usługowej oraz być może uzdrowskiej.

Rys. 30. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Świętajno

Źródło: opracowanie własne.

Cg

Większość terenu gminy Świętajno znajduje się na obszarze Natura 2000: Puszcza Piska. Natura 2000 – to program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Jego celem jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Z jednej strony świadczy to o wysokich walorach środowiskowych i o tym, że teren gminy jest na tyle bogaty przyrodniczo, że należy zachować szczególną dbałość o jego florę, faunę i krajobraz, co ma również niebagatelne znaczenie dla turystów, z drugiej zaś zostaje wydłużona droga inwestycyjna (uzyskanie stosownych uzgodnień) łącznie z sytuacją, w której niektóre inwestycje nie są z przyczyn środowiskowych możliwe do zrealizowania.

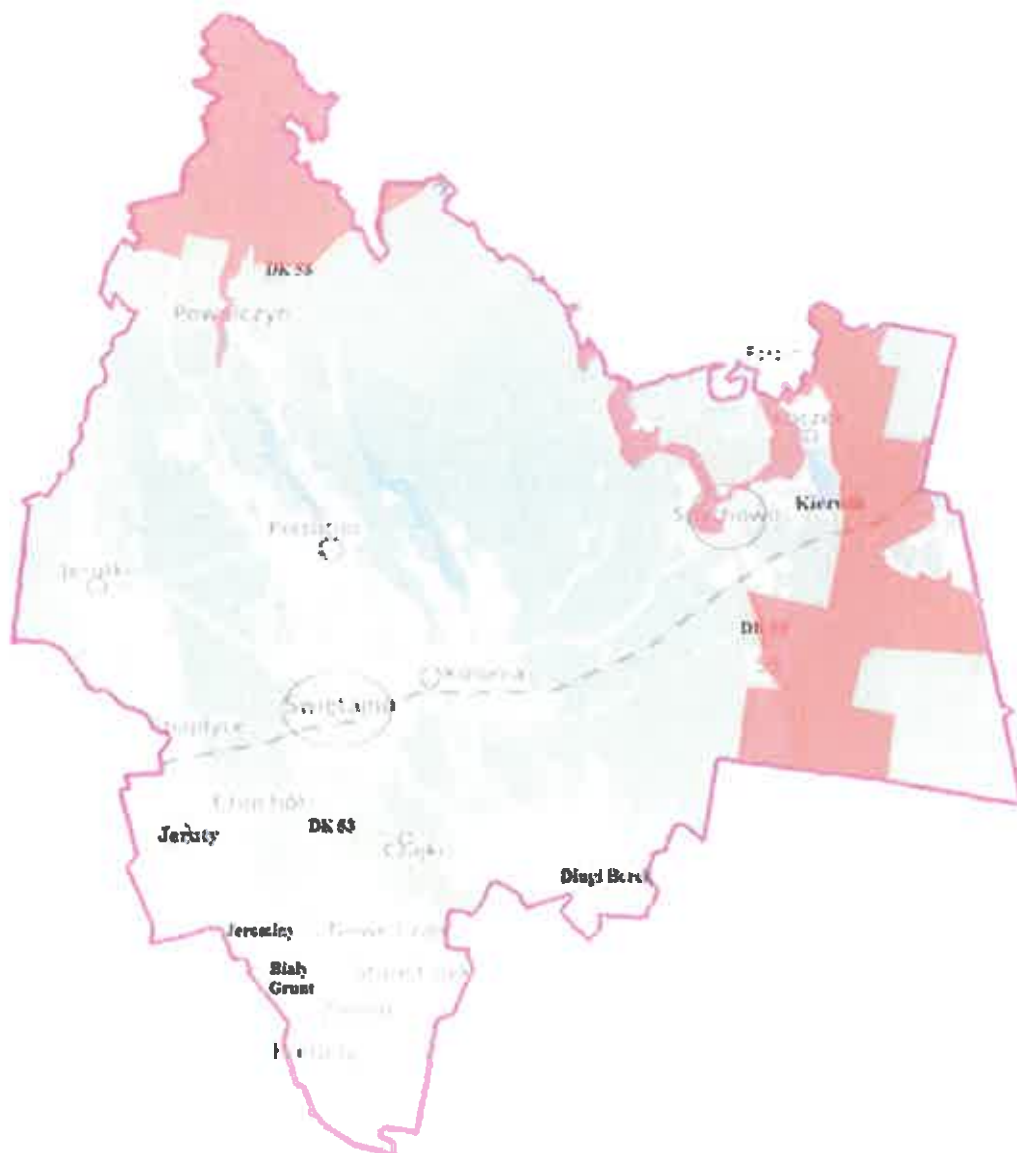
Rys. 31. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Świętajno – Natura 2000: Puszcza Piska

Źródło: opracowanie własne.

Na terenie gminy Świętajno poza specjalnym obszarem specjalnej ochrony Puszcza Piska (OSO) znajduje się również specjalny obszar ochrony (SOO) Ostoja Piska. Zabezpiecza ona prawie wszystkie podstawowe zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Na uwagę zasługuje grąd subkontynentalny z drzewostanem, na który składają się m.in.: dąb szypułkowy *Quercus robur*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, grab pospolity *Carpinus betulus* i klon zwyczajny *Acer platanoides* zaś na terenach sandrowych dominuje subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*, gdzie oprócz sosny domieszkę stanowi świerk pospolity. Pośrednie siedliska zajmuje bogaty florystycznie dębowo-sosnowo-świerkowy subborealny bór mieszany *Serratulo-Pinetum*.

Rys. 32. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Świętajno – Natura 2000: Ostoja Piska

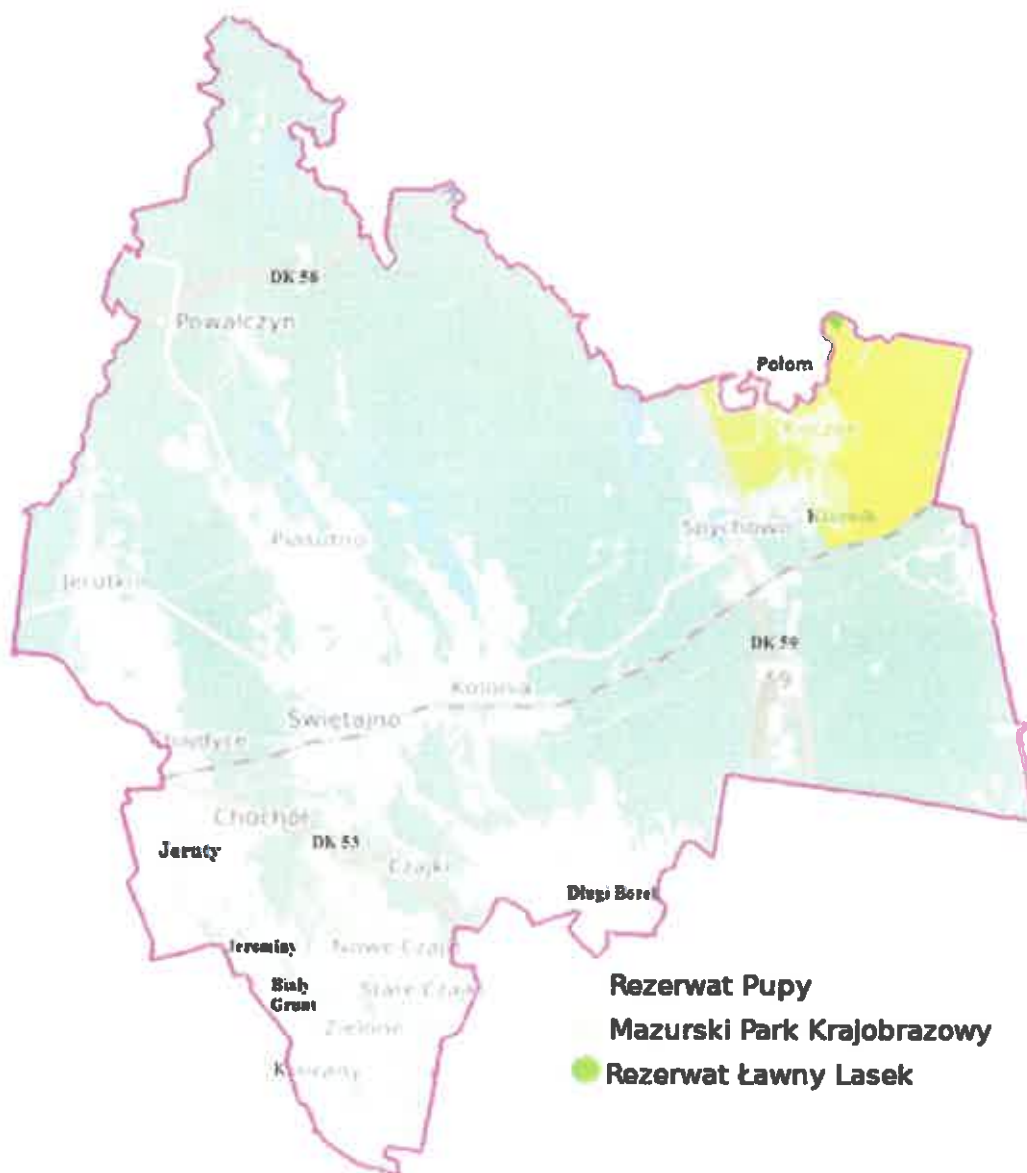

Źródło: opracowanie własne.

Be

Mazurski Park Krajobrazowy (MPK) ma powierzchnię 536,55 km², a jego otulina 186,08 km². Celem utworzenia MPK było zachowanie wartości malowniczego, jeziornego krajobrazu polodowcowego, bogatej fauny i flory, a także wartości kulturowych i historycznych Polski północno-wschodniej. MPK to jeden z największych parków w Polsce, znany z licznych rezerwatów przyrody. Jest miejscem wypoczynku i rekreacji pieszej i wodnej (rzeka Krutynia). Na terenie MPK, również w otulinie, obowiązują obostrzenia budowlane.

Rys. 33. *Formy ochrony przyrody na terenie gminy Świętajno: Mazurski Park Krajobrazowy, Rezerwat przyrody „Pupy” i Rezerwat przyrody „Ławny Lasek”*

Źródło: opracowanie własne.

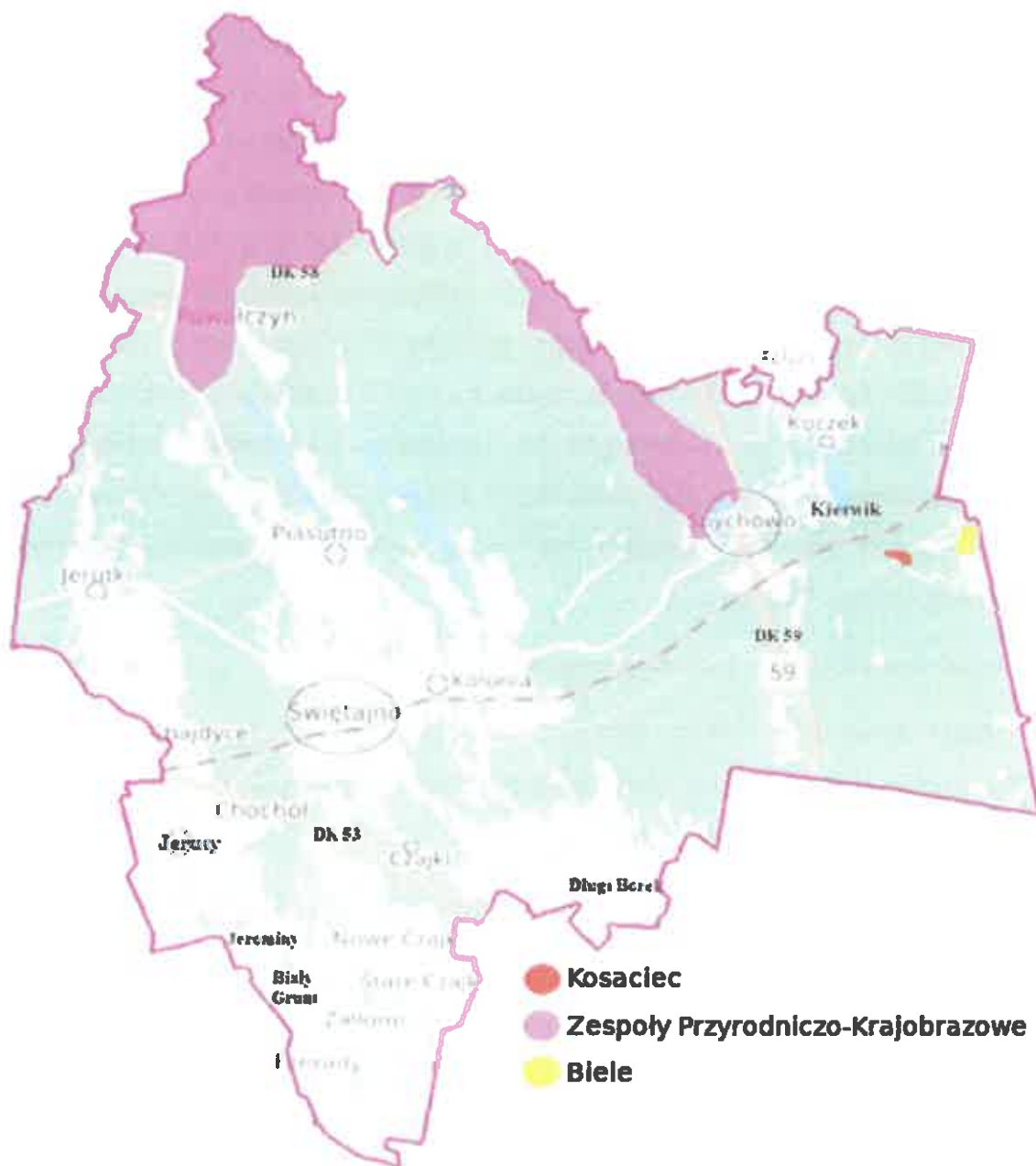
Rezerwat „Pupy” zajmuje obszar 57,18 ha i położony jest w pobliżu miejscowości Sychowo. Powstał w celu zachowania starodrzewu mieszanego z udziałem świerka pospolitego, sosny zwyczajnej, dębu szypułkowego i buka zwyczajnego. W 2006 r. powstała

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. W granicach Nadleśnictwa Spychowo znajdują się dwa zespoły: Rzeka Babant i Jezioro Białe oraz Zyzdrój. Pierwszy z nich zajmuje powierzchnię 508 ha, drugi 586 ha.

Użytki ekologiczne „Biele” i „Kosaciec” znajdują się na terenie Nadleśnictwa Spychowo. Celem ochrony użytków jest zachowanie stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, w tym kosaćca syberyjskiego (*Iris sibirica*) i brzozy niskiej (*Betula humilis*).

Rys. 35. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne na terenie gminy Świętajno

Źródło: opracowanie własne.

Mnogość występowania różnych form ochrony przyrody sytuuje gminę Świętajno na wysokim miejscu, jeśli chodzi o jej atrakcyjność w zakresie sezonowego wypoczynku.

3.2. Kluczowy zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie

3.2.1. Wizja i misja rozwoju gminy Świętajno

W 2030 r. gmina Świętajno w pełni korzysta z bogatych walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz z zasobów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Bazująca na nich, dostosowana do różnych odbiorców, oferta turystyczna przyciąga turystów z Polski i zagranicy. Gmina korzysta ze swojego położenia w niedużej odległości od centrów lokalnych i regionalnych, od głównych szlaków komunikacyjnych w postaci dróg krajowych oraz regionalnego lotniska. Rozwijają się funkcje usługowe, handlowe i przemysłowe w ramach wydzielonych stref aktywności gospodarczej. Zracjonalizowana sieć szkół dostosowana do demografii gminy, zapewnia wysokiej jakości edukację. Wzrasta aktywność zawodowa mieszkańców oraz ich uczestnictwo w działalności organizacji pozarządowych. Gmina Świętajno - aktywnie promuje swe walory naturalne turystyczne, rozwija infrastrukturę i zasoby ludzkie. Przyjęty zrównoważony model rozwoju z dbałością o środowisko i ład przestrzenny, sprawia, że gmina Świętajno jest postrzegana jako *gmina rozwijająca się, atrakcyjna dla mieszkańców, turystów i inwestorów*. Misja gminy zawiera się w stwierdzeniu: *Świętajno – gmina aktywnie promująca swe walory naturalne, turystyczne, rozwijająca infrastrukturę i zasoby ludzkie*.

3.2.2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

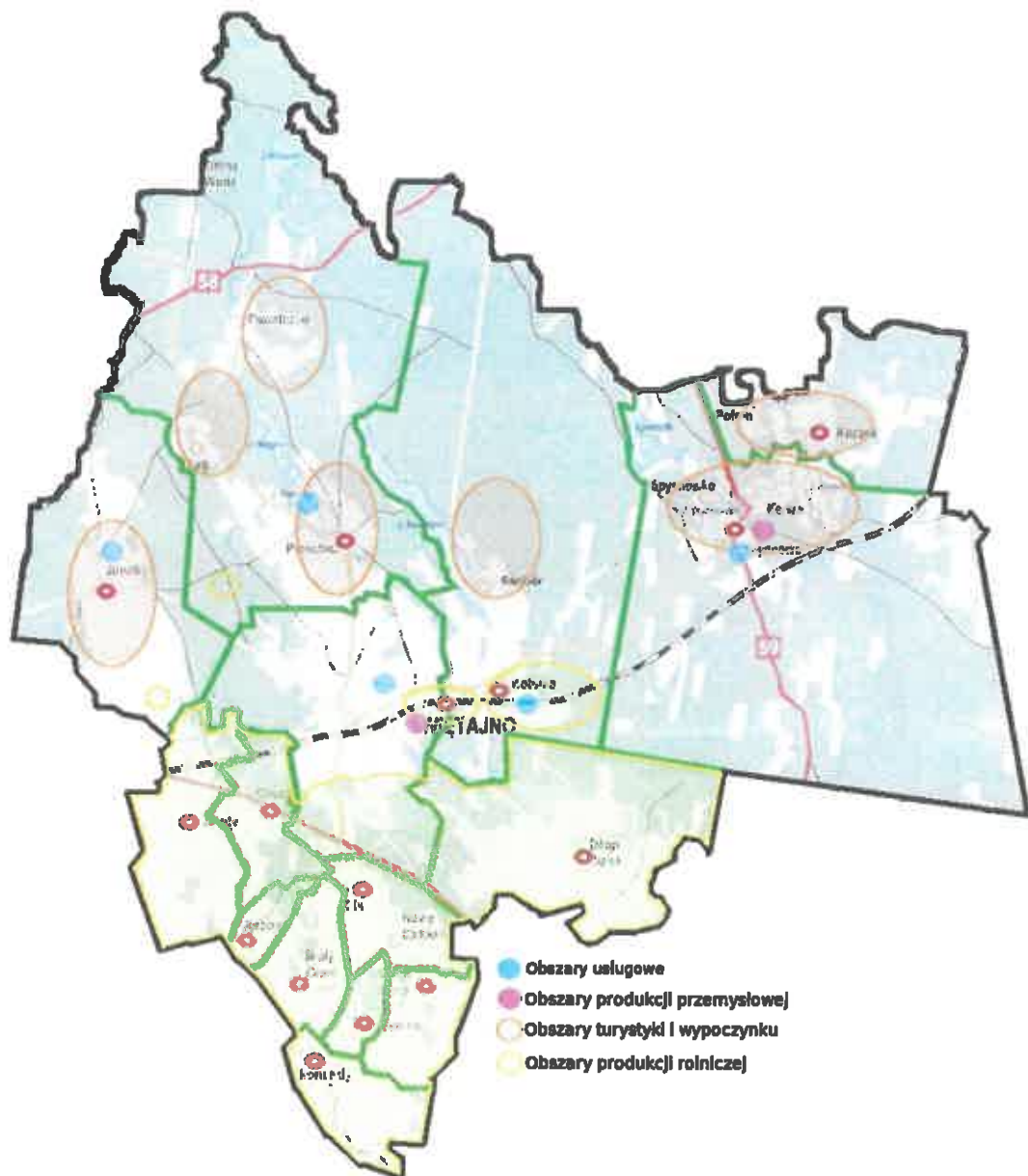
Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Świętajno, będący integralną częścią strategii gminy, obrazuje spodziewane procesy rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

Mając na uwadze diagnozę, w tym potrzeb rozwojowych, wyodrębniono cztery zasadnicze strefy przestrzenne gminy:

- 1) tereny, dla których przewidywany jest rozwój zabudowy w oparciu o funkcję aktywności gospodarczej,
- 2) tereny, dla których przewidywany jest rozwój zabudowy w oparciu o funkcję rekreacji,
- 3) obszar ochrony uzdrowiskowej,
- 4) tereny o innych dominujących funkcjach: tereny użytkowane rolniczo, tereny leśne.

Rys. 36. Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy Świętajno

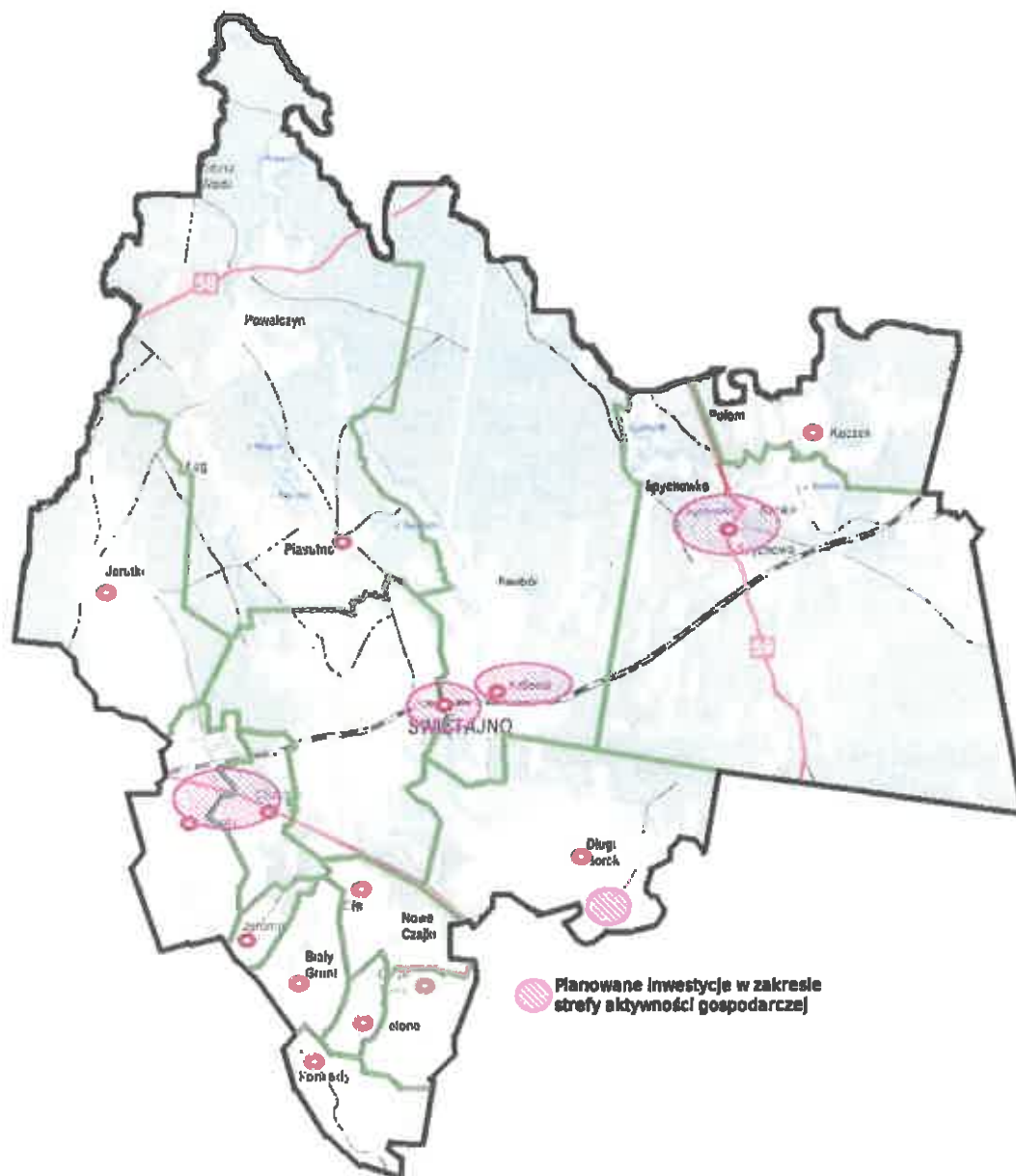
Źródło: opracowanie własne.

3.3. Rozmieszczenie planowanych interwencji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Aktywność gospodarcza rozwijać się nadal będzie w największych miejscowościach gminy (Świętajno, Spychowo, Kolonia, Długi Borek), gdzie zlokalizowane są punkty

usługowe, handlowe, rzemieślnicze czy produkcyjne. Nadal dominować będzie przemysł drzewny (tartaki, zakłady stolarskie, zakłady meblarskie) oraz usługi budowlane oraz handel. Przewiduje się rozwój terenu objętego MPZP, czyli obszar między Chochołem a Jerutami.

Rys. 37. Planowane inwestycje w zakresie strefy aktywności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne.

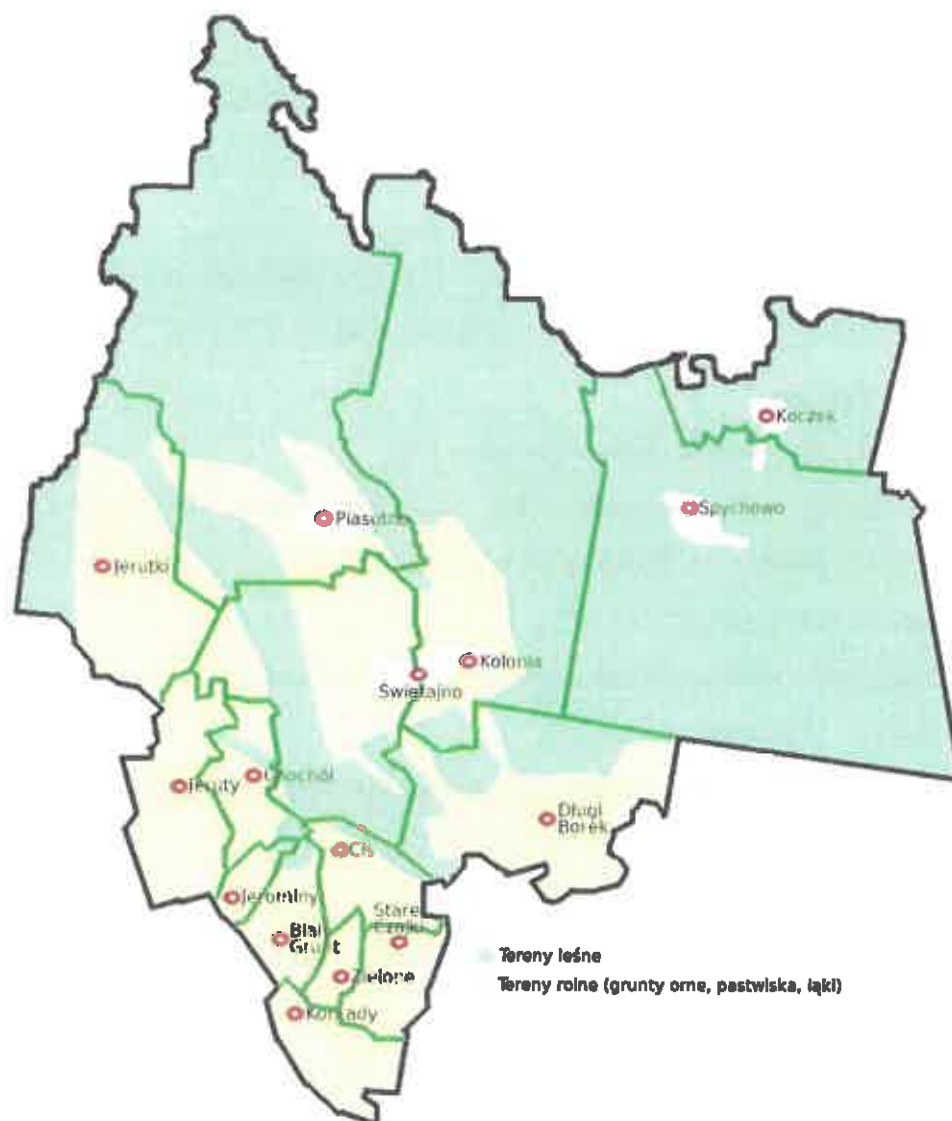
Do 2030 r. nastąpi dalszy rozwój terenów przewidzianych pod zabudowę związaną z funkcją rekreacji. Terenami tradycyjnie wykorzystywanymi na ten cel pozostaną sołectwa: Jerutki, Piasutno, Kolonia, Sychowo, Koczek.

Jerominy, Chochół, Cis-Nowe Czajki, Biały Grunt, Konrady, Zielone oraz częściowo tereny w sołectwach Jerutki, Piasutno, Świętajno, Długi Borek.

Rys. 40. Tereny rolne i leśne

Źródło: opracowanie własne.

Tereny przeznaczone pod budowę budynków wielorodzinnych (m.in. tanie mieszkania, mieszkania komunalne) zostały wyznaczone w obrębie miejscowości Świętajno i Spychowo. W Świętajnie będą to działki przy ul. Spółdzielczej (okolice dawnego dworca PKP), Grunwaldzkiej (okolice Ośrodka Zdrowia), ul. Kościelnej (w stronę Piasutna). W Spychowie

dla danego obszaru (działka przy drodze powiatowej 1504N) wskazana jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowa szeregowa.

Rozwój obszarów o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy Świętajno mają wesprzeć następujące działania:

a) Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej na obszarach następujących miejscowości:

- Jerutki – 211, 194, 1/3, 21, 35; droga w stronę os. Barbara,
- Kierwik – osiedle domów letniskowych,
- Koczek - tereny domków letniskowych,
- Kolonia – 394/7, 394/10, 394/11, 25/1, 16/1; odcinek Kolonia Górki; dz. nr. 366 i 377
- Piasutno – dz. 620; 595/14, 595/15, 610/4, 598; 313/18, 272;
- Piasutno-Łęg
- Powalczyn – osiedle domów letniskowych
- Spychowo – ul. Juranda (dz. 178/4, 182, 219/6, 209/8, 209/10, 209/12, 231/2, 208/10, 238/12, 238/10) , ul. Kolejowa, Os. Zacisze,
- Spychowo-Połom,
- Świętajno - według potrzeb związanych z rozbudową miejscowości w kierunku Jerutek, Kolonii i Piasutna.

b) Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach:

- Piasutno - dz. 620; 704/1; 586. 595/37;
- Spychowo – ul. Juranda, os. Zacisze,
- Świętajno – droga 198017N (i jej okolice); dz. 938/27, odcinki ul. Grunwaldzkiej (w stronę Kolonii),
- Świętajno – rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
- Piasutno - osiedle domków letniskowych (przy drodze do Kolonii),
- Jerutki - budowa sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni.

c) Modernizacja, remonty oraz zmiana nawierzchni gruntowej na zwirową następujących dróg:

- modernizacja drogi powiatowej 1504N na odcinku Kolonia-Spychowo (współfinansowanie),
- modernizacja drogi gminnej w Kolonii,
- modernizacja drogi od ul. Kościelnej do DK nr 53 w Świętajnie,
- modernizacja ul. Leśnej do DK nr 53 w Świętajnie,

- modernizacja ul. Polnej (od nr 23a) w Świętajnie,
  - modernizacja drogi gminnej 198008N (DK53-Jeruty),
  - modernizacja drogi gminnej nr 198015N na odcinku Piasutno-Powałczyn,
  - modernizacja drogi gminnej nr 198021N (ul. Grunwaldzka) w Świętajnie,
  - modernizacja drogi gminnej nr 198026N na odcinku Spychowo-Połom,
  - modernizacja drogi w Długim Borku,
  - modernizacja drogi od Długiego Borku do DK nr 53 (współfinansowanie),
  - modernizacja ul. Słonecznej w Świętajnie,
  - modernizacja ul. Ogrodowej w Świętajnie,
  - modernizacja drogi gminnej w Jerutkach - w stronę os. Barbara,
  - modernizacja ul. Rybackiej w Spychowie,
  - modernizacja ul. Myśliwska w Spychowie,
  - modernizacja ulic na os. Zacisze w Spychowie,
  - modernizacja ul. Leśnej w Spychowie,
  - remont/modernizacja drogi powiatowej 1675N na odcinku Jeruty do skrzyżowanie Jerominy (współfinansowanie),
  - remont/modernizacja drogi powiatowej 1677 N na odcinku od skrzyżowanie Jerominy - Biały Grunt - Konrady - Zielone - Stare Czajki - Nowe Czajki - Cis - do DK nr 53 (współfinansowanie),
  - remont/modernizacja drogi powiatowej na odcinku od skrzyżowania na Powałczyn z drogą powiatową 1496N do DK nr 58 (współfinansowanie),
  - modernizacja DK nr 53 (teren drogi znajdujący się na terenie gminy).
  - zmiana nawierzchni gruntowej na żwirową na drodze gminnej nr 198022N Świętajno-Długi Borek,
  - zmiana nawierzchni gruntowej na żwirową na drodze gminnej nr 198020N Kolonia – Piasutno,
  - zmiana nawierzchni gruntowej na żwirową na drodze powiatowej nr 1681N Kolonia – Babięta,
  - zmiana nawierzchni gruntowej na żwirową na drodze gminnej z Konrad w kierunku Gawrzyjałki,
  - zmiana nawierzchni gruntowej na żwirową innych dróg gminnych, wymagających polepszenia nawierzchni, w tym szczególnie prowadzących do gruntów rolnych.
- d) Budowa ścieżek rowerowych na następujących obszarach:**

- wzdłuż drogi powiatowej 1681N (odcinek Kolonia-Racibór),
  - wzdłuż drogi powiatowej 1504N (odcinek Kolonia-Spychowo),
  - wzdłuż drogi powiatowej 1496N (odcinek Świętajno-Piasutno),
  - wzdłuż drogi powiatowej 1502N (w stronę Jerutek),
  - wzdłuż drogi powiatowej 1502N (odcinek: Świętajno-Jerutki),
  - wzdłuż DK nr 53 na terenach należących do gminy.
- e) Budowa chodników dla pieszych na następujących obszarach:
- Osiedle w Świętajnie,
  - ul. Kościelna w Świętajnie (odcinek do pierwszego skrzyżowania w lewo w stronę Piasutna),
  - ul. Polna w Świętajnie,
  - Piasutno (odcinek przy drodze powiatowej 1504N w stronę Świętajna).
- f) Budowa, rozbudowa, modernizacja, sieci oświetlenia ulicznego i wymiana ulicznych lamp oświetleniowych na następujących obszarach:
- budowa sieci oświetleniowej: Jerominy, ul. Polna w Świętajnie, ul. Dworcowa w Świętajnie, ul. Kościelna w stronę Piasutna, ul. Spychówko w Spychowie, Jeruty (odcinek od Jerut do DK nr 53), Piasutno, os. Zacisze w Spychowie, Kolonia-Racibór, os. Zielone Wzgórze w Spychowie, ul. Rzeczna w Spychowie,
  - wymiana lamp oświetleniowych na ledowe we wszystkich miejscowościach na terenie gminy.
- g) Budowa parkingów w miejscowości:
- Świętajno - ul. Młodzieżowa, ul. Kościelna, ul. Ogrodowa, ul. Grunwaldzka.
- h) Podjęcie działań mających na celu ustanowienie strefy ochrony uzdrowiskowej poprzez m.in.: zakup działki lub pozyskanie inwestora dysponującego odpowiednim terenem, przygotowanie niezbędnej dokumentacji, współpracę z Nadleśnictwem Spychowo, wykonanie odwiertów,
- i) Podjęcie działań związanych ze rozwojem sportu i rehabilitacji - stworzenie gminnego boiska piłkarskiego wraz z zapleczem w Świętajnie, stworzenie międzypokoleniowego centrum aktywności sportowej w Świętajnie, utworzenie sali rehabilitacyjnej w Spychowie,
- j) Podjęcie innych działań związanych z budową, modernizacją, remontami, zakupem i sprzedażą gminnych budynków użyteczności publicznej, mieszkań komunalnych, socjalnych, chronionych; nieruchomości niezabudowanych.

Ca

Przewiduje się zmiany lub stworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z podjętymi uchwałami Rady Gminy Świątajno:

- Nr IV/33/2019 z 26 lutego 2019 r. – obszar wsi Świątajno,
- Nr X/69/2019 z 24 lipca 2019 r. - obszar wsi Świątajno (cmentarz),
- Nr XIV/89/2019 z 15 listopada 2019 r. – obszar wsi Świątajno (dz. 519),
- Nr XIV/91/2019 r. z 15 listopada 2019 r. – obszar wsi Piasutno (dz. 387/1),
- Nr XVII/121/2020 r. z 20 lutego 2020 r. – obszar wsi Świątajno (dz. 652/2),
- Nr XXIV/186/2020 z 30 grudnia 2020 r. – obszar wsi Piasutno (dz. 570),
- Nr XXVIII/217/2021 z 23 czerwca 2021 r. – obszar wsi Kolonia (nad. j. Świątajno)

oraz na innych obszarach istotnych z punktu widzenia interesów gminy Świątajno i jej mieszkańców, wskazanych przez UG lub innych zainteresowanych.

3.3.1. Krótka charakterystyka obszarów i kierunków interwencji

Dążąc do poprawy mobilności mieszkańców gminy zaplanowano budowy, modernizacje i remonty dróg gminnych i powiatowych. Planowane inwestycje z pewnością przyczynią się do otwarcia nowych terenów dla rozwoju turystyki, budownictwa o funkcjach rekreacji w częściach zachodniej, północnej i wschodniej gminy. W ślad za tym, podążać będzie budowa infrastruktury (pomost w Spychowie, pomost w Jerutkach) oraz zagospodarowanie brzegów jezior pod kątem turystyki i rekreacji (ścieżka wokół j. Piasutno). Zakłada się utworzenie tras rowerowych (Kolonia-Racibór, Kolonia-Spychowo, Świątajno-Piasutno, DK nr 53-Jerutki, Świątajno-Jerutki), co wydatnie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa oraz poprawy jakości powietrza w gminie.

Mając na uwadze dziedzictwo kulturowe, szczególnie związane z postacią literacką – Jurandem ze Spychowa, trzeba wykorzystać ten aspekt i zbudować gród Juranda w Spychowie. Spychowo położone jest przy DK nr 59 biegnącej od Warszawy w stronę Mrągowa i Mikołajek. Od dawna Spychowo jest miejscowością wybitnie turystyczną, podobnie inne leżące nieopodal miejscowości – Bystrz, Koczek, Kierwik. Utworzenie grodu z pewnością przyczyni się do wzmożenia ruchu turystycznego, szczególnie w zorganizowanej formie, co będzie korzystne dla mieszkańców Spychowa i całej gminy ze względów finansowych.

Bogactwem gminy Świątajno są lasy, wykorzystywane dwojako – jako miejsce pozyskania cennego surowca, będącego materiałem wyjściowym dla wielu zakładów produkcyjno-usługowych na terenie gminy oraz jako miejsce odpoczynku i rekreacji. Ponieważ

gmina Świątajno jest położona na terenie wodonośnym konieczne jest dokonanie odwiertów pod kątem jakości złóż wodnych i podjęcie działań zmierzających do utworzenia obszaru ochrony uzdrowiskowej, a w konsekwencji uzdrowiska, którego atutem będą lasy i dobra pod względem leczniczym woda. Dla tego typu zadania przewiduje się lokalizację, z wykorzystaniem terenów Lasów Państwowych, pomiędzy miejscowościami Piasutno-Racibór-Babięta-Powałczyn-Łęg-Jerutki. W sołectwach Piasutno i/lub Kolonia zostanie wykonana inwentaryzacja pokładów wód geotermalnych, które będą elementem wyjściowym dla oferty uzdrowiskowej. Planowane tereny przyszłej inwestycji spowodują rozwój tzw. turystyki zdrowotnej, co przełoży się wybitnie na rozwój gminy, w na rozwój usług około zdrowotnych, gastronomii, sprzedaży zdrowych lokalnych produktów, wyrobu lokalnych pamiątek, itp.

Dokonana analiza dotycząca zabezpieczenia miejsc dla dzieci z terenu gminy w samorządowym przedszkolu wykazała, że ze względu na fakt, iż miejscowość Świątajno stanowi centrum gminy i skupione są w niej różne instytucje oraz większość usług, a także ze względu na fakt budowy budynków mieszkalnych w Świątajnie i na jego obrzeżach, konieczna będzie w przyszłych latach budowa sześcioddziałowego przedszkola oraz utworzenie lub budowa żłobka.

Wnioski z dokonanej diagnozy wskazują jednoznacznie na konieczność zwiększenia liczby mieszkań w miejscowości Świątajno. Planuje się zakup mieszkań przez gminę (mieszkania komunalne) w bloku zbudowanym przez komercyjną firmę lub budowę mieszkań albo wejście gminy w budownictwo społeczne w oparciu o współpracę z BGK i dostępne w tym zakresie programy rządowe.

Mając na uwadze poprawę komfortu życia mieszkańców na terenie gminy przewidziano budowę, rozbudowę, modernizację i remonty infrastruktury technicznej. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej zaplanowany został w największych gminnych miejscowościach (Świątajno, Kolonia) i/lub w miejscowościach o dużym znaczeniu turystycznym (Spychowo, Piasutno, Piasutno-Łęg, Powałczyn, Kierwik, Koczek, Bystrz, Kolonia-Racibór, Jerutki). Najistotniejszym zadaniem będzie rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Świątajnie – planowana na najbliższe lata oraz perspektywicznie - budowa oczyszczalni ścieków w Jerutkach.

Istotne jest zachowanie terenów rolnych, celem ich ochrony i wykorzystania gleb do produkcji rolnej. Może wystąpić konflikt pomiędzy właścicielami działek rolnych, którzy liczą na ich wykorzystanie pod kątem zabudowy letniskowej, a interesami okolicznych rolników.

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Świątajno

1) Tereny o funkcjach rzemieślniczych, przemysłowych, usługowych i strefy aktywności gospodarczej

a) Charakterystyka:

Obszary pełniące kluczową rolę dla rozwoju gospodarczego gminy, zlokalizowane wzdłuż drogi powiatowej 1504N w Świątajnie (odcinek za przejazdem PKP ul. Grunwaldzka), ul. Dworcowa w Świątajnie, obszar Jeruty-Chochół zlokalizowany wzdłuż DK nr 53, teren obok DK nr 59 w Spychowie ul. Juranda, teren zlokalizowany przy ul. Sienkiewicza, ul. 12 Stycznia, ul. Kolejowej w Spychowie, tereny na obrzeżach Piasutna (droga powiatowa nr 1498N) i Kolonii-Raciboru (droga powiatowa nr 1681N), na których funkcjonują tartaki i zakłady stolarskie oraz na obrzeżach Długiego Borku. Dotyczy to również usług świadczonych przez podmioty gospodarcze.

b) Najważniejsze założenia:

- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej gminy,
- porządkowanie i kreowanie nowej struktury przestrzennej,
- koncentracja obszarów gospodarczych przy znaczących szlakach komunikacyjnych.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym,
- wyposażanie terenów zabudowy techniczno-produkcyjno-usługowych w kanalizację sanitarną,
- zapewnienie odpowiednich parametrów infrastruktury liniowej.

2) Tereny o funkcjach usługowych

a) Charakterystyka:

Obszary usługowo-administracyjne istotne dla mieszkańców gminy, skupiające miejsca pracy. Na obszarach tych znajdują się m.in. instytucje, obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe, przystanki.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- budowanie roli gminy jako lokalnego lidera handlu i usług,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług,
- porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- kształtowanie struktury przestrzennej wzmocniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych,
- dopełnianie układów urbanistycznych,
- zwiększenie udziału zieleni,
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach.

3) Tereny o funkcjach mieszkaniowych - zabudowa jednorodzinna

a) Charakterystyka:

Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej zlokalizowane głównie wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych (drogi powiatowe, drogi gminne, drogi gruntowe) w poszczególnych sołectwach, charakteryzujące się tradycyjnymi dla fizjonomii wsi cechami rozplanowania i sposobem sytuowania zabudowy.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- kształtowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego,
- ochrona krajobrazu kulturowego dawnych układów ruralistycznych.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- dopuszczenie drugiego pasa zabudowy na zapleczu istniejących budynków usytuowanych wzdłuż dróg/ulic w sołectwach,

- prowadzenie infrastruktury technicznej ograniczone przede wszystkim do dróg publicznych,
- kształtowanie zieleni, poprzez zachowanie niezabudowanych obszarów służących rekreacji, uprawianiu sportu,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową mieszkaniową a produkcją rolną w sołectwach,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej.

4) Tereny o funkcjach mieszkaniowych - zabudowa wielorodzinna

a) Charakterystyka:

Obszary zabudowy mieszkaniowej z przewagą zabudowy wielorodzinnej 3-5 kondygnacyjnej (Świątajno, Spychowo).

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- kształtowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- kształtowanie zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury technicznej i społecznej,
- kształtowanie zieleni, poprzez zachowanie niezabudowanych obszarów służących rekreacji, uprawianiu sportu,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej.

5) Tereny zieleni - lasy

a) Charakterystyka:

Obszary lasów kluczowe dla systemu przyrodniczego, położone w sołectwach w północnej, wschodniej i zachodniej części gminy, pełniące role: klimatyczno-biologiczną, krajobrazową, rekreacyjno-społeczną oraz produkcyjną, należące do dużych kompleksów leśnych jak i niewielkich ekosystemów leśnych pozostających we władaniu zarówno Lasów Państwowych jak i prywatnych właścicieli.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zachowanie, ochrona i zrównoważona gospodarka zasobami leśnymi,

- wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa do realizacji programów i przedsięwzięć z zakresu rekreacji, wypoczynku, sportu, turystyki, ochrony zdrowia i edukacji.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- zachowanie i tworzenie kompleksów leśnych,
- wyznaczenie ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową i małą architekturę, umożliwiającą edukację, wypoczynek, rekreację.

6) Tereny zieleni – zieleń urządzona, strefy rekreacyjno-wypoczynkowe i obszary o funkcjach turystycznych

a) Charakterystyka:

Obszary dopełniające system przyrodniczy, pełniące głównie funkcje społeczne, rekreacyjne, turystyczne, itp., znajdujące się w sołectwach.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zwiększenie powierzchni i dostępności terenów zielonych,
- stworzenie atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem potencjału przyrodniczego,
- zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego oraz krajobrazu,
- poprawa warunków klimatycznych.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni,
- zachowanie i tworzenie obszarów rekreacji i wypoczynku, sportowych i turystycznych z udziałem terenów aktywnych przyrodniczo (nasadzenia, tworzenie łąk kwietnych, itp.).
- dopuszczenie lokalizacji obiektów budowlanych związanych z funkcją sportową, rekreacyjną, wypoczynkową, gastronomiczną oraz niezbędnej architektury przy jednoczesnym minimalizowaniu negatywnych oddziaływań tychże obiektów na środowisko.

7) Tereny użytkowane rolniczo

a) Charakterystyka:

Obszary położone głównie na południu, wschodzie i centrum gminy – łąki, pastwiska, grunty orne.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zachowanie tożsamości gminy wiejskiej,
- zachowanie i ochrona gleb niezbędnych do produkcji rolnej.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów,
- melioracja rowów (zapewnienie drożności przepływu wody).

8) Wody

a) Charakterystyka:

Zbiorniki i ciek wodne znajdujące się na terenie gminy oraz ich bezpośrednia strefa.

b) Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- dążenie do poprawy jakości wód na terenie gminy,
- wykorzystanie zbiorników wonnych (jezior) do rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych, sportowych przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego.

c) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- ochrona bezpośredniej otuliny cieków wodnych,
- rekultywacja jez. Piasutno oraz jez. Spychowskiego.

5. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary Strategicznej Interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Strategia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 roku uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK). W Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Kompetencje przyszłości,
2. Inteligentna produktywność,
3. Kreatywna aktywność,
4. Mocne fundamenty.

Tabela 27. Spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Świętajno na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 roku.

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego	Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2030
<p>1. Kompetencje przyszłości</p> <p>1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje</p> <p>1.2. Nowoczesne usługi</p> <p>1.3. Profesjonalne organizacje</p>	<p>Cel B: Stworzenie sprawnego systemu infrastruktury technicznej – podstawą ochrony środowiska</p> <p>B3. Gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Cel C: Wiedza, zdrowie, aktywność – podstawą rozwoju kapitału ludzkiego</p> <p>C1. Poprawa warunków i poziomu nauczania w gminnych placówkach oświatowych</p> <p>C2. Ochrona zdrowia mieszkańców i opieka społeczna</p> <p>Cel D: Wykorzystanie lokalnego potencjału gminy – podstawą rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców</p> <p>D.1. Aktywizacja podmiotów działalności gospodarczej</p> <p>D.2. Zmniejszenie bezrobocia</p>

<p>2. Inteligentna produktywność</p> <p>2.1. Satysfakcjonująca praca 2.2. Inteligentna specjalizacja 2.3. Wysoka konkurencyjność</p>	<p>Cel A: Rozwój turystyki – podstawą rozwoju gminy A5. Promocja i rozwój produktów turystycznych A6. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>Cel D: Wykorzystanie lokalnego potencjału gminy – podstawą rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców D1. Aktywizacja podmiotów działalności gospodarczej D2. Zmniejszenie bezrobocia D3. Rozwój rolnictwa</p>
<p>3. Kreatywna aktywność</p> <p>3.1. Inspirująca twórczość 3.2. Efektywna współpraca 3.3. Ukształtowana tożsamość</p>	<p>Cel A: Rozwój turystyki – podstawą rozwoju gminy A1. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej A2. Poprawa estetyki i funkcjonalności obszarów wiejskich A3. Poszanowanie kultury, tradycji, pamięci o przeszłości, kreowanie tożsamości regionalnej</p> <p>Cel C: Wiedza, zdrowie, aktywność – podstawą rozwoju kapitału ludzkiego C3. Podniesienie aktywności społecznej środowisk, zagospodarowanie czasu wolnego</p>
<p>4. Mocne fundamenty</p> <p>4.1. Silny kapitał społeczny 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju 4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze</p>	<p>Cel A: Rozwój turystyki – podstawą rozwoju gminy A1. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej A4. Wspieranie działalności turystycznej</p> <p>Cel B: Stworzenie sprawnego systemu infrastruktury technicznej – podstawą ochrony środowiska B1. Gospodarka odpadami stałymi B2. Ochrona przed zanieczyszczeniami B3. Gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Cel C: Wiedza, zdrowie, aktywność – podstawą rozwoju kapitału ludzkiego C3. Podniesienie aktywności społecznej środowisk, zagospodarowanie czasu wolnego</p>

	<p>Cel D: Wykorzystanie lokalnego potencjału gminy – podstawą rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców</p> <p>D1. Aktywizacja podmiotów działalności gospodarczej</p> <p>D3. Rozwój rolnictwa</p>
--	--

Źródło: opracowanie własne.

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, obszar gminy Świątajno nie został przyporządkowany do żadnego z obszarów strategicznej Interwencji (OSI).

Odnosząc się do dwóch scenariuszy (scenariusz przewyższania marginalizacji regionu i scenariusz inteligentnej konkurencji) rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego zaprezentowanych w Strategii wojewódzkiej, należy wskazać, że Strategia Rozwoju Gminy Świątajno 2030 wpisuje się w zarówno w jeden, jak i drugi scenariusz, choć większość założonych celów i działań w znacznym stopniu zmierza w kierunku realizacji drugiego scenariusza.

Strategia Rozwoju Gminy Świątajno 2030 została zbudowana w oparciu o mocne strony i szanse. Podobnie jak w strategii wojewódzkiej, gdzie scenariusz inteligentnej konkurencji, opiera się na efektywnym, wykorzystaniu silnych stron i pojawiających się szans w otoczeniu poprzez koncentrację na kluczowych działaniach włączających szerokie spektrum interesariuszy i pozwalających osiągnąć skuteczność strategii w celu realizacji wizji rozwoju regionu, w którym warto żyć - w strategii gminnej również wskazane kierunki, cele strategiczne i działania zmierzają do osiągnięcia wizji rozwoju gminy Świątajno, jako gminy rozwijającej się, atrakcyjnej dla mieszkańców, turystów i inwestorów. Celowi temu podporządkowana jest zarówno misja: **Świątajno – gmina aktywnie promująca swe walory naturalne, turystyczne, rozwijająca infrastrukturę i zasoby ludzkie**, jak i ogólne hasło reklamowe: **Gmina Świątajno – tu mieszkam, pracuję, wypoczywam.**

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań

Z punktu widzenia gminy Świętajno, obszarami strategicznej interwencji będą:

- 1) Wykorzystanie istniejących zasobów przyrodniczych, w tym zasobów wody w celu utworzenia obszaru ochrony uzdrowiskowej (tereny sołectw: Piasutno, Kolonia, Jerutki).

Zakres planowanych działań:

- pozyskanie terenu pod uzdrowisko lub inwestora posiadającego odpowiedni teren,
- wykonanie koniecznych opinii, ekspertyz, skompletowanie niezbędnej dostępnej dokumentacji technicznej,
- wykonanie geotermalnych odwiertów,
- współpraca z Nadleśnictwem Spychowo w celu wyznaczenia stref ochrony uzdrowiskowej,
- wspomaganie procesu inwestycyjnego, niewykluczona formuła PPP.

- 2) Utworzenie domu opieki długoterminowej w Kolonii lub domu wsparcia dziennego.

Zakres planowanych działań:

- Wykonanie niezbędnej dokumentacji w zakresie projektu modernizacji budynku, podziału działki, projektu zagospodarowania terenu.
- Współpraca z podmiotem mającym doświadczenie w prowadzeniu tego typu domu.
- Współpraca z Wojewoda Warmińsko-Mazurskim w zakresie uzyskania pozwolenia na prowadzenie domu określonego typu.
- Wspomaganie procesu inwestycyjnego.

- 3) Rozwój infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej w Świętajnie.

Zakres planowanych działań:

- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
- rozwiązanie problemu związanego z zagospodarowaniem osadów.

- 4) Zapewnienie lepszego dostępu do usług opiekuńczych.

Zakres planowanych działań:

- budowa przedszkola we Świątajnie,
- utworzenie żłobka w Świątajnie.

5) Pozyskanie inwestorów na terenie objętym MPZP - obszar Chochół-Jeruty.

Zakres planowanych działań:

- promocja ww. terenów na lotnisku w Szymanach,
- pomoc UG dla potencjalnych inwestorów,
- doprowadzenie sieci wodociągowej do terenu MPZP.

6) Rozwój funkcji turystycznych.

Zakres planowanych działań:

- budowa grodu Juranda w Spychowie,
- współpraca z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie i rekultywacja jezior w Piasutnie w i Spychowie.

7) Polepszenie lokalnej i ponadlokalnej infrastruktury komunikacyjnej na terenach wzdłuż dróg powiatowych i gminnych zgodnie z ponadlokalna strategią: Południowe Mazury.

Zakres planowanych działań:

- budowa ścieżek rowerowych lub pieszo-rowerowych: DK nr 53-Jerutki, Jerutki-Świątajno, Świątajno-Piasutno, Kolonia – Racibór, Kolonia –Spychowo,
- utworzenie drogi Via Masuria (na terenie gminy Świątajno - modernizacja DK nr 53).

7. System realizacji strategii

Strategia realizowana będzie po jej uchwaleniu przez Radę Gminy Świętajno. Za wykonanie działań związanych z wdrażaniem strategii odpowiedzialny jest Wójt, jako organ wykonawczy gminy. Do pomocy nad właściwym wdrożeniem strategii, Wójt dysponuje aparatem administracyjnym w postaci urzędu gminy (UG) oraz gminnych jednostek organizacyjnych, w szczególności:

- Referat Techniczny UG (prowadzenie procedur przetargowych, dotyczących zamówień publicznych, obsługa procesów inwestycyjnych, zagospodarowanie przestrzenne, ochrona środowiska, pozyskiwanie środków finansowych, prowadzenie procedur dotyczących dofinansowań, gospodarka nieruchomościami gminy, itp.),
- Referat Budżetu i Finansów UG (obsługa finansowa budżetu, rozliczenia inwestycji, współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych spoza budżetu gminy, gospodarka odpadami komunalnymi),
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Świętajnie (działania w zakresie infrastruktury z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i ochrony środowiska, gospodarki cieplnej, dróg, gospodarki odpadami, utrzymania czystości i porządku),
- Centrum Usług Wspólnych oraz gminne placówki oświatowe (działania w zakresie edukacji, wychowania, sportu i rekreacji, kultury, aktywizacji społecznej, zagospodarowania czasu wolnego),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (działania w zakresie aktywizacji społecznej, działalność klubów Senior+ oraz świetlicy socjoterapeutycznej pomocy społecznej, przeciwdziałania bezrobociu),
- Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna (działania w zakresie sportu i rekreacji, kultury, aktywizacji społecznej, czasu wolnego, promocji).

Urząd gminy oraz gminne jednostki organizacyjne posiadają dokumenty ustrojowe (statuty, regulaminy) oraz zakresy czynności pracowników, zapewniające sprawne i obiektywne działanie. Funkcjonariusze samorządowi posiadają odpowiednie kwalifikacje, doświadczenia w realizowaniu zadań, w tym w zarządzaniu projektami finansowanymi ze źródeł pozabudżetowych. Sprawnie funkcjonuje system szkoleń pracowników, zapewniający doskonalenie umiejętności i podnoszenie kwalifikacji. Zapewniony jest bieżący kontakt organów gminy i gminnych jednostek organizacyjnych z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, sektorem działalności gospodarczej, instytucjami publicznymi.

System wdrażania strategii na poziomie wykonawczym obejmować będzie działania: przygotowanie dokumentacji zadań objętych planem, partycypację społeczną, występowanie z wnioskami o dofinansowanie, przeprowadzenie procedur wyboru wykonawców zadań, kontraktowanie, monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów, sporządzanie raportów i sprawozdań, prowadzenie rozliczeń finansowych, prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych. Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia strategii jest również uwzględnianie wydatków z nią związanych w budżetach gminy na kolejne lata. Spełnienie tego wymogu wiąże się z procedurami uchwalania budżetów i należy do kompetencji Rady Gminy.

Funkcję instytucji zarządzającej i koordynującej realizację strategii pełnił będzie Wójt Gminy wraz z podległymi jednostkami. Dla właściwej realizacji zarządzania mogą być powoływane zespoły konsultacyjno-robocze, z udziałem ekspertów lub odpowiednich instytucji. Zakres zadań w ramach zarządzania obejmuje m.in.: zbieranie danych (statystyka, finanse, kwestie techniczne) na temat przebiegu realizacji projektów w ramach planu oraz analizę postępów wdrażania, zapewnienie komplementarności z dokumentami programowymi na poziomie gminnym i ponadlokalnym, zapewnienie przygotowania i wdrożenia strategii, działania w zakresie informacji i promocji, prowadzenie sprawozdawczości, dokonanie podsumowania po zakończeniu strategii. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych. Gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem strategii zapewnione będzie na poziomie Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, Kierownika Referatu Technicznego - odpowiednio do merytorycznych kompetencji. Zakres przedmiotowy informacji dotyczących wdrażania strategii winien obejmować co najmniej: przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów, realizację planów finansowych, sposoby promocji projektów, zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji planów. Informacje z wdrażania strategii będą przedstawiane jako element w corocznych raportach o stanie gminy. Dopuszcza się aktualizacje strategii. Prognoza dotycząca wdrażania strategii w kolejnych latach wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, będzie przedmiotem wspólnych obrad radnych i wójta oraz pracowników merytorycznych UG. Przewiduje się cząstkowe oceny dotyczące wybranych obszarów strategii, w szczególności realizacji zadań inwestycyjnych. Oceny te, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów, będą dokonywane na poziomie wewnętrznym przez zespół składający się z pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. Wyniki pisemnej oceny będą przedłożone Wójtowi

do 30 marca za rok poprzedni. Ewaluacja zostanie przeprowadzona w połowie (2026 r.) oraz na koniec okresu realizacji (2030 r.). Z ewaluacji Strategii sporządzane będą okresowe raporty, które podlegać będą omówieniu przez kadrę zarządzającą oraz pracowników merytorycznych. Głównymi narzędziami w ewaluacji będą kwestionariusze ankiet skierowane do różnych grup środowiska lokalnego. Wnioski posłużą do zbudowania nowej strategii na kolejne lata.

7.1. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi względem strategii rozwoju są obowiązkowe i fakultatywne plany, strategie, programy funkcjonujące w gminie Świętajno.

Tab. 28. Wybrane obszary oraz dokumenty wykonawcze funkcjonujące w gminie Świętajno istotne z punktu widzenia realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty na poziomie lokalnym	Instytucje/osoby odpowiedzialne za powstanie, monitoring i realizację dokumentów wykonawczych
1.	Planowanie przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego • miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 	Pracownicy UG - Kierownik referatu Technicznego i stanowisko ds. planowania przestrzennego
2.	Gospodarka komunalna	<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletni plan gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy 	Pracownicy UG - stanowisko ds. zarządzania zasobami, stanowisko ds. mienia komunalnego
3.	Ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Program Ochrony Środowiska 	Pracownik UG - Z-ca Kierownika Referatu Technicznego
4.	Polityka społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych • Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • Gminny program wspierania rodziny • Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych • Gminny program przeciwdziałania uzależnieniom 	Kierownik i pracownicy GOPS, Sekretarz Gminy, dyrektor CUW oraz dyrektorzy szkół i placówek edukacyjnych z terenu gminy
5.	Rozwój lokalny	<ul style="list-style-type: none"> • Program współpracy z organizacjami pozarządowymi • Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2016-2023 • Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi • Plany odnowy miejscowości (Spychowo, Piasutno, Jeruty, Kolonia) 	Pracownicy UG - stanowisko ds. funduszy zewnętrznych i programów pomocowych; stanowisko ds. rolnictwa i leśnictwa
6.	Zarządzanie kryzysowe	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny plan zarządzania kryzysowego 	Pracownik UG - stanowisko ds. obywatelskich
7.	Finanse	<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletnia prognoza finansowa • Uchwały budżetowe 	Skarbnik Gminy

Źródło: opracowanie własne.

8. Ramy finansowe strategii i źródła finansowania

Gmina Świątajno na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Warmińsko-Mazurskiego Regionalnego Programu Operacyjnego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz kolejnego okresu, a także ogólnopolskich programów operacyjnych oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład, Senior+, Dostępność+, oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowania, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Świątajno na lata 2022-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne gminy, w szczególności udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatek od nieruchomości. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy w Świątajnie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Świątajno.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem szczycieńskim, województwem warmińsko-mazurskim i ich jednostkami organizacyjnymi, a także związkami międzygminnymi, spółkami komunalnymi i stowarzyszeniami, których członkiem jest Gmina Świątajno. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadań.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą

na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2022-2030 na podstawie uchwalonej Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świątajno na lata 2022-2034. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 265 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych prawie – 28 mln zł, podatku od nieruchomości – 42 mln zł, przychody - 18 mln zł, natomiast wydatki prawie – 272 mln zł.

Tabela. 29. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii

Lata	Dochody ogółem	w tym		Przychody	Wydatki ogółem	Rozchody
		PIT	Podatek od nieruchomości			
2022	33 406 604,11	2 995 220,00	4 460 000,00	11 989 701,67	44 094 636,87	1 301 668,91
2023	26 830 000,00	3 000 000,00	4 200 000,00	936 482,00	26 400 000,00	1 366 482,00
2024	31 833 560,00	3 000 000,00	4 400 000,00	1 408 440,00	31 900 000,00	1 342 000,00
2025	34 100 000,00	3 100 000,00	4 600 000,00	2 116 000,00	35 000 000,00	1 216 000,00
2026	31 000 000,00	3 100 000,00	4 800 000,00	1 018 000,00	30 700 000,00	1 318 000,00
2027	27 000 000,00	3 100 000,00	4 900 000,00	350 000,00	25 900 000,00	1 450 000,00
2028	26 870 000,00	3 100 000,00	4 970 000,00	300 000,00	26 050 000,00	1 120 000,00
2029	26 870 000,00	3 100 000,00	4 970 000,00	220 000,00	25 870 000,00	1 220 000,00
2030	26 870 000,00	3 100 000,00	4 970 000,00	0,00	26 070 000,00	800 000,00
Ogółem	264 780 164,11	27 595 220,00	42 270 000,00	18 338 623,67	271 984 636,87	11 134 150,91

Zródło: opracowanie własne na podstawie uchwalonej Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świątajno na lata 2022-2034.

Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach realizacji Strategii, tj. 2022-2030 wyniesie około 48,2 mln zł.

Wykorzystane źródła:

1. Gawlikowska E., Seinfert K., Bojakowska I., Kwecko P., Tomassi-Morawiec H., Król J., Marczak M., Objasnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000. Arkusz Świątajno (216), Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012.
2. Gminna Ewidencja Dróg.
3. Gminna Ewidencja Zabytków.
4. Hoinkis D. i inni, Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2021.
5. Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, red. nauk. Józef Mikołajków i Andrzej Sadurski, Państwowy Instytut Geologiczny. Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017, <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/psh-materialy-informacyjne/informator-psh/4719-informator-psh-2017-gzwp/file.html> , dostęp z dnia 20 czerwca 2022 r.
6. Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych województwa olsztyńskiego z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska. Gmina Świątajno, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Przedsiębiorstwo Geologiczne „POLGEOL” w Warszawie, Warszawa 1996.
7. Mapa trendów, <https://infuture.institute/mapa-trendow/> , dostęp z 14-15.04.2022 r.
8. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Projekt. Załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia ..... 2022 r. (Dz. U. poz. ...), <https://www.gov.pl> , dostęp z dnia 29.06.2022 r.
9. Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (poz. 1615), <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf> , dostęp z dnia 01.07.2022 r
10. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły. Projekt z 15.05.2022 r. Załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia .....2022 r., <https://zpp.pl/survey/upload/surveys/33683/files/Załącznik%20do%20projektu%20rozporządzenia.pdf> , dostęp z dnia 30.06.2022 r.
11. Projekt aPZRP dla obszaru Dorzecze Wisły, <https://stoppowodzi.pl/projekty-apzrp/> , dostęp z dnia 29.06.2022 r.

12. Projekt strategii „Południowe Mazury”, Szczytno 2019.
13. Raport z wykonania przeglądu i aktualizacji map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, ARCADIS sp. z o.o. w Warszawie, Warszaw 2020, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF, dostęp z dnia 28.06.2022 r.
14. Retencja. Zatrzymaj wodę! Program przeciwdziałania niedoborowi wody (projekt), Ministerstwo Infrastruktury, Warszawa 2021, <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/obwieszczenie-z-5-lipca-2021-r> , dostęp z dnia 13 czerwca 2022 r.
15. Strategia Rozwoju Gminy Świętajno 2016-2023.
16. Strategie rozwoju JST. Uwarunkowania prawne i dobre praktyki sporządzania (prezentacja), ACF Doradcy Samorządu, webinar z 31 marca 2021 r., https://youtu.be/i_aeNy4QQ64 , dostęp z dnia 10.04.2021 r.
17. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2022.
18. Wojewódzka Ewidencja Zabytków.

Ponadto w Strategii wykorzystano sprawozdania gminnych jednostek oraz dostępne w UG dane statystyczne i jakościowe.